

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTEGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN

COMMISSION DES RELATIONS EXTERIEURES

woensdag

05-06-2002

14:30 uur

mercredi

05-06-2002

14:30 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen:</i>	<i>Commandes:</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel.: 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél.: 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax: 02/549 82 74</i>	<i>Fax: 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail: publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail: publications@laChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van mevrouw Claudine Drion aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de evolutie van de wapenverkoop door België en de Europese Unie sinds de aanslagen van 11 september 2001" (nr. 6806)	1
<i>Sprekers: Claudine Drion, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Interpellatie van de heer Ferdy Willems tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Belgische wapenwet" (nr. 1208)	5
<i>Sprekers: Ferdy Willems, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, Leen Laenens</i>	
<i>Moties</i>	12
<i>Sprekers: Leen Laenens, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, Ferdy Willems</i>	
Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het Cultureel Centrum Wallonië-Brussel in Congo" (nr. 6886)	13
<i>Sprekers: Karel Van Hoorebeke, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het herinvoeren door de VS van een visumplicht voor Belgen" (nr. 6893)	14
<i>Sprekers: Karel Van Hoorebeke, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de terugroeping van diplomaat Marc Van Craen" (nr. 7031)	16
<i>Sprekers: Karel Van Hoorebeke, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de houding van België bij stemming van de resolutie over Cuba te Genève" (nr. 7042)	18
<i>Sprekers: Leen Laenens, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Vraag van de heer Guido Tastenhoye aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de veroordeling van een Antwerpenaar tot acht jaar celstraf in Saoedi-	20

SOMMAIRE

Question de Mme Claudine Drion au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'évolution des ventes d'armes de la Belgique et de l'Union européenne depuis les attentats du 11 septembre 2001" (n° 6806)	1
<i>Orateurs: Claudine Drion, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Interpellation de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la loi belge sur les armes" (n° 1208)	5
<i>Orateurs: Ferdy Willems, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, Leen Laenens</i>	
<i>Motions</i>	12
<i>Orateurs: Leen Laenens, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, Ferdy Willems</i>	
Question de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le Centre culturel Wallonie-Bruxelles au Congo" (n° 6886)	13
<i>Orateurs: Karel Van Hoorebeke, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Question de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le rétablissement d'un visa obligatoire par les Etats-Unis pour les ressortissants belges" (n° 6893)	14
<i>Orateurs: Karel Van Hoorebeke, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Question de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le rappel du diplomate Marc Van Craen" (n° 7031)	16
<i>Orateurs: Karel Van Hoorebeke, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Question de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'attitude de la Belgique lors du vote de la résolution sur Cuba à Genève" (n° 7042)	18
<i>Orateurs: Leen Laenens, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Question de M. Guido Tastenhoye au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la condamnation d'un Anversois à huit ans d'emprisonnement en Arabie Saoudite" (n° 7083)	20

Arabië" (nr. 7083)

Sprekers: Guido Tastenhoye, Louis Michel,
vice-eerste minister en minister van
Buitenlandse Zaken

Orateurs: Guido Tastenhoye, Louis Michel,
vice-premier ministre et ministre des Affaires
étrangères

Samengevoegde vragen van 21
- mevrouw Karine Lalieux aan de vice-eerste 21
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"de verklaring van het voorzitterschap van de
Europese Unie over de politieke situatie in
Venezuela" (nr. 7070)
- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste 21
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"Venezuela" (nr. 7402)

Sprekers: Karine Lalieux, Louis Michel, vice-
eerste minister en minister van Buitenlandse
Zaken, **Ferdy Willems**

Questions jointes de 21
- Mme Karine Lalieux au vice-premier ministre et 21
ministre des Affaires étrangères sur "la déclaration
de la présidence de l'Union européenne relative à
la situation politique au Venezuela" (n° 7070)

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et 21
ministre des Affaires étrangères sur "le
Venezuela" (n° 7402)

Orateurs: Karine Lalieux, Louis Michel, vice-
premier ministre et ministre des Affaires
étrangères, **Ferdy Willems**

Samengevoegde vragen van 24
- de heer Jacques Lefevre aan de vice-eerste 24
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"de oprichting van een stichting ter ere van Patrice
Lumumba" (nr. 7072)
- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste 25
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"de stichting Patrice Lumumba" (nr. 7179)

Sprekers: Jacques Lefevre, Ferdy Willems,
Louis Michel, vice-eerste minister en minister
van Buitenlandse Zaken

Questions jointes de 24
- M. Jacques Lefevre au vice-premier ministre et 24
ministre des Affaires étrangères sur "la création
d'une fondation en l'honneur de Patrice Lumumba"
(n° 7072)

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et 24
ministre des Affaires étrangères sur "la fondation
Patrice Lumumba" (n° 7179)

Orateurs: Jacques Lefevre, Ferdy Willems,
Louis Michel, vice-premier ministre et ministre
des Affaires étrangères

Samengevoegde vragen van 28
- de heer Jacques Lefèvre aan de vice-eerste 28
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"de mogelijke betrokkenheid van de voorzitter van
de Palestijnse Autoriteit, Yasser Arafat, bij de
zelfmoordaanslagen op Israëlisch grondgebied"
(nr. 7120)
- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste 28
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"de eventuele betrokkenheid van Yasser Arafat bij
Palestijnse terroristische aanslagen" (nr. 7158)

Sprekers: Jacques Lefevre, Ferdy Willems,
Louis Michel, vice-eerste minister en minister
van Buitenlandse Zaken

Questions jointes de 28
- M. Jacques Lefèvre au vice-premier ministre et 28
ministre des Affaires étrangères sur "la possible
implication du chef de l'Autorité palestinienne,
Yasser Arafat, dans les attentats-suicides
perpétrés sur le territoire Israélien" (n° 7120)

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et 28
ministre des Affaires étrangères sur "l'implication
éventuelle de Yasser Arafat dans l'organisation
d'attentats terroristes palestiniens" (n° 7158)

Orateurs: Jacques Lefevre, Ferdy Willems,
Louis Michel, vice-premier ministre et ministre
des Affaires étrangères

Samengevoegde vragen van 32
- de heer Jacques Lefevre aan de vice-eerste 32
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"het besluit van de 58ste zitting van de Commissie
voor de Rechten van de Mens van de Verenigde
Naties te Genève" (nr. 7136)
- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste 32
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"mensenrechten en het bestrijden van terrorisme"
(nr. 7181)

Sprekers: Jacques Lefevre, Ferdy Willems,
Louis Michel, vice-eerste minister en minister
van Buitenlandse Zaken

Questions jointes de 32
- M. Jacques Lefevre au vice-premier ministre et 32
ministre des Affaires étrangères sur "la conclusion
de la 58ème session de la Commission des droits
de l'homme des Nations Unies à Genève"
(n° 7136)

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et 32
ministre des Affaires étrangères sur "les droits de
l'homme et la lutte contre le terrorisme" (n° 7181)

Orateurs: Jacques Lefevre, Ferdy Willems,
Louis Michel, vice-premier ministre et ministre
des Affaires étrangères

Samengevoegde interpellatie en vraag van 37
- de heer Ferdy Willems tot de vice-eerste minister 37
en minister van Buitenlandse Zaken over "de
uitbreiding door Europa van de lijst van

Interpellation et question jointes de 37
- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et 37
ministre des Affaires étrangères sur "l'extension,
par l'Europe, de la liste des organisations

terroristische organisaties" (nr. 1259) - mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de uitbreiding van de lijst van terroristische organisaties" (nr. 7178) <i>Sprekers: Ferdy Willems, Leen Laenens, Louis Michel</i> , vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken	37	terroristes" (n° 1259) - Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'élargissement de la liste des organisations terroristes" (n° 7178) <i>Orateurs: Ferdy Willems, Leen Laenens, Louis Michel</i> , vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères	37
<i>Moties</i> <i>Spreker: Ferdy Willems</i>	47	<i>Motions</i> <i>Orateur: Ferdy Willems</i>	47
Vraag van de heer Marcel Hendrickx aan de minister van Binnenlandse Zaken over "de ter beschikking stelling van brandweertochten voor B-FAST" (nr. 7162) <i>Sprekers: Marcel Hendrickx, Louis Michel</i> , vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken	47	Question de M. Marcel Hendrickx au ministre de l'Intérieur sur "la mise à disposition de pompiers dans le cadre du programme B-FAST" (n° 7162) <i>Orateurs: Marcel Hendrickx, Louis Michel</i> , vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères	47
Vraag van de heer Lode Vanoost aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Colombiaanse burgeroorlog" (nr. 7248) <i>Sprekers: Lode Vanoost, Louis Michel</i> , vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken	50	Question de M. Lode Vanoost au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la guerre civile en Colombie" (n° 7248) <i>Orateurs: Lode Vanoost, Louis Michel</i> , vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères	50
Vraag van de heer Guido Tastenhoye aan de eerste minister over "de in België opgenomen Palestijnse terrorist" (nr. 7378) <i>Sprekers: Guido Tastenhoye, Louis Michel</i> , vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken	53	Question de M. Guido Tastenhoye au premier ministre sur "le terroriste palestinien accueilli en Belgique" (n° 7378) <i>Orateurs: Guido Tastenhoye, Louis Michel</i> , vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères	53
Vraag van de heer Jacques Simonet aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de militaire spanningen tussen India en Pakistan" (nr. 7425) <i>Sprekers: Jacques Simonet, Louis Michel</i> , vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken	56	Question de M. Jacques Simonet au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les tensions militaires entre l'Inde et le Pakistan" (n° 7425) <i>Orateurs: Jacques Simonet, Louis Michel</i> , vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères	56
Vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de heropflakking van geweld in RDC" (nr. 7426) <i>Sprekers: Leen Laenens, Louis Michel</i> , vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken	59	Question de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la réapparition de la violence dans la RDC" (n° 7426) <i>Orateurs: Leen Laenens, Louis Michel</i> , vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères	59

COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGENCOMMISSION DES RELATIONS
EXTÉRIEURES

van

du

WOENSDAG 05 JUNI 2002

MERCREDI 05 JUIN 2002

14:30 uur

14:30 heures

De vergadering wordt geopend om 14.42 uur door de heer Jacques Lefevre, voorzitter.
La séance est ouverte à 14.42 heures par M. Jacques Lefevre, président.

Le **président**: Je vous signale que la question n° 6292 et l'interpellation n° 1149 de M. Pieter De Crem seront posées par écrit.

01 Question de Mme Claudine Drion au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'évolution des ventes d'armes de la Belgique et de l'Union européenne depuis les attentats du 11 septembre 2001" (n° 6806)

01 Vraag van mevrouw Claudine Drion aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de evolutie van de wapenverkoop door België en de Europese Unie sinds de aanslagen van 11 september 2001" (nr. 6806)

01.01 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, chers collègues, tout d'abord, je voudrais dire au ministre combien nous sommes heureux de le revoir parmi nous. Je vous souhaite, monsieur le vice-premier ministre, de retrouver la pleine forme.

Ma question est toujours d'actualité, même si elle date un peu puisqu'elle fait suite aux attentats du 11 septembre 2001. La politique extérieure de sécurité et de défense de l'Union européenne a été adaptée après cette date du 11 septembre.

Aujourd'hui, je souhaiterais connaître le bilan en matière d'exportations d'armes. Quelle est la position de la Belgique en la matière? Les événements du 11 septembre semblent avoir servi de coup d'envoi à des exportations débridées d'armes vers des Etats associés aux Etats-Unis, dans le cadre d'une vaste lutte anti-terroriste. Les Etats-Unis ont levé leurs sanctions en matière d'exportation d'armes vers le Pakistan et l'Inde, pays en plein sous les feux de l'actualité, et vers le Tadjikistan. Un rapport récent de *Human Rights Watch* estime que l'assistance militaire extérieure des Etats-Unis, modifiée depuis le 11 septembre 2001, se réalise plus encore au détriment des droits de l'homme et du droit humanitaire.

Certains observateurs s'inquiètent du fait que le comportement actuel des Etats-Unis pourrait mener à un effet de mimétisme au sein des Etats membres de l'Union européenne, donc éventuellement de la Belgique. Il serait malheureux que des Etats, sur le territoire desquels

01.01 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Kennelijk vormde 11 september een soort startsein om wapens te gaan uitvoeren naar met de Verenigde Staten geallieerde landen, in het kader van een grootscheepse strijd tegen het terrorisme. In een recent rapport stelt de organisatie Human Rights Watch dat de militaire assistentie die de VS in den vreemde verleent, ten koste gaat van de mensen- en humanitaire rechten. Waarnemers zijn beducht voor mogelijke navolging van het Amerikaanse voorbeeld door de EU-lidstaten.

Heeft België exportvergunningen toegekend voor uitvoer naar: Algerije, Colombia, Egypte, de Filipijnen, India, Indonesië, Israël, Koeweit, Maleisië, Marokko, Saudi-Arabië, Singapore, Tunesië en Jemen? In hoeverre werd er gevolg gegeven aan eventuele aanvragen voor wapenimport van

tout le monde le sait, des violations graves et/ou massives des droits de l'homme ont fréquemment lieu, se déclarent membres de la coalition anti-terroriste et bénéficient de livraisons de matériel militaire qui servira non seulement à une lutte antiterroriste mais aussi, voire surtout, à une répression terroriste depuis des années, celle-là, de leurs populations.

Si un complexe militaro-industriel existe aux Etats Unis, on peut se douter qu'il existe aussi au niveau de l'Union européenne. Ce complexe aurait donc tout intérêt à une explosion de ventes à l'étranger, en arguant, notamment, des parts de marché à acquérir avec ou en compétition avec, les Américains, les Russes ou les Chinois.

Petite parenthèse, monsieur le ministre, j'ai eu l'occasion de revoir "L'œuvre au noir" en cassette vidéo et on voyait le prier dire "La guerre continue, armée par Liège"!

En septembre 2001, des licences d'exportation ont-elles été accordées par la Belgique vers les Etats suivants, dont on dit qu'ils pourraient être terroristes: Algérie, Colombie, Egypte, Philippines, Inde, Indonésie, Israël, Koweït, Malaisie, Maroc, Arabie Saoudite, Singapour, Tunisie et Yémen?

Les 16 pays qui s'étaient vu refuser des exportations d'armes belges en 2000 ont-ils formulé des demandes d'importation d'armes vers leur territoire? Dans l'affirmative, quelles ont été les suites réservées à ces demandes par le gouvernement?

Dans le cadre de vos fonctions et de vos contacts au niveau européen, avez-vous remarqué un quelconque changement de la conduite des autres pays membres, exportateurs d'armes depuis le 11 septembre et dans quel sens? Qu'en est-il d'une application contraignante, question que je vous ai déjà posée à plusieurs reprises, du code de conduite européen en matière d'exportation d'armes? En continuité avec ces principes de diplomatie éthique, la Belgique pourrait-elle de nouveau prendre une initiative en la matière?

01.02 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, chers collègues, avant de répondre, je souhaite vous rappeler que notre pays reste des plus exigeants quant à l'application du code de conduite européen et de sa législation propre, qui précédait d'ailleurs ce code de 7 ans et reste valable au regard des évolutions récentes.

Pour les Etats-Unis, la lutte contre le terrorisme est assimilée à une guerre. Ceci me semble peu contestable si on considère la gravité des actes, qui ont généré cette réaction. Cette guerre est menée avec des alliés, y compris des Etats de la Région. Ces derniers sont eux-mêmes soumis à des agressions terroristes et à des menées intégristes. C'est le cas notamment dans la vallée de Fergana, à la limite entre plusieurs Etats d'Asie centrale. Les Etats-Unis, la communauté internationale, y compris la Russie, souhaitent appuyer ces Etats dans leur lutte. Ce souci est partagé par l'Union européenne, qui a adopté une approche régionale du problème en vue de résoudre les tensions locales souvent dues à des difficultés interethniques latentes.

landes die in 2000 nul op het rekest hadden gekregen? Heeft de minister een gedragswijziging opgemerkt bij andere wapenexporterende lidstaten, en zo ja, in welk opzicht? Wanneer zal er eindelijk werk gemaakt worden van een bindende Europese gedragscode inzake wapenuitvoer, en wat heeft het Spaanse voorzitterschap wat dat betreft in de zin?

01.02 Minister Louis Michel: Voor de Verenigde Staten kan de strijd tegen het terrorisme gelijkgesteld worden met een oorlog, een oorlog die wordt gevoerd samen met bondgenoten, staten uit de regio inbegrepen. De Verenigde staten en de internationale gemeenschap willen die Staten in hun strijd steunen. De Europese Unie staat achter dat streven; een economische en politieke actie zou immers niet volstaan. Wat India en Pakistan betreft, worden de beperkingen voor massavernietigingswapens gehandhaafd en gedeeltelijk opgeheven voor defensie-uitrusting. Wat ons land betreft,

Dans ce contexte, il est clair qu'une action purement économique et politique ne suffirait pas. De plus, sans aide extérieure, ces pays aux ressources limitées risquent d'être déstabilisés ou livrés à des trafics condamnables pour s'assurer les moyens de faire face à la menace.

En ce qui concerne le Pakistan et l'Inde, les Etats-Unis n'ont levé que partiellement les restrictions sur les exportations de matériel de défense et maintiennent sévèrement celles relatives au développement des armes de destruction massive. Ils soutiennent les médiations en vue de réduire les tensions entre ces deux pays.

Les actes atroces perpétrés par des groupes extrémistes au Pakistan et sur le territoire indien indiquent que des mesures rigoureuses doivent être prises contre ces éléments armés. La lutte contre ceux-ci représente certainement la première des assurances contre des violations tragiques des droits de l'homme, que ces fanatiques ne respectent en aucune manière. Les attentats récents contre des mosquées et des églises en attestent suffisamment.

En ce qui nous concerne, j'ai décidé de refuser toute licence vers l'Inde ou le Pakistan tant que ces deux pays ne seront pas revenus à des relations bilatérales normales. Ceci implique une réduction considérable des déploiements militaires de part et d'autres de la frontière commune.

Quant au code de conduite européen en matière d'exportation d'armes de juin 98, il fait déjà référence, aux critères 6 et 7, au risque de terrorisme. Dès lors des mesures complémentaires n'ont pas été nécessaires après le drame du 11 septembre.

Comme votre question porte sur un bon nombre de pays dont la plupart ne sont pas concernés par le conflit en Afghanistan, je souhaiterais me limiter aux éléments de réponses suivants. Notre pays respecte les embargos internationaux et sa législation propre. Vous aurez le détail de nos exportations dans le rapport annuel au parlement dont la rédaction a commencé. Il n'est pas question pour nous de contribuer à des tensions régionales ou locales ou de soutenir des pays en guerre civile.

Je ne constate pas pour ma part d'explosion des ventes de matériel militaire vers ces pays et dois, au contraire, constater que les réactions des partenaires européens à ces problèmes représentent une réelle convergence dans l'application du code de conduite. La présidence espagnole continue d'ailleurs d'œuvrer dans la ligne de la présidence belge, en vue de développer une approche et des critères communs pour les rapports nationaux.

Comme vous, je préférerais que le code de conduite soit juridiquement contraignant. Je vous rappelle que sous notre présidence, et même avant celle-ci, nous avons fait cette proposition, puisqu'il y a environ un an et demi, j'ai écrit à tous les ministres et que je n'ai reçu qu'une réponse ni satisfaisante ni audacieuse mais simplement un rien volontaire de la part de Joschka Fischer. Les autres ministres m'ont poliment remercié. Je pense qu'il est important que je vous remémore cela.

Comme vous, je préférerais que le Code de conduite soit juridiquement contraignant. Cependant, je ne vais pas vous infliger

heb ik beslist geen vergunningen voor export naar die twee landen toe te kennen zolang de normale bilaterale betrekkingen niet zijn hersteld. De criteria 6 en 7 van de Europese gedragscode inzake wapenuitvoer verwijzen al naar het gevaar voor terrorisme. Aanvullende maatregelen zijn dus niet noodzakelijk. Samenvattend kan ik dus stellen dat ons land de internationale embargo's en zijn eigen wetgeving naleeft. De gedetailleerde gegevens met betrekking tot de uitvoer zullen u in het jaarverslag aan het Parlement worden meegedeeld. Ons land draagt geenszins bij tot regionale of lokale spanningen en steunt evenmin landen waar een burgeroorlog woedt. Ik stel geen aanzienlijke toename van verkoop van militair materiaal aan die landen vast. Het Spaanse voorzitterschap gaat verder op de weg die door het Belgisch voorzitterschap werd ingeslagen. Ik zou net als u verkiezen dat de gedragscode juridisch bindend zou zijn. Ik blijf ervan overtuigd dat naarmate het GBVB en het GBDB verder worden uitgebouwd, de code almaar meer op eenvormige wijze in alle landen van de Unie zal worden toegepast. Een debat dat ons naar een meer dwingende toepassing zou leiden, veronderstelt een rationalisatie en een harmonisatie van de wapenindustrie. Wij zijn er in Nice niet in geslaagd dat te verkrijgen.

une nouvelle fois les raisons rendant ce souhait illusoire à l'heure actuelle. Je reste convaincu qu'à mesure de l'édification de la PESD et de la PESD, et de la réalisation d'une industrie européenne de défense multinationale et intégrée, ce code trouvera de plus en plus à s'appliquer de manière identique à travers tous les pays membres de l'Union. Je pense que le débat – sans parler de défense européenne totalement intégrée – sur la rationalisation de l'industrie de l'armement pourrait conduire à une application plus stricte, plus impérative et plus coercitive du code de bonne conduite. Actuellement, cette option est soutenue par un certain nombre de pays dont la Belgique mais on n'a pas pu l'obtenir à Nice. Bien qu'on ait demandé que ce domaine-là fasse partie des majorités qualifiées, les Britanniques s'y sont opposés de manière très déterminée.

A mes yeux, pour faire adopter plus facilement le Code de bonne conduite comme étant véritablement un code à effets juridiques, il faudrait faire en sorte qu'il y ait une rationalisation et une harmonisation de l'industrie de l'armement au niveau européen.

Je suis extrêmement prudent mais vous aurez tous les détails dans le rapport.

01.03 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, concernant l'Inde et le Pakistan, je me réjouis de l'apprendre. Par ailleurs, je constate que mes collègues ont également posé des questions sur ce sujet. Le gouvernement a pris une bonne décision en refusant la licence en matière de matériel nucléaire...

01.04 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, c'était un matériel de contrôle de la fiabilité de la centrale. Je n'ai pas changé d'avis sur le fond. Il ne s'agissait pas de matériel militaire mais de vérification de la porosité des parois des centrales nucléaires. Je reste entièrement convaincu qu'on a privé ces centrales d'un outil de mesure pouvant mieux assurer leur sécurité.

01.05 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): C'est hors du débat, mais il me semble que les Chinois eux-mêmes se mordent un peu les doigts de leur avoir donné cette technologie. Par rapport aux autres pays, je me doutais effectivement que vous me renverriez au rapport que vous nous remettrez en été ou au mois de septembre.

01.06 Louis Michel, ministre: Je peux déjà vous dire que pour un certain nombre de pays, je ne refuse pas systématiquement les licences d'exportation.

01.07 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Vous confirmez qu'il n'y aurait pas d'explosion comme on l'avait écrit?

01.08 Louis Michel, ministre: D'après les informations que j'ai, cela ne semble pas être le cas. Il semblerait que, même si nous sommes de loin les plus exigeants et les plus sévères, la tendance des autres pays qui étaient un peu plus souples, même parfois beaucoup plus souples que nous, soit plutôt de converger vers une position prudente telle que la nôtre.

01.09 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Si c'est cela qui se dessine au niveau européen, je m'en réjouis. On attend chaque

01.09 Claudine Drion (ECOLO-AGALEV): Ik dank u voor de

année ce rapport avec intérêt et encore plus cette année, bien sûr. J'espère que la tendance que vous dessinez se confirmera dans les chiffres. Je vous remercie.

tendens die u schetst en hoop dat die door de cijfers zal worden bevestigd.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

02 Interpellatie van de heer Ferdy Willems tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Belgische wapenwet" (nr. 1208)

02 Interpellation de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la loi belge sur les armes" (n° 1208)

02.01 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, voorafgaandelijk sluit ik mij in het Nederlands aan bij wat mevrouw Drion heeft gezegd: ik wens u het allerbeste toe.

Wat nu de wapenwet betreft, het dossier is een zeer technisch dossier. Het is voor leken niet gemakkelijk te lezen. Ik schets de algemene situatie: er zijn nooit zoveel oorlogen in de geschiedenis geweest als nu. Veel van die oorlogen zijn geen klassieke oorlogen, maar wat men vuile, lokale oorlogen noemt die nauwelijks interesse in het westen wekken. Veel oorlogen – dat is sinds de Tweede Wereldoorlog ook nieuw – zijn innig verweven met criminaliteit, drugs, mensenhandel, terrorisme, illegale grondstoffenhandel enzovoort. Voorts valt veruit het grootste aantal slachtoffers in al die oorlogen door de klassieke wapens.

Daarnaast plaats ik de Belgische situatie. België is met de wapenwet van 5 augustus 1991 en de nadien aangebrachte aanpassingen een van de betere leerlingen van de Europese klas. Wij zitten in de kop van het peloton inzake de kwaliteit. Mijnheer de minister, toch blijft het een probleem. Ik heb het de achilleshiel van uw beleid genoemd. Zonder enige aarzeling geef ik onverholven toe dat u een goed beleid in Afrika en Israël en voor de mensenrechten in het algemeen wil voeren. Toch stel ik een zwak punt, een pijnpunt in uw beleid vast. Het is onze plicht als lid van het Parlement van de meerderheid of de minderheid om dat aan te kaarten.

Ik ben vroeger reeds met u in discussie getreden – wij waren het zelden eens – over de wapenleveringen aan Saoedi-Arabië, Marokko, Turkije, Mexico, Israël en een aantal Afrikaanse landen. Ik stond met mijn vragen niet alleen. Andere collega's hebben daarover ook vragen gesteld. Dat onze wetgeving toch niet zo perfect is, blijkt ook uit een aantal lopende initiatieven. Er is het initiatief van Dirk Van der Maelen over de extraterritorialiteit, het initiatief van de heer Van der Maelen om een apart advies te vragen aan de kamercommissie voor de Buitenlandse Zaken, mijn eigen wetsvoorstel van 29 mei 2001 over de invoer. U hebt gezegd dat ik daarover niet kan zwijgen. Dat klopt. Dat is gegroeid uit het dossier-Israël, maar dat heeft een algemene draagwijdte.

Blijkbaar heeft ook deze studie uitdrukkelijk de dualiteit in het Belgische beleid onderkend. Sta me toe een stukje daaruit te citeren: "De Belgische regering zal moeten beslissen wat primeert: leven volgens de regels van de wet of de Belgische economische, geostrategische – olie – "en politiek-militaire belangen te dienen." Hiermee bedoelt men de NAVO en de Europese kandidatuur van

02.01 Ferdy Willems (VU&ID): Le nombre de conflits en cours n'a jamais été aussi élevé. Dans bon nombre de cas, il ne s'agit pas de conflits classiques mais de conflits locaux et il n'est pas rare que ces conflits soient liés à des intérêts criminels. Ce sont toujours les armes classiques qui font le plus grand nombre de victimes.

La Belgique dispose d'une bonne législation en matière d'armes. A cet égard, notre législation est l'une des meilleures d'Europe. En dépit de cela, l'exportation d'armes demeure le talon d'Achille de notre politique étrangère. Nous avons déjà évoqué cette problématique à diverses reprises et plusieurs propositions de loi ont été déposées en vue de perfectionner la législation.

Dans son étude récente, Mme Hilde Herssens fait remarquer que le gouvernement belge doit enfin décider de ce qui prime: la loi ou les intérêts économiques et politiques belges. Alors que le gouvernement s'est profilé en tant que défenseur des droits de l'homme, le ministre Michel fait en même temps preuve de souplesse en ce qui concerne les permis. De l'avis de Mme Herssens, l'exportation d'armes vide notre attitude éthique de sa substance.

La structuration de plus en plus complexe de la vente d'armes, les limites plus en plus vagues entre les domaines militaire et civil et le secteur commercial, qui considère que les mesures politiques

Turkije. Ik citeer verder: "Sedert deze regering aantrad, stelde zij zich met zeer veel nadruk op voor een politiek van mensenrechten en meer ethiek. Aan de andere kant is Louis Michel, die zelf een voorvechter is van de mensenrechten, meer flexibel dan zijn voorgangers in het verlenen van licenties voor wapenexport. Deze wapenuitvoer ondermijnt zijn discours over ethiek als pijler van zijn politiek. Ethisch gedrag veronderstelt een consistent gedrag en dit laatste, op zijn beurt, veronderstelt een zekere desinteresse. Op deze kritiek antwoordt Louis Michel, minister van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel, met een citaat uit een boek: 'Een selectieve moraliteit valt te verkiezen boven een universeel cynisme. Ze vormt een vooruitgang die, toegegeven, relatief is maar het zijn de eerste stappen die tellen.'" Tot zover een letterlijk citaat uit deze studie.

De studie legt ook een aantal nieuwe problemen inzake wapenhandel bloot. Ten eerste, de zaken zijn steeds complexer. Kennis is macht en wie de wapenhandel wil volgen, moet echt deskundig zijn anders verliest men zijn weg. Ten tweede, er zijn een aantal grenzen die vervagen. Wat is nog het verschil tussen militaire en burgerlijke goederen? Tussen militair en wetenschappelijk onderzoek? Tussen nationale en internationale wetgeving? Er is op dit vlak sprake van een zekere vervaging die vroeger niet bestond en dit maakt het voor de leek ook steeds moeilijker. Bovendien ziet de commerciële sector in de politieke controle steeds vaker een hinderpaal voor de vrije markt, lees voor zijn eigen winsten. Het gevolg is dat de dossiers moeilijker kunnen worden gevolgd. Ik noem met name FN Herstal waarvan de auteurs van dit artikel, onder andere professor Nauwelaerts, mij nog deze morgen hebben bevestigd dat FN niet geneigd is zijn contracten transparant te maken om zeggend zijn commerciële geheimen te vrijwaren.

Naar mijn aanvoelen is dit wel het toppunt. FN Herstal is een overheidsbedrijf. Ik mag het van de auteurs van de studie zo stellen dat dit radicaal het onderzoek heeft tegengewerkt. Het onderzoek gebeurt door de overheid. Dat lijkt mij een paradox in het kwadraat.

Ik kom tot mijn suggesties in dit dossier. Ten eerste zou ik willen vragen om deze studie die mij degelijk lijkt, te laten bestuderen door de specialisten van het kabinet. Dit geldt zeker in verband met de genoemde Belgische dossiers in deze zaak. Ten tweede. Als dit is gebeurd, vraag ik om een hoorzitting met de auteurs van deze studie, met NGO's, met Ontwikkelingssamenwerking en vooral ook met de leden van de commissies voor de Buitenlandse Zaken en voor de Landsverdediging. Dit is een bijzonder boeiende, complexe materie. Ten derde vraag ik om klare en duidelijke politieke keuzes te maken. Ik citeer opnieuw de studie, bladzijde 63: "Terwijl de regels van de wet niet ter discussie staan, zijn die van de politiek dat wel. Politici laten zich dikwijls leiden door feitelijke politieke argumenten en economische belangen". Dat moeten wij kunnen doorbreken, wij moeten duidelijke keuzes maken waarvan ik denk dat die er niet altijd zijn. Ik denk ten vierde aan grotere transparantie in de jaarlijkse rapporten. Dat maken wij elk jaar mee: de heer Van der Maelen, de mensen van de groene fracties en ikzelf vragen om meer duidelijkheid over aantal, type, beschrijving en bestemming van wapens. Wij krijgen immers slechts een aantal algemene gegevens waarmee men alle kanten op kan. Vijfde suggestie is een uniform systeem van markering. Ook dit vragen wij elk jaar. Ten zesde moeten er correcte sancties zijn. In de praktijk vangen landen elkaar

empêchent de plus en plus le libre-échange, constituent des problèmes supplémentaires.

J'invite le ministre à faire examiner l'étude de Mme Herssens par les spécialistes de son cabinet. Par ailleurs, il me semble que ce serait une bonne idée d'organiser une audition de Mme Herssens, de représentants d'ONG en présence des membres des commissions de la Défense nationale et des Relations extérieures.

Selon moi, le ministre Michel doit clairement faire un choix entre les règles légales et les intérêts économiques et politiques belges. Il ne le fait pas suffisamment à l'heure actuelle. Les rapports sur les exportations belges d'armes doivent être plus transparents et contenir des données plus claires. Un système de marquage uniforme est en outre nécessaire. Nous le demandons depuis des années. De plus, de véritables sanctions doivent être infligées aux sociétés qui ne respectent pas la législation sur les armes.

Il convient de contrôler régulièrement les accords de production. Il arrive en effet par trop souvent que les systèmes de production continuent à tourner lorsqu'il y a un changement de pouvoir dans un pays, même si le nouveau régime qui s'installe est une dictature. En outre, il faut que la production soit effectivement arrêtée dès que la licence expire. Le gouvernement belge doit vérifier en permanence si les différents Etats respectent les droits de l'homme. Si ce n'est pas le cas, certains produits ne pourront plus être fabriqués, même si ces produits ne peuvent pas à première vue servir à la violation des droits de l'homme.

Par ailleurs, la Belgique se doit de refuser des licences à des pays déjà déboutés par d'autres Etats. Notre pays se tient-il à cette ligne de conduite? Le gouvernement

nu vliegen af. Als een land een dossier weigert, probeert de betrokken firma het gewoon in een ander land en krijgt daar haar zin. Ten zevende moet men ook de productieakkoorden controleren. Dit gaat veel verder dan het louter leveren van materiaal. Productiesystemen blijven immers in een land aanwezig, ook als het politieke regime er verslechtert. Ten achtste zou men controle moeten uitoefenen op de vervallen productielicenties. Als die zijn vervallen, zou men de productie ook moeten kunnen doen stoppen. Dit gebeurt nu niet.

20 tot 30 jaar na het verlopen van de licentie loopt de productie soms verder.

Ik kom bij punt 9. Men moet blijven nagaan of landen die gisteren wel nog voldeden aan de vereisten inzake mensenrechten, dat vandaag ook nog doen. Desnoods moet men een clausule invoegen om bij wijziging van de situatie wapenvergunningen in trekken.

Ik kom bij punt 10, dat essentieel is. Men mag geen wapenvergunningen afleveren als een ander land dat reeds weigerde. Daarnet zei ik dat ook al. Ik vraag u klaar en duidelijk of België dat doet? Zijn er in België gevallen bekend waarbij men een wapenvergunning afleverde terwijl die door een ander land werd geweigerd?

Ik kom bij punt 11. Men moet de wetgeving ook toepassen op landen die de mensenrechten schenden, ook al zijn die producten op zich niet rechtstreeks gebruikt bij die mensenrechtenschendingen. Ik geef enkele concrete voorbeelden. Aan Iran, Saoedi-Arabië, China, Turkije en Nigeria levert men wapens voor de jacht, voor kleiduifschuiten en voor de politie. De minister heeft bij een vorige gelegenheid gezegd dat die wapens worden geleverd via het ministerie van Economische Zaken. Het is dus geen militaire kwestie. In de praktijk voert men echter aan dat deze wapens wel heel gemakkelijk kunnen worden gebruikt tegen dissidenten, Koerden, Tibetanen, Kongolese rebellen, et cetera.

De volgende maatregel is een maatregel tegen individuele personen. Ik geef het voorbeeld van het Keniaanse dossier Eldoret. De firma kreeg geen vergunning, maar ging nadien op ingenieuze wijze ter plaatse het dossier behartigen. Dat kan dus niet. Voor het overige spreek ik niet over het dossier Eldoret, ook al worden er in de studie ettelijke bladzijden aan besteed. Het dateert immers uit een vorige legislatuur.

Mijn dertiende en laatste opmerking is de belangrijkste. Het betreft de doorverkoop en de eindgebruiker. Wij hebben er geen zicht op of een wapen dat aan een bepaald land wordt geleverd, niet wordt doorverkocht, of niet wordt gebruikt door rebellen in een ander land, of niet wordt gebruikt door een ander land, dat wel degelijk mensenrechten schendt. Er zou een vetoclausule moeten worden ingebouwd die door het land van oorsprong moet worden gebruikt.

Mijnheer de minister, de voorbeelden zijn legio. Ik vermeld er een viertal. Israël verkoopt wapens uit de Verenigde Staten aan Congo en vergroot op die manier de miserie aldaar.

FN-Herstal verkoopt wapens aan het Venezolaanse CAVIM, terwijl

belge doit également prévoir des mesures à l'encontre d'individus. Il est inconcevable qu'une licence soit refusée à un Etat, mais accordée aux ingénieurs qui travaillent dans ce même Etat.

Enfin, le gouvernement doit toujours dépister l'utilisateur final d'un produit donné. Si Israël avait l'intention de revendre au Congo des armes achetées aux Etats-Unis, une clause de veto couchée dans les contrats de livraison devrait interdire toute velléité de ce genre. La législation belge sur les armes est très stricte, certes, mais il n'empêche qu'il y a toujours trop d'armes qui tombent en de mauvaises mains. L'étude réalisée par gouvernement soulève de nombreuses questions, et je ne puis qu'espérer qu'une réponse adéquate sera formulée rapidement, et que l'on joindra l'acte à la parole.

iedereen weet dat dit bedrijf ze doorverkoopt aan heel Latijns-Amerika, inbegrepen de rebellen van ELN en FARC in Colombia. Het Luikse bedrijf New Lachaussée verkoopt wapens aan Iran, Turkije en China. Zij verkopen ze door aan Congo. Terwijl u schitterend werk verricht in dit land, worden wij op die manier gerold. Hetzelfde geldt voor Turkije dat wapens koopt bij New Lachaussée en ze doorverkoopt aan Indonesië dat er Oost-Timorese rebellen mee beschiet.

Dit pijnlijke aspect leidde tot de scherpe formulering in de VRT-teletekst van donderdag 8 maart 2002. Ik citeer letterlijk: "Ondanks onze strenge wapenwet komen de Belgische wapens toch in verkeerde handen terecht, zo blijkt uit een onderzoek van Hilde Herssens. Bedrijven in Afrika en Latijns-Amerika maken door overdracht van technologie wapens en munitie onder Belgische licentie. Op hun beurt voeren zij de wapens weer uit zodat zij aan Belgische controle ontsnappen. Zolang deze praktijken blijven duren, blijft onze strenge wapenwet een lege doos." Zo klinkt de letterlijk geciteerde conclusie van dit onderzoek.

Dit is – naar mijn aanvoelen – een verontrustende, vernietigende conclusie. Met mijn vraag van vandaag beoog ik minstens een onderzoek van uw diensten. Vergeten wij ook niet dat deze studie is uitgevoerd op last van het Vlaams Netwerk voor Lichte Wapens, Amnesty International, Pax Christi-Vlaanderen, de Vredesbeweging, de Antwerpse universiteit en – last but not least – de Belgische ministeries van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Internationale Samenwerking. Het gaat om een studie, besteld door de regering en ik zou dus willen dat men hieraan de nodige aandacht besteedt en er de passende conclusies uit trekt.

02.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega Willems, ik zal u van antwoord dienen, maar ik heb toch enig probleem met uw interpellatie. Ze wijkt immers sterk af van de nota die u mij heeft bezorgd en die slechts uit enkele zinnen bestaat. Ik kan dus moeilijk een omstandig antwoord voorbereiden aan de hand van die korte nota. Uw interpellatie vraagt eigenlijk om een uitvoerig debat over de wapenvergunningen en de wapenpolitiek van ons land.

Ik zal proberen te antwoorden, maar dit is natuurlijk geen volledig antwoord. Wij hebben immers vele uren nodig om over zo'n onderwerp ten gronde te kunnen debatteren. Alle aspecten die u hebt aangehaald, kunnen niet worden behandeld in een antwoord op een interpellatie; dat is zeer moeilijk.

Gaarne ga ik in op uw vraag over het onderzoek van Hilde Herssens over het verband tussen de toekenning van productievergunningen en de wetgeving inzake wapenuitvoer.

Het lijkt mij nuttig eraan ter herinneren dat het akkoord van de Belgische overheid noodzakelijk is om een contract van productievergunning te sluiten. Dat was zo in het verleden en dat is ook zo onder de huidige regering. Inderdaad, vorige regeringen hebben dergelijke vergunningen aan de NV FN verleend, onder meer in 1988 voor de installatie van de munitiefabriek van Eldoret in Kenia. De regering heeft reeds herhaaldelijk over deze en andere zaken in het Parlement vragen beantwoord.

02.02 **Louis Michel**, ministre: Cette interpellation appelle un débat à elle seule. Le temps qui m'est imparti ne me permet pas de répondre à toutes les questions. C'est pourquoi je me limiterai à fournir une réponse à la question précise qui m'avait été soumise à l'avance.

La conclusion d'un contrat de licence de production requiert toujours l'accord des autorités belges. Les gouvernements précédents ont en effet accordé des autorisations à la FN S.A., entre autres en 1988 concernant la construction d'une usine de munitions à Eldoret, au Kenya.

La politique actuelle du gouvernement se fonde sur le strict respect du code de conduite européen et nul n'a l'intention dy changer quoique ce soit. A mon estime, la question de l'octroi de licences de production se pose à

Meer in het algemeen, met betrekking tot de toekenning van productielicenties, acht ik het nodig dat de zaak op Europees vlak wordt behandeld. De praktijk zou best worden geharmoniseerd, en mijn diensten streven dat doel na. Naar mijn mening blijft België de regels van de Europese gedragscode op een strikte manier volgen. Dat zal zo blijven onder de huidige regering.

Ik kom tot enkele technische elementen. De fabriek van Eldoret produceert alleen kogels van NAVO-kaliber 7.62x51, die onbruikbaar zijn voor wapens van Oost-Europese makelij.

Dit is van belang gezien de meeste lichte wapens in de regio kalasnikovs zijn, die niet alleen gebruikt worden door de rebellengroepen, maar ook door de Ugandese, Rwandese en Angolese troepen. Er is praktisch geen markt in de regio voor dergelijke munitie. Bovendien werkt de fabriek op een beperkt percentage van zijn capaciteit, 40 à 60%. De productie is dus voor het eigen gebruik van het Keniaanse leger en politie. Voor alle duidelijkheid, er bestaat geen band tussen FN en deze fabriek. Het contract ging uitsluitend over de installatie van het bedrijf dat algemene munitie produceert.

Over de productie van FAL-geweren in Nigeria is er evenmin weinig te zeggen. Het licentiecontract voorzag dat de productie alleen op intern gebruik was gericht, met andere woorden voor de Nigeriaanse overheid. Tot nu toe heb ik geen enkel bericht dat deze productie naar andere bestemmingen ging. Dat de politiediensten met zulke geweren uitgerust worden is logisch in een land waar de criminaliteit uiterst gevaarlijk kan zijn. Bovendien is Nigeria volop bezig met een democratiseringsproces en heeft dit land een zeer positieve rol gespeeld in vredesoperaties in de regio.

Uiteindelijk zal ik niet meer in detail treden over de levering en uitrusting door de firma New Lachaussee aan MKOK. Ik heb daarover al vragen beantwoord. Het maakt deel uit van een internationaal contract tussen verscheidene West-Europese bedrijven met deze Turkse staatsfirma. Noch Frankrijk, Duitsland of Italië hadden bezwaar tegen dit contract met een geallieerd land van de NAVO. Tot zover mijn antwoord. Ik zal later graag opnieuw ingaan op dit onderwerp, in een breder debat als het moet. Ik zie echter niet in op welke manier ik vandaag zo'n debat kan aanpakken. Met sommige zaken die u hebt aangekaart, mijnheer Willems, ben ik het eens, maar andere dingen klinken mij nogal licht in de oren. Zo had u het over het leveren van wapens aan de autoriteit van een land, voor de politie of het leger bijvoorbeeld. Ik zie niet in op welke manier een land kan overleven zonder gewapende politie of leger.

Zoiets lijkt me nogal moeilijk. We moeten uiteraard voorzichtig zijn en dat zijn we ook. Ik denk dat wij de code perfect eerbiedigen. Wij zijn zelfs veeleisender dan vele andere landen. Natuurlijk zijn er zaken die voor verbetering vatbaar zijn. Het rapport is al veel duidelijker dan vroeger en als wij de mogelijkheid hebben om nog verder te gaan, dan zullen we dat ook doen. In verband met het rapport en de transparantie is er toch al een serieuze inspanning geleverd. Meer kan ik daarover vandaag niet zeggen.

02.03 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, ten eerste, ik heb zelf gezegd dat België door de wetgeving van 1991 een van de

l'échelle européenne. Dans la mesure du possible, mes services cherchent à harmoniser la politique en la matière.

Certaines données techniques concernant l'usine d'Eldoret permettent de préciser l'octroi de la licence. Les cartouches qui y sont produites sont du calibre OTAN et il n'y a pour ainsi dire pas de marché pour de telles munitions dans cette région où ne circulent quasiment que des kalachnikovs auxquelles elles ne conviennent pas. La capacité de production de l'usine étant par ailleurs limitée, on peut affirmer que la production est destinée à couvrir des besoins nationaux. Il faut souligner également que si la FN a construit l'usine, elle n'entretient plus aucun autre lien avec elle. A ma connaissance, la production des fusils FAL au Nigeria est également destinée à une utilisation nationale. Il est parfaitement logique que des services de police soient équipés de telles armes dans un pays qui connaît un taux de criminalité élevé. Je reviendrai volontiers sur cette question dans le cadre d'un débat plus large.

Si j'adhère à certains arguments de M. Willems, d'autres ne me paraissent pas fondés, comme sa critique au sujet des livraisons d'armes à certaines autorités. Comment un Etat de droit peut-il survivre sans une armée dûment équipée et sans forces de l'ordre efficaces?

02.03 Ferdy Willems (VU&ID): Grâce à la loi de 1991, la Belgique

betere leerlingen van de klas is. Daar blijf ik het uiteraard ook mee eens.

Ten tweede, ik verzoek inderdaad om een debat. Zulks zal ook het zeer eenvoudige onderwerp zijn van de motie van aanbeveling. Wij vragen een debat over de bespreking van de hele thematiek, aangezien een kwartier via een interpellatie te weinig is. Zulks is ook het onderwerp van mijn vraag. Toen ik deze studie als onderwerp van mijn vraag aangaf, wist u toch automatisch dat het debat zou worden opgestart. En ik ben echt voorstander van een debat, aangezien de studie toch heel wat vragen oproept. Zo beweert ze dat er een zekere discrepantie bestaat tussen de uitstekende politiek die u voert enerzijds en de wapenleveringen anderzijds. Laten we dus trachten het aanwezige spanningsveld uit te klaren.

Over Eldoret zal het niet hebben, aangezien dat dateert uit de vorige legislatuur. Er staan echter nog andere schrijnende zaken in het rapport, zoals over FN Herstal. Ik lees dat FN Herstal wapens levert aan Venezuela. Van daaruit worden ze doorgevoerd naar alle Latijns-Amerikaanse staten waar een burgeroorlog woedt, zoals Colombia. Ook staat er dat New Lachaussee wapens levert aan Iran, Irak, Turkije, China en Congo. Dan is er het geval van Turkije. U zegt dat een staat over een politie moet beschikken. U weet toch zeer goed dat er uitgerekend in Turkije grote problemen bestaan. De minister van Defensie in Turkije – ik durf zijn naam niet uit te spreken – is een lid van MHP, de Grijze Wolven.

Voorzichtigheid is, mijns inziens, geboden.

02.04 Minister **Louis Michel**: Mijnheer Willems, u haalt inderdaad een moeilijk voorbeeld aan. Turkije is lid van de NAVO. Binnen de NAVO werd beslist steun te verlenen aan de NAVO-partners. Wij zijn gebonden door akkoorden. Een weigering ligt niet zo gemakkelijk. We kunnen partners van de NAVO niet zomaar weigeren. Dat is niet mogelijk. Akkoorden werden ondertekend.

02.05 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de minister, Turkije overtreedt uitdrukkelijk artikel 4 van onze wetgeving en maakt zich schuldig aan schending van de mensenrechten tegen de Koerden, een deel van de eigen bevolking. Men kan dat niet naast zich neerleggen. Als twee belangen met elkaar in botsing komen...

02.06 Minister **Louis Michel**: Mijnheer Willems, ik leg dat absoluut niet naast mij neer. Wij doen inspanningen. De wapens waarvoor een vergunning werd verleend zijn wapens die nodig om de eisen van het partnerschap binnen de NAVO te eerbiedigen. We geven geen licentie voor andere wapens.

02.07 **Ferdie Willems** (VU&ID): Dat de Koerden onderdrukt worden is een feit op het terrein. Het spanningsveld blijft overeind. Ik heb altijd geleerd dat mensenrechten boven alle andere rechten staat. Naar mijn aanvoelen – ik weet niet of dat ook voor u geldt – krijgen mensenrechten voorrang op akkoorden die met de NAVO zijn afgesloten. De mensenrechtenschendingen in Turkije zijn zo evident dat de akkoorden met de NAVO, mijns inziens, geen obstakel kunnen zijn om wapenleveringen te weigeren, vooral omdat de minister van Landsverdediging een Grijze Wolf is.

dispose d'une loi sur les armes de qualité. Je demande en effet que l'on organise un débat.

Il ressort de l'étude qu'une fois de plus, il existe un décalage entre la politique exemplaire du ministre et les livraisons d'armes. La Turquie, par exemple, utilise les armes qui lui ont été livrées pour combattre les Kurdes.

02.04 **Louis Michel**, ministre: C'est un exemple difficile. La Turquie est membre de l'OTAN. Or nous devons soutenir les partenaires de l'OTAN car nous sommes liés par des accords.

02.05 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mais si un membre de l'OTAN viole l'article 4 de notre loi, devons-nous passer l'éponge?

02.06 **Louis Michel**, ministre: Je n'admettrai pas cela sans réagir. Ne seront fournies que des armes qui sont admises dans le cadre des accords de l'Otan.

02.07 **Ferdie Willems** (VU&ID): Les droits de l'homme priment tous les autres droits et accords. Cela vaut aussi pour la Turquie.

02.08 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, zonder afbreuk te willen doen aan het huidige beleid inzake wapenhandel wens ik een paar bemerkingen te maken. U hebt terecht gesteld dat het jaarlijks rapport dat steeds beter wordt een belangrijk instrument is voor het Parlement om de wapenleveringen op te volgen. Bovendien loopt er een aantal initiatieven om de wapenwet te verfijnen. Ondanks deze elementen vind ik dat de studie die werd uitgevoerd minstens een debat verdient. Zonder me volledig aan te sluiten bij de heer Willems, steun ik de vraag om een debat. U hebt zelfs gesteld dat het onmogelijk is om op 10 minuten tijd in te gaan op een aantal zaken. Los van het debat over het jaarlijkse rapport vind ik het belangrijk dat een debat wordt georganiseerd om uit te zoeken op welke punten de regering de aanbevelingen van het rapport kan volgen en op welke niet. Een debat is het ideale middel om te onderzoeken welke punten van het rapport kunnen worden uitgevoerd en welke niet.

02.09 Minister Louis Michel: Ik ben niet tegen een debat, maar als men die weg inslaat, zullen we nog dikwijls debatteren over een studie. Ik kan ook mijn studies ter tafel gooien. Het is onmogelijk over elke studie een debat te organiseren in dit Parlement. Dat is niet mogelijk. Begrijp me niet verkeerd. Ik heb geen probleem met een debat. Het mag zich echter niet beperken tot een debat over één studie. Men moet over verschillende studies debatteren.

02.10 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik kan de minister niet volgen. Dit is geen eenzijdige studie. Ze werd uitgevoerd in opdracht van en gefinancierd door ons eigen departement van Buitenlandse Zaken.

02.11 Minister Louis Michel: Ik ga niet akkoord. Men heeft mijn toelating nooit gevraagd.

02.12 Ferdy Willems (VU&ID): Dan hebt u een serieus probleem, mijnheer de minister. Ik lees hier namelijk: "Project financed by Belgian Ministry of Foreign Affairs, Foreign Trade and International Cooperation".

02.13 Minister Louis Michel: Inderdaad. Ik heb dat rapport nog niet ontvangen.

02.14 Ferdy Willems (VU&ID): Nu wordt het echt erg.

02.15 Minister Louis Michel: Dat is zeker erg.

02.16 Ferdy Willems (VU&ID): Als ik dit rapport ontvang, ga ik ervan uit dat het werd uitgevoerd in opdracht van de Belgische regering en uw ministerie. Dan lijkt mij dat geen eenzijdige studie.

02.17 Louis Michel, ministre: Je trouve parfaitement inadmissible que le ministre dont le département a soi-disant commandé cette étude n'en ait même pas un exemplaire!

02.08 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Les résultats du rapport annuel s'améliorent d'année en année et on examine comment on pourrait affiner notre loi sur les armes. Je comprends que le ministre ne puisse répondre à toutes les questions en dix minutes. La question de savoir dans quelle mesure les recommandations du rapport peuvent être exécutées doit sans aucun doute être l'objet d'un débat approfondi.

02.09 Louis Michel, ministre: Je ne veux pas débattre d'une seule étude mais de toutes les études.

02.10 Ferdy Willems (VU&ID): Cette étude n'est pas unilatérale. Elle a été réalisée à la demande et aux frais des Affaires étrangères.

02.11 Louis Michel, ministre: Mais à mon insu.

02.13 Louis Michel, ministre: Je ne suis d'ailleurs pas en possession du rapport.

02.14 Ferdy Willems (VU&ID): Alors un gros problème se pose.

02.16 Ferdy Willems (VU&ID): Je pensais que le ministre connaissait ce document puisqu'il en avait commandé lui-même la rédaction.

02.17 Minister Louis Michel: Ik vind het onvoorstelbaar dat de minister van het departement dat

deze studie zagezegd heeft besteld, zelfs niet in het bezit van het betrokken verslag is!

02.18 Ferdy Willems (VU&ID): Ik begrijp dat helemaal niet. Ik kan u daarin inderdaad volgen. Ik zou dat inderdaad ook niet nemen.

02.19 Louis Michel, ministre: Cela prouve déjà le sérieux de l'affaire!

02.20 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, dat verklaart mijn verbazing als u zegt dat u daarop niet kan antwoorden. Voor mij waren die vijf zinnnetjes bij mijn inleiding voldoende. Alleen al naar deze studie verwijzen, is genoeg om te weten dat ik een debat vraag. Wat u nu zegt, verbaast mij bijzonder over de gang van zaken in de hogere regionen. Ik ging namelijk uit van de evidente veronderstelling dat u dat document kende omdat u het zelf besteld had.

Moties **Motions**

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Ferdy Willems en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellatie van de heer Ferdy Willems
en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken,
vraagt de regering
de studie "Licensed production of arms" te laten bestuderen door specialisten en ze nadien voor te leggen
in een hoorzitting voor de bevoegde kamercommissies van Buitenlandse Zaken en Landsverdediging,
teneinde uit te maken welke aanbevelingen uit deze studie dienen te worden overgenomen door het beleid."

Une motion de recommandation a été déposée par M. Ferdy Willems et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu l'interpellation de M. Ferdy Willems
et la réponse du vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères,
demande au gouvernement
de soumettre l'étude intitulée «Licensed production of arms» à des spécialistes et de la présenter ensuite
lors d'une audition aux commissions parlementaires compétentes des Affaires Etrangères et de la
Défense, afin de déterminer quelles recommandations de cette étude devront être prises en considération
dans le cadre de la politique à mettre en oeuvre."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Jacques Simonet en mevrouw Josée Lejeune.

Une motion pure et simple a été déposée par M. Jacques Simonet et Mme Josée Lejeune.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

Voorzitter: Pierre Chevalier.

Président: Pierre Chevalier.

02.21 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, ik wil tegenover de minister toch verduidelijken dat ik deze motie mee ondertekend heb in de veronderstelling dat de minister in het bezit was van dat rapport, juist om te kunnen toetsen wat die

02.21 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Moi aussi, je supposais que le ministre connaissait cette étude. C'est la raison pour

aanbevelingen waard zijn.

laquelle je voulais vérifier dans
quelle mesure les
recommandations peuvent être
exécutées.

02.22 Minister **Louis Michel**: Ik heb dat document dus niet gekregen.

02.23 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de minister, u moet toch begrijpen dat wij dat nauwelijks kunnen vatten?

02.24 Minister **Louis Michel**: Ik kan u alleen de waarheid antwoorden.

02.25 **Ferdie Willems** (VU&ID): Ik geloof dat dit de waarheid is, maar ik zeg er wel bij dat wij dat nauwelijks kunnen begrijpen.

02.26 Minister **Louis Michel**: Ik zal er naar vragen. Ik zal bovendien vragen naar de redenen waarom ik die studie niet gekregen heb. Ik vraag mij af waarom externe mensen dat document wel hebben. Ik vind het normaal dat parlementsleden die studie krijgen, maar ik zou die studie uiteraard toch ook moeten hebben gekregen. Ik zal de studie dus opvragen en lezen. Ook aan mijn medewerkers zal ik vragen om die studie eens nauwkeurig te bestuderen. Het is altijd goed om een studie te bestuderen. Dat is een gewoonte geworden en die gewoonte is niet slecht. Daarna wil ik over die problematiek graag debatteren. Ik wil daarover echter niet debatteren zolang ik niet weet wat er in die studie staat.

02.26 **Louis Michel**, ministre: Je vais me renseigner pour savoir pourquoi je n'ai pas reçu cette étude personnellement. Je vais la demander puis l'étudier. Ensuite, je serai prêt à débattre.

02.27 **Ferdie Willems** (VU&ID): ...

02.28 Minister **Louis Michel**: Dan hebt u onmiddellijk gelijk gekregen.

De **voorzitter**: Ondertussen wordt die motie volgende week wel ter stemming voorgelegd. De indieners van de motie hebben, krachtens het Reglement van de Kamer, nog altijd de mogelijkheid om hun moties te wijzigen. A un bon entendeur un demi mot suffit, zegt men in het Frans.

(...)

Mijnheer Willems, ik heb ondertussen al gelezen dat u toenadering zoekt tot mekaar. Het is dus misschien voldoende dat ik daarheen kijk om te weten wat u denkt.

02.29 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik zat erop te wachten tot u dat zou zeggen. Ik ken u namelijk al een beetje.

De **voorzitter**: We moeten de spirit er een beetje inhouden!

02.30 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik zeg u nogmaals dat uw cynisme u siert, vooral omdat u tegenover iedereen cynisch bent!

De **voorzitter**: Tegenover iedereen!

02.31 **Ferdie Willems** (VU&ID): Ik kan u dus begrijpen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het Cultureel Centrum Wallonië-Brussel in Congo" (nr. 6886)

03 Question de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le Centre culturel Wallonie-Bruxelles au Congo" (n° 6886)

03.01 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, volgens mijn informatie zou in Kinshasa het cultureel centrum Wallonië-Brussel werkzaam zijn. Ik heb hierover een aantal vragen.

Ten eerste, waarmee houdt dit cultureel centrum zich bezig?

Ten tweede, is er een samenwerking met de Belgische ambassade aldaar?

Ten derde, waaruit zou deze eventuele samenwerking bestaan?

Ten vierde, wordt vanuit het cultureel centrum aan politiek gedaan?

03.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil eerst bevestigen dat ik nooit het Centre culturel Wallonie-Bruxelles heb bezocht. Ik wist zelfs niet dat het bestond. Het centrum ressorteert op financieel en administratief gebied onder de gedecentraliseerde instellingen met dien verstande dat de organisatie van activiteiten volledig onder de bevoegdheid van de bedoelde instellingen en niet van de federale overheid valt.

De Belgische ambassade in Kinshasa laat mij weten dat ze met de delegatie Wallonie-Bruxelles, waarvan het centrum afhangt, de beste verstandhouding heeft.

Er is geen vooropgezette of systematisch geprogrammeerde samenwerking omdat de respectievelijke activiteitsdomeinen binnen de wettelijk vastgelegde bevoegdheden plaatsvinden. De wederzijdse samenwerking en synergie komen veeleer op een empirische en positieve manier tot stand.

Het Centre culturel Wallonie-Bruxelles is een cultureel centrum in de ruime zin van het woord. Er zijn geen bijzondere of geprivilegieerde betrekkingen met het centrum.

Er is wel een Belgisch-Congolees centrum dat tweetalig is, dat ik heb bezocht tijdens mijn laatste bezoek aan Kinshasa. Dat centrum wordt opgehouden door mensen van onze universiteiten en hogescholen, zowel van Nederlandstalige als van Franstalige zijde. Het voorzitterschap wordt gealterneerd.

Une année, c'est un universitaire néerlandophone qui préside et l'autre année, c'est un francophone.

03.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn verduidelikend antwoord. Ik ben blij dat ik de minister door mijn vraag iets heb kunnen bijbrengen. Ik zal uw antwoord verder bestuderen.

03.01 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Il existe un Centre culturel Wallonie-Bruxelles à Kinshasa. Quelle est la fonction précise de ce centre? Travaille-t-il en collaboration avec l'ambassade belge? En quoi consiste cette collaboration éventuelle? Le centre est-il politiquement actif?

03.02 Louis Michel, ministre: Je n'ai jamais visité ce centre, et n'étais même pas informé de son existence. Il dépend financièrement et administrativement des institutions décentralisées. L'ambassade belge à Kinshasa et la délégation Wallonie-Bruxelles, dont dépend le Centre Wallonie-Bruxelles, entretiennent d'excellentes relations. Leur collaboration n'est toutefois pas systématique et le centre est un espace culturel au sens large du terme. Il n'existe donc pas de relations privilégiées. Le centre belgo-congolais "Les Amitiés" est administré par des Flamands et des Francophones de différentes universités, et sa présidence alterne.

Het ene jaar is een Nederlandstalige met een universitair diploma voorzitter, het andere jaar een Franstalige.

03.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Je suis content d'avoir pu apprendre au ministre quelque chose de nouveau.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het herinvoeren door de VS van een visumplicht voor Belgen" (nr. 6893)

04 Question de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le rétablissement d'un visa obligatoire par les Etats-Unis pour les ressortissants belges" (n° 6893)

04.01 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het zou kunnen dat deze vraag achterhaald is omdat ze al geruime tijd geleden is gesteld. Ik heb de evolutie ook niet kunnen volgen. Ik heb vernomen dat België één van de vijf landen is waarvoor de Verenigde Staten opnieuw de visumplicht willen invoeren omdat België tot de zes risicolanden zou behoren waar regelmatig vervalste of gestolen paspoorten bij illegalen opduiken. Daarom zou de Verenigde Staten overwegen om opnieuw de visumplicht in te voeren. Wat is de stand van zaken, mijnheer de minister?

04.01 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): La Belgique est l'un des cinq pays pour lesquels les Etats-Unis veulent réinstaurer l'obligation de visa parce que l'on y découvre régulièrement des passeports belges, faux ou volés, aux mains de clandestins ou de terroristes. Quelles initiatives le ministre va-t-il prendre afin de convaincre les EU de ne pas réinstaurer l'obligation de visa pour les Belges?

04.02 Minister Louis Michel: Beste collega, het is onjuist dat de VS de visumplicht voor België opnieuw wil invoeren. Overeenkomstig de Amerikaanse regels wordt elk jaar van zes landen het visawaiver-programma geëvalueerd zodat na verloop van tijd alle landen die van dit programma deel uitmaken aan bod zijn gekomen. In het kader van deze evaluatie heeft een VS-delegatie vorig jaar en dit jaar ons land bezocht. Op basis van het verslag van deze delegatie zal de Amerikaanse overheid een beslissing nemen. Deze beslissing zal wellicht nog voor de zomer worden bekendgemaakt. Mijn departement en andere overheidsdiensten in België hebben ten volle meegewerkt aan de missie van de Amerikaanse delegatie. De delegatie heeft hierover haar tevredenheid uitgedrukt.

04.02 Louis Michel, ministre: Cette information est inexacte. Chaque année, le Visa Waiver Program fait l'objet d'une évaluation pour six pays. C'est dans le cadre de ce programme qu'une délégation américaine s'est rendue en Belgique. Les autorités américaines prendront probablement avant l'été encore une décision sur la base du rapport de cette délégation.

04.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mag ik hieruit afleiden dat wij er kunnen van uitgaan dat dit, gezien de goede samenwerking en de goede informatie die u hebt kunnen geven, een positief resultaat zal opleveren.

04.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Peut-être le résultat sera-t-il positif?

04.04 Minister Louis Michel: Ik zal iets meer technische uitleg geven. De VS vinden eigenlijk dat ons Belgisch systeem inzake de afgeleverde documenten volledig veilig is en tot de beste systemen behoort. Het probleem zit eigenlijk bij de posten. Dat is de reden waarom ik een dossier bij de Ministerraad heb ingediend om onze posten progressief met dat systeem te kunnen uitrusten. Om u een idee te geven: als wij in België hetzelfde systeem willen opbouwen, kost dat ongeveer 3 miljard. Dat is niet niks. Waarom kost dat zoveel? Dat ligt niet aan de apparatuur zelf. Het zijn vooral kosten voor de uitrusting van de veiligheid van de gebouwen waarin de apparaten zich bevinden. Wij hebben een studie uitgevoerd om een idee van de kosten te krijgen. Wij zouden een programma uitbouwen om op twee tot drie jaar alles zodanig uit te rusten dat wij helemaal zeker kunnen zijn. Wij zullen dit nu op een diplomatieke manier aanpassen. Het zal wel langer duren om de documenten bij de

04.04 Louis Michel, ministre: Je ne sais pas. Les Etats-Unis reconnaissent le haut degré de qualité de nos documents mais il se pose un problème d'équipement des postes. C'est pourquoi je souhaite imposer partout le système de sécurité existant en Belgique. Ce système coûte trois milliards de francs et nécessite un temps de mise en place de deux à trois ans par le biais de la valise diplomatique.

posten te verkrijgen.

04.05 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik wil de minister toch wijzen op het belang van deze aangelegenheid is voor al wie naar de Verenigde Staten wil gaan. Dat zijn geen enkelingen. De invoer van de visumplicht zou een grote verzwarende van de hele problematiek zijn. Ik dank u voor de positieve aandacht die u aan de materie wil geven.

04.05 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Une obligation de visa représenterait un obstacle supplémentaire pour tout voyageur à destination des Etats-Unis. Je remercie le ministre pour l'attention qu'il porte à ce dossier.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de terugroeping van diplomaat Marc Van Craen" (nr. 7031)

05 Question de M. Karel Van Hoorebeke au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le rappel du diplomate Marc Van Craen" (n° 7031)

05.01 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik neem eerst wat adem om dit snelle tempo te kunnen volgen!

Mijnheer de minister, dit is een uitgebreidere vraag dan de vorige. Er gaat immers meer schuil achter de wijziging die zich voordoet. De heer Van Craen is een tweetal jaar geleden aangesteld als hoofd van de dienst Export Vlaanderen. Hij volgde het toenmalige hoofd, de heer Vanhoutte, op die op zijn beurt de heer De Belder, eveneens een voormalig diplomaat, had opgevolgd. Die aanstelling is op basis van detachering gebeurd. Marc Van Craen is een diplomaat en valt daardoor onder het diplomatiek corps. Hem werd er een contract aangeboden van twee jaar. Dit contract werd niet verlengd – de heer Van Craen staat trouwens ook niet meer aan het hoofd van de dienst Export Vlaanderen. De officiële reden voor zijn terugroeping naar de diplomatie is naar verluidt een tekort aan diplomaten. Men zou hem dus een andere taak geven. Andere – waarschijnlijk slecht geïnspireerde – mensen fluisteren dat de bevoegde Vlaamse minister niet tevreden was over de heer Van Craen en dat hij er met uw medewerking voor heeft gezorgd dat het contract niet werd verlengd. Ongetwijfeld was het ook een boze geest die dit heeft gezegd.

Mijnheer de minister, mijn vragen zijn de volgende. Ten eerste, wat is de echte reden voor het niet verlengen van het contract van de heer Van Craen en zijn terugroeping naar het diplomatiek? Ten tweede, was het voor Export Vlaanderen niet belangrijk dat de heer Van Craen aan het hoofd van die dienst bleef? Ten derde, bestaat er een nota van de dienst Buitenlandse Zaken waaruit blijkt dat de terugroeping van de heer Van Craen voor een diplomatieke functie absoluut noodzakelijk was? Ten vierde, is er overleg gepleegd met de bevoegde minister Gabriëls? Heeft hij zich gesteund op een beslissing van de raad van bestuur van Export Vlaanderen om akkoord te gaan met het niet verlengen van het contract van de heer Van Craen? Ten vijfde, welke functie zou de heer Van Craen in het diplomatiek corps gaan vervullen?

05.01 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Il y a deux ans, M. Marc Van Craen était nommé à la tête du service Export Vlaanderen. A cet effet, ce diplomate avait été détaché de son département d'origine et s'était vu offrir un contrat de deux ans. Aujourd'hui, ce contrat n'est pas prorogé, officiellement parce que l'intéressé est tenu par une série d'obligations diplomatiques urgentes.

Quel est le véritable motif de la non-prorogation du contrat de M. Van Craen? N'eût-il pas été important pour Export Vlaanderen que l'intéressé soit confirmé à la tête de ce service? Existe-t-il une note des Affaires étrangères énonçant la nécessité urgente de rappeler M. Van Craen? Y a-t-il eu concertation avec le ministre flamand Gabriëls? L'accord de ce dernier sur la non-prorogation du mandat de M. Van Craen était-il fondé sur une décision du conseil d'administration d'Export Vlaanderen? Quelle fonction M. Van Craen occupera-t-il au sein du corps diplomatique?

Le **président**: Vous demandez un huis clos, monsieur le ministre?

05.02 Louis Michel, ministre: Non, monsieur le président, mais le fait

05.02 Minister **Louis Michel**:

de citer des noms peut être ennuyeux.

Je ne pense pas que les réponses que je vais apporter peuvent créer un problème. Cependant, dans ce cas, une personne est citée nommément. On pose la question de savoir si le ministre flamand n'était pas content de son travail, etc. Les réponses que l'on pourrait apporter –ce ne sera sans doute pas le cas- dans ce cadre pourrait faire l'objet d'une action en justice de l'intéressé.

Je pose donc la question de savoir si ce type de question doit être posé autrement qu'à huis clos. Mais je ne fais aucun reproche à M. Van Hoorebeke. Sa question est tout fait légitime.

Ik vind het normaal dat u de vraag stelt. Dat is het probleem niet. Daarom zal ik zo steriel mogelijk blijven en ik zal niet fluisteren!

Ten eerste, de detachering bij Export Vlaanderen van de heer Mark Van Craen, ambtenaar van de tweede administratieve klasse van de externe carrière van het ministerie van Buitenlandse Zaken, was gebaseerd op het ministerieel besluit van 31 mei 2000, waardoor hij met een opdracht van algemeen belang werd belast. Op 10 april 2002 liet de betrokken persoon per brief weten opnieuw beschikbaar te zijn voor mijn departement. Ik ben niet bevoegd om een oordeel te vellen over de diensten van de heer Van Craen bij Export Vlaanderen, noch over het feit of het niet beter was diens detachering te verlengen in de plaats van een andere persoon voor zijn functie aan te werven.

Op het departement Buitenlandse Zaken zijn verschillende ambtenaren gedetacheerd bij federale ministeriële kabinetten, alsmede bij diverse Belgische organen of internationale organisaties. Om een slechte werking te voorkomen dient dit departement het aantal detacheringen en de duur van de lopende detacheringen te beperken. Als carrière-diplomaat hangt de heer Van Craen op statutair vlak af van de federale overheidsdienst van Buitenlandse Zaken. De heer Van Craen werd tewerkgesteld bij het secretariaat-generaal van mijn departement, waar hij werd belast met dossiers inzake ontwikkelingssamenwerking en de betrekkingen met het Internationaal Bureau van de Douanediensdiensten.

Ik heb de heer Van Craen gekend toen hij op mijn departement werkte en ik heb een goede indruk van zijn werk gekregen. Ik heb niet te klagen over de manier van werken van de heer Van Craen. Hij is een zeer bekwaam man.

De **voorzitter**: Hij is een toegewijd diplomaat.

05.03 Minister **Louis Michel**: Ja, hij is een goed diplomaat.

05.04 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zal geen bijkomende vragen stellen omdat ik uw terughoudendheid in dergelijke persoonlijke dossiers begrijp. Voor alle duidelijkheid wil ik alleen zeggen dat mijn vraag zeker niet door

Neen, dat vraag ik niet, hoewel het antwoord op een vraag over de beoordeling van het werk van iemand die met naam en toenaam genoemd wordt, wel aanleiding kan geven tot een rechtsvordering vanwege de betrokkene.

Le détachement à Export Vlaanderen était fondé sur l'arrêté ministériel du 31 mai 2000 par lequel M. Van Craen a été chargé d'une mission d'intérêt général. Le 10 avril 2002, M. Van Craen a fait savoir par lettre qu'il était de nouveau disponible pour mon département. Je ne suis pas compétent pour juger des compétences de M. Van Craen ni de la question de savoir s'il n'était pas préférable de prolonger son détachement. Dans mon département, plusieurs fonctionnaires ont déjà été détachés. C'est la raison pour laquelle nous devons limiter le nombre et la durée des détachements. En tant que diplomate, M. Van Craen dépend statutairement des Affaires étrangères. M. Van Craen travaille maintenant au Secrétariat général de mon département où il a été chargé de dossiers de coopération au développement et des relations avec le bureau international des services douaniers. Je voudrais ajouter que travail effectué par M. Van Craen au sein de mon département ne m'a laissé que de bonnes impressions. C'est un homme compétent et un bon diplomate.

05.04 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Je comprends la réticence du ministre. Ma question n'était du reste pas inspirée par la

de heer Van Craen zelf is geïnspireerd, die ik trouwens niet ken. Ik ben gewoon voortgegaan op de contacten die ik met de dienst Export Vlaanderen onderhoud, die ook zeer tevreden waren over het werk van de heer Van Craen aan het hoofd van de dienst Export Vlaanderen. Zij vroegen zich af waarom hij moest vertrekken, gezien zij op korte termijn reeds met drie verschillende diensthoofden hebben moeten werken. Eerst was er de heer De Belder, dan de heer Vanhoutte en nu vertrekt ook de heer Van Craen. Dat was de oorsprong van de vragen over de verdere bestemming van de heer Van Craen.

personne de M. Van Craen lui-même mais par le service Export Vlaanderen. Ce service étant très satisfait de M. Van Craen, il s'est étonné.

De **voorzitter**: Uw vraag ging eigenlijk meer over de slechte werking van Export Vlaanderen?

05.05 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, de vraag was goed bedoeld.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de houding van België bij stemming van de resolutie over Cuba te Genève" (nr. 7042)

06 Question de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'attitude de la Belgique lors du vote de la résolution sur Cuba à Genève" (n° 7042)

06.01 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, na veel politiek getouwtrek van de Verenigde Staten werd op 19 april alsnog gestemd over een resolutie op de 59ste zitting van de Mensenrechtencommissie te Genève. De Verenigde Staten hadden Uruguay bereid gevonden om de resolutie in te dienen omdat de VS zelf geen lid meer zijn van de Mensenrechtencommissie. Die resolutie "veroordeelt" Cuba. Het document vraagt alleen de situatie van de mensenrechten in Cuba op te volgen. Als de Verenigde Staten dit nodig hebben om hun beleid inzake de blokkade van Cuba te blijven rechtvaardigen is dat, mijns inziens, een magere overwinning voor de VS.

06.01 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Le 19 avril 2002, une résolution sur la situation des droits de l'homme à Cuba a été soumise au vote lors de la session de la Commission des droits de l'homme à Genève. Cette résolution condamne Cuba et exhorte les pays signataires à suivre de près l'évolution de la situation des droits de l'homme dans cet Etat. Ce texte a été adopté par 23 voix. Tous les pays occidentaux, y compris la Belgique, ont donc voté en faveur de cette résolution. Au cours de la séance plénière du 28 mars 2002, les membres de la Chambre avaient toutefois adopté la résolution 1690 demandant à la Belgique de s'abstenir lors du vote à Genève. Comment le ministre explique-t-il le vote de la Belgique à Genève?

Ik ben bezorgd omdat de motie werd goedgekeurd met 23 stemmen voor, 21 tegen en 9 onthoudingen. De 23 stemmen voor kwamen allemaal van de westerse landen. Zoals u weet heeft onze plenaire vergadering op 28 maart resolutie 1690 goedgekeurd met de vraag dat België zich zou onthouden. Ik weet dat dit slechts een vraag aan de regering was. In opvolging van deze resolutie vraag ik u verduidelijking over het stemgedrag van ons land.

06.02 Minister Louis Michel: Mijnheer de voorzitter, ik dank het geachte lid voor de vraag. Uiteindelijk heeft een groep Latijns Amerikaanse landen op de 58ste vergadering van de Mensenrechtencommissie een resolutie ingediend over de situatie van de mensenrechten in Cuba. In tegenstelling met de vorige resoluties over het onderwerp die de vorige jaren werden ingediend, is deze tekst gematigd. Meer zelfs, België heeft veel inspanningen geleverd om dat te bereiken. De resolutie veroordeelt de Cubaanse

06.02 Louis Michel, ministre: Sur la proposition de plusieurs pays d'Amérique latine, un texte très modéré sur la situation des droits de l'homme à Cuba a en effet été déposé. Ce texte ne condamne pas le gouvernement cubain. Au contraire, cette résolution félicite

regering niet. Integendeel, ze wordt gefeliciteerd voor haar inspanningen inzake de eerbiediging van de economische en sociale rechten. Zij wordt wel verzocht dezelfde inspanningen te doen inzake de eerbiediging van de burger- en politieke rechten. Concreet vraagt de resolutie twee punten. Ten eerste vraagt ze de ratificatie van twee internationale pacts over de mensenrechten, in casu het pact betreffende de economische, sociale en culturele rechten en het pact over de burger- en politieke rechten en een samenwerking met het Hoog Commissariaat voor de Mensenrechten van de VN.

Ik was verwonderd dat Cuba deze tekst niet wilde aanvaarden. Een minder negatieve houding zou de belangen van het land beter hebben gediend en zou de samenwerking met de Europese Unie hebben versterkt. Ik heb geprobeerd de Cubaanse minister van Buitenlandse Zaken te overtuigen een stap te zetten. Ik was er immers van overtuigd dat ik die stap nodig had om de politieke dialoog die onder ons voorzitterschap werd geopend voort te zetten en niet te laten blokkeren door sommige landen die burger- en politieke rechten hanteren bij een blokkering. U kent mijn standpunt terzake. Ik heb alle mogelijke inspanningen gedaan om de politieke dialoog onder ons voorzitterschap te openen. De politieke dialoog is opnieuw op gang gekomen. Ik geef toe dat het tempo op dit ogenblik vertraagd is.

De resolutie werd door een groep Latijns Amerikaanse landen ingediend; België moest de inspanningen van een regio steunen die de democratie en de rechtstaat op haar grondgebied wil verdedigen. Ik herinner eraan dat de resolutie van het Belgisch Parlement waarnaar u verwijst een verband legde tussen de onthouding van België in Genève en concrete maatregelen die in de resolutie werden opgesomd en die België en de Europese Unie van Cuba verwachten inzake de mensenrechten. Deze maatregelen werden jammer genoeg nog niet genomen. Ik betreur dat op Europees vlak geen consensus kon worden bereikt om het vertrouwen te steunen en ons te onthouden en af te wachten of Cuba een stap zet.

De Cubanen hebben ons gezegd dat zij die stap zouden zetten als de druk wegvalt. Onder druk zullen zij die stap echter niet zetten. Wij gaan dus voort en discussiëren voort. Cuba weet dat wij veel inspanningen gedaan hebben en dat wij die voortzetten. Voor mij was dat een zeer middelmatige resolutie. Eerlijk gezegd vond ik dat geen harde resolutie in vergelijking met het verleden. Die resolutie komt ook overeen met de resolutie die wij in het Parlement hebben goedgekeurd. Wij konden dus moeilijk onder die lat gaan. Wij moesten ook de geloofwaardigheid van de Europese Unie behouden.

06.03 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, ik begrijp dat u op een gegeven moment een keuze moet maken. Na België heeft het Spaans voorzitterschap die lijn naar de politieke dialoog met Cuba echter niet voortgezet. Als die resolutie de politiek van Verenigde Staten heeft geholpen, vind ik het toch wat merkwaardig dat de Verenigde Staten verklaren eraan te denken om de economische blokkade op te heffen. Ik betwijfel persoonlijk of die resolutie daartoe bijgedragen zou kunnen hebben.

même les autorités cubaines pour les efforts qu'elles ont consentis afin de faire respecter les droits économiques et sociaux. Concrètement, cette résolution demande encore deux choses, à savoir la ratification de deux pactes internationaux sur les droits de l'homme et une collaboration plus étroite avec le Haut Commissariat aux droits de l'homme des Nations Unies. Le refus de Cuba d'adopter ce texte m'a surpris dans la mesure où j'avais plaidé en faveur d'une attitude moins négative qui aurait renforcé les relations avec l'Union européenne.

Etant donné que ce texte avait été déposé par un groupe de pays d'Amérique latine, la Belgique se devait d'aider une région qui entendait garantir la démocratie et l'Etat de droit sur son territoire. Du reste, la résolution à laquelle renvoie Mme Laenens met en rapport l'abstention de la Belgique et un ensemble de mesures concrètes en matière de droits de l'homme que la Belgique et ses partenaires européens attendent de Cuba. Je déplore personnellement qu'aucun consensus n'ait pu être dégagé entre les pays européens. Cuba est toutefois conscient de nos efforts en la matière.

La concordance entre les textes de la résolution des Nations Unies et de celle déposée au sein de notre propre Parlement était telle que nous n'avons pu nous abstenir.

06.03 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Je comprends qu'il ait fallu opérer un choix mais en raison de l'attitude de la présidence espagnole, le lien établi avec Cuba par la présidence belge a été rompu. Il est surprenant de penser que cette résolution soit venue appuyer les Etats-Unis, alors que, dans le même temps, ils envisagent de lever le blocus.

06.04 Minister **Louis Michel**: Nadat Carter verklaringen had afgelegd, heeft president Bush niet helemaal op dezelfde manier gereageerd. Ik zit helemaal en fundamenteel op dezelfde golflengte als u. Ik had gehoopt dat wij van sommige landen meer steun zouden krijgen. Van meet af aan hebben landen als bijvoorbeeld Portugal ons gesteund in de heropening van de politieke dialoog. Ik heb echter het gevoel dat er zuiver ideologische redenen bestaan, bijvoorbeeld in een land als Spanje. Het is erg moeilijk om Spanje te bewegen. Dat klinkt wat vreemd, want er zijn toch historische banden tussen Spanje en Cuba. De houding van Spanje is moeilijk te begrijpen. Bovendien is er een economische aanwezigheid in Cuba van landen die ons nochtans niet helpen om de dialoog te heropenen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Het volgende agendapunt is de vraag nr. 7070 van mevrouw Lalieux. Zij spreekt momenteel echter in de commissie voor de Infrastructuur. Het volgende agendapunt is de vraag van de heer Lefevre, maar de heer Willems, wiens vraag daarbij gevoegd is, is momenteel afwezig. Daarom komen wij nu aan agendapunt 11.

07 Vraag van de heer Guido Tastenhoye aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de veroordeling van een Antwerpenaar tot acht jaar celstraf in Saoedi-Arabië" (nr. 7083)

07 Question de M. Guido Tastenhoye au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la condamnation d'un Anversois à huit ans d'emprisonnement en Arabie Saoudite" (n° 7083)

07.01 **Guido Tastenhoye** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, ongeveer zes weken geleden, eind april, vernamen we via de pers dat in Saoedi-Arabië een aantal westerlingen, vooral Britten maar ook de heer Raf Schyvens uit Antwerpen, veroordeeld waren voor hun vermeend aandeel in een bomaanslag. U weet dat er eerder in de pers berichten waren verschenen dat de heer Schyvens mishandeld zou zijn geweest door de Saoedi-Arabische politie- en justitiediensten. Er zou hem op de Saoedische televisie een bekentenis zijn afgedwongen. De "bekentenis" zou alleszins zijn gemanipuleerd. Eind april hebben we die berichten in de pers kunnen lezen. Wij konden toen ook lezen dat de Britse regering – aangezien het voornamelijk om Britten ging – volop bezig was om via de diplomatieke kanalen opheldering te krijgen in deze zaak. De mogelijkheid werd geopperd dat de gevangenisstraffen zouden kunnen worden herzien. Het is nu zes weken later. We hebben zes weken moeten wachten voor deze vraag hier aan bod kon komen. Misschien is dat niet eens zo slecht, want u hebt ondertussen misschien de mogelijkheid gekregen om de volledige informatie te verzamelen. Wij vernemen dat het mogelijk is dat de heer Schyvens intussen op vrije voeten is of dat dit althans staat te gebeuren. Dit is in elk geval een zeer duistere zaak. De Saoedische overheid is naar mijn inschatting niet correct te werk gegaan. Men kan zich ook grote vragen stellen bij het optreden van de Saoedische justitie in deze zaak. Graag had ik van u volledige opheldering gekregen, voor zover u in staat bent om ons die te geven.

07.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, Raf Schyvens werd begin april inderdaad door een Saoedische rechtbank veroordeeld tot een gevangenisstraf van acht jaar op beschuldiging van medeplichtigheid aan een bomaanslag in Riyad in november

06.04 **Louis Michel**, ministre: Le président Bush n'est pas sur la même longueur d'onde que son prédécesseur, M. Carter, qui s'était rendu à Cuba. Je partage votre sentiment et regrette que nous n'ayons pas été davantage appuyés par d'autres pays. Je crains qu'à cet égard, seules des considérations idéologiques jouent.

07.01 **Guido Tastenhoye** (VLAAMS BLOK): Nous avons appris en lisant la presse que M. Raf Schyvens était emprisonné depuis un an et demi dans une cellule saoudienne en raison de son implication présumée dans un attentat à la bombe. Le gouvernement britannique tenterait de trouver une solution par des canaux diplomatiques – des Britanniques seraient également impliqués dans cette affaire. Les peines d'emprisonnement seront sans doute modifiées. Jusqu'à présent, la justice saoudienne a adopté dans cette affaire obscure une attitude peu correcte. Entre-temps, nous avons appris que M. Schyvens était libre ou qu'il le serait sous peu. J'aimerais que le ministre me fournisse des éclaircissements complets au sujet de ce dossier.

07.02 **Louis Michel**, ministre: M. Schyvens se trouve effectivement dans une cellule saoudienne. Les diplomates belges lui offrent toute

2000. Diplomaten van de Belgische ambassade bezoeken hem zeer regelmatig en bieden hem alle mogelijke consulaire bijstand. Mijn diensten volgen dit dossier van zeer, zeer, zeer nabij en onderzoeken in samenwerking met zijn advocaten alle mogelijkheden die nog tot een strafvermindering zouden kunnen leiden. Meer mag ik daarover niet zeggen. U begrijpt dat de zaak zeer delicaat is en dat we in een zeer delicate fase van de discussies met de autoriteiten verkeren.

l'assistance possible et mes services examinent cette affaire très attentivement tout en collaborant avec les avocats de M. Schyvens. Dans l'intérêt de ce dernier, je ne peux rien dire de plus au sujet de cette affaire qui se trouve dans une phase délicate.

07.03 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, ik heb daar uiteraard alle begrip voor. U bevestigt dus dat hij op dit moment nog altijd in de gevangenis zit?

07.03 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Le ministre confirme-t-il que M. Schyvens est toujours en prison?

07.04 Minister Louis Michel: Ja. Dat is de informatie die ik gekregen heb.

07.04 Louis Michel, ministre: En effet.

07.05 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Nu is het zo dat ik – voornamelijk uit The Guardian – informatie heb dat ook de Britse regering bezig is met de zeer delicate taak te proberen om die mensen vrij te krijgen. Mijn vraag is dus of u op dit vlak samenwerkt met het Foreign Office van Groot-Brittannië.

07.05 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): *The Guardian* écrit que le *Foreign Office*, le ministère des Affaires étrangères britannique, tente d'obtenir la libération des intéressés. Collaborez-vous avec les Britanniques?

Probeert u op eigen houtje via de diplomatieke kanalen het nodige te doen?

07.06 Minister Louis Michel: Al het nodige is gedaan. Meer zal ik daarover niet zeggen.

07.06 Louis Michel, ministre: Tout le nécessaire a été fait, je ne puis en dire davantage.

07.07 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, ik heb nog één kleine vraag. Hoe schat u de kans in dat onze landgenoot weldra opnieuw in ons midden zal zijn?

07.07 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Quelles sont les chances des intéressés?

07.08 Minister Louis Michel: Het is niet mijn gewoonte inschattingen te doen over het leven van een mens. Dat vind ik te gevaarlijk en gevoelig. Wij doen echt alles wat wij kunnen. Wij verkeren nu in een zeer delicate fase en hierover te veel spreken zou nadelig zijn voor een goede evolutie en afloop. U moet daarvoor begrip hebben. Ik kan u alleen zeggen dat ik dit persoonlijk van nabij volg. Wij hebben veel contacten en er lopen veel zaken. Ik moet het echter zo laten, ik zal niet meer zeggen.

07.08 Louis Michel, ministre: Je ne souhaite pas évaluer leurs chances. Mais comprenez bien ceci: plus nous parlons, plus la situation devient dangereuse.

07.09 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, ik heb daarvoor begrip en we zullen het hierbij dan ook voorlopig laten.

07.09 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Je le conçois fort bien.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Questions jointes de

- Mme Karine Lalieux au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la déclaration de la présidence de l'Union européenne relative à la situation politique au Venezuela" (n° 7070)

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le Venezuela" (n° 7402)

08 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Karine Lalieux aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de verklaring van het voorzitterschap van de Europese Unie over de politieke situatie in Venezuela" (nr. 7070)
- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "Venezuela" (nr. 7402)

08.01 Karine Lalieux (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, il y a quelques semaines, le président du Venezuela, démocratiquement élu, M. Chavez, a été renversé lors de ce que j'appelle un coup d'Etat.

Le 12 avril 2002, la présidence de l'Union européenne faisait une déclaration, vers 17h30, soit seulement 7 heures après que le président quitte, sous arrêt, le palais et avant même que le patron des patrons vénézuéliens, qui était à la tête du coup d'état, n'ait prêté serment, en ces termes (traduction):

-«La présidence de l'Union européenne, en consultation étroite avec ses partenaires européens, suit avec grande inquiétude le développement des événements survenus au Venezuela».

-«Elle exprime son écœurement face à la perte de vies humaines et sa solidarité envers le peuple vénézuélien».

-«Elle manifeste sa confiance dans le gouvernement de transition en ce qui concerne le respect des valeurs et des institutions démocratiques afin que la crise actuelle soit surmontée dans le cadre d'une concertation nationale et dans le plein respect des droits et des libertés fondamentales».

Ainsi se terminait, d'une manière particulièrement choquante, le communiqué de l'Union européenne.

Non seulement, je m'étonne de cette déclaration de la présidence de l'Union européenne mais je la trouve également pour le moins déplacée.

En effet, l'Union européenne repose sur des valeurs de la démocratie et sur le respect sacré des institutions démocratiques. Elle a cependant avalisé, selon moi, un coup d'Etat réalisé par une junte civilo-militaire en reconnaissant, en légitimant et même en manifestant sa confiance à un gouvernement de transition non démocratiquement élu. Une condamnation m'aurait paru plus pertinente.

Face à ce comportement de l'Union européenne, plusieurs questions se posent:

Avez-vous eu des contacts étroits avec la présidence lors de la rédaction de ce communiqué? Partagez-vous cette prise de position? Quels sont les critères qui ont permis à l'Union européenne de légitimer ce renversement? Quelle position l'Union européenne et la Belgique ont-elles adoptée par rapport au rétablissement du président Chavez?

08.02 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, madame, je répondrai successivement à vos trois questions.

08.01 Karine Lalieux (PS): Naar aanleiding van de staatsgreep in Venezuela waarbij president Chavez omvergeworpen werd, heeft het EU-voorzitterschap een verklaring afgelegd. Daarin zegt het voorzitterschap dat het erop vertrouwt dat de overgangsregering de democratische instellingen en waarden zal respecteren, opdat het land de crisis overwint zonder schendingen van de fundamentele rechten en vrijheden. Die verklaring heeft mij gechoqueerd. Een veroordeling leek mij gepaster. Onderschrijft u dat standpunt van het EU-voorzitterschap, en op grond van welke criteria kan die coup worden gewettigd? Wat is de houding van de Europese Unie tegenover de terugkeer van president Chavez aan het bewind?

08.02 Minister Louis Michel: De verklaring waarop u alludeert, werd door het Spaanse EU-

1. En réponse à votre première question, le communiqué auquel vous faites référence dans votre question est une déclaration de la présidence de l'Union européenne sur la situation vénézuélienne. Ce n'est pas un communiqué du Conseil. Cette déclaration a été rédigée par la présidence espagnole sous sa responsabilité. Comme c'est la procédure normale pour ce type de déclarations, elle n'a pas fait l'objet d'une concertation préalable. Sinon, ce serait un communiqué de l'Union européenne. En effet, deux formules existent. Soit, c'est une déclaration de la présidence sans concertation préalable soit, la présidence fait circuler une proposition de position commune. Dans ce dernier cas, les 15 doivent la valider. Dans le cas qui nous occupe, la présidence espagnole n'a pas opté pour la concertation préalable. Elle a donc fait une déclaration de la présidence.

2. Suite à votre deuxième question, je peux vous référer aux termes de référence de la démarche de la troïka européenne à Caracas qui a été agréée à 15 et qui a été effectuée au début du mois de mai:

«L'Union européenne a suivi avec préoccupation l'évolution des événements politiques et sociaux au Venezuela qui ont abouti aux faits violents qui se sont produits durant la période du 11 au 14 avril 2002 et qui ont provoqués une brèche temporaire de la légalité constitutionnelle».

«L'Union européenne souligne l'importance qu'elle accorde au développement de l'Etat de droit et au plein respect des droits de l'homme et des libertés fondamentales».

«L'Union européenne soutient le développement de la Charte démocratique interaméricaine, ainsi que les efforts entrepris par l'Organisation des Etats Américains face à la situation au Venezuela».

Il s'agit donc de la position de l'Union européenne prise en troïka à Caracas.

3. Relativement à votre troisième question, le même document dit:

«L'Union européenne exprime sa satisfaction face au rétablissement des institutions démocratiques au Venezuela, ainsi que face aux engagements pris par le président Chavez pour trouver les voies de la concorde et du dialogue nécessaires pour que le peuple vénézuélien puisse développer pleinement sa démocratie».

La clarté est ainsi faite sur la position de l'Union européenne.

J'ajoute à titre personnel que vous n'êtes pas la seule à avoir été surprise.

08.03 Karine Lalieux (PS): Monsieur le président, je tiens tout d'abord à remercier le ministre pour sa réponse.

Si je vous ai bien compris, monsieur le ministre, il n'y a pas eu de consultation étroite comme l'affirme la présidence européenne.

Le communiqué que vous avez fait me rassure et je vous serai reconnaissante de m'en remettre une copie.

voorzitterschap en op zijn verantwoording opgesteld. Over de tekst werd geen voorafgaand overleg gepleegd. Als de verklaring een standpunt van de Europese Unie zou verwoorden, had ze door de Vijftien goedgekeurd moeten worden. De Europese Unie heeft wel verklaard dat ze het verloop van de politieke en sociale gebeurtenissen in Venezuela met bezorgdheid volgt, en onderstreept dat ze zeer veel belang hecht aan de rechtsstaat en aan de eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden. De Unie steunt de uitwerking van het Inter-Amerikaans Democratisch Handvest, en de inspanningen die de OAS doet ten aanzien van de situatie in Venezuela. De Europese Unie drukt haar tevredenheid uit met betrekking tot het herstel van de democratische instellingen in de persoon van president Chavez. Ik voeg er nog aan toe dat u niet de enige bent die door die verklaring verrast was.

08.03 Karine Lalieux (PS): Ik zou het officieel communiqué willen lezen en uw standpunt willen kennen.

08.04 Louis Michel, ministre: Plusieurs journalistes m'ont demandé de réagir, ce que j'ai refusé.

Lorsque les faits se sont produits, j'ai été contacté par la presse mais je n'ai pas voulu réagir car je considérais que la manière dont les choses se déroulaient était tout à fait surprenante. De plus, Il fallait également savoir de qui venait le coup.

08.05 Karine Lalieux (PS): Monsieur le ministre, je souhaiterais simplement que vous me fassiez parvenir une copie du document.

En tout cas, j'espère que la présidence continuera à ne pas avaliser des coups d'Etat qui pourrait servir ses intérêts économique ou ceux des Etats-Unis.

Il s'agissait dans ce cas, en quelque sorte, d'une atteinte aux valeurs maîtresses de l'Union européenne. Mais apparemment, vous n'étiez pas concerné.

De **voorzitter**: Mijnheer Willems, ik heb vastgesteld dat, wanneer u een vraag stelt, u telkens een nota indient waarin u zegt dat u zich bij iemand wenst aan te sluiten. Ik citeer hier een opmerking die u maakt bij een vraag: "Hierbij wens ik mij aan te sluiten bij de vraag van collega Lefevre." "Ik wens mij aan te sluiten bij de vraag van mevrouw Lalieux". Dat gaat natuurlijk niet. Als iedereen in de commissie zegt dat men zich zonder meer bij een vraag wenst aan te sluiten en niet de intellectuele inspanning doet om tenminste vragen te concipiëren, zijn we ver vertrokken. Ik zeg dit om een beetje orde te scheppen in de werkzaamheden van deze commissie. Iedereen zegt dat het te lang duurt en dat er te veel vragen worden gesteld, maar ofwel stelt men vragen en dient men die in, ofwel zegt men niets. Ik geef u het woord, maar ik neem aan dat u zich aansluit bij mevrouw Lalieux en het dus kort zult houden.

08.06 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik zal het bijzonder kort houden. Ik heb mij bij deze vraag aangesloten omdat ik op 30 april 2002 in de commissie voor de Landsverdediging concrete vragen heb gesteld over een onderzoek naar de staatsgreep in Venezuela en de mogelijke Belgische betrokkenheid. Ik heb daarop geen antwoord gekregen. Misschien kan hier daarop een antwoord komen of kan mevrouw Lalieux de minister van Defensie daarover ondervragen.

Wat de staatsgreep in Venezuela betreft, is het duidelijk dat de Verenigde Staten een motief hebben om Chavez ten val te brengen. Er zijn precedents en dat er zijn aanduidingen dat men daarmee bezig is geweest. Ik zal het daarbij laten, want dat heb ik allemaal al gezegd in de commissie voor de Landsverdediging. De Verenigde Staten hebben echter een duidelijke reden om tussenbeide te komen: economische en politieke bindingen; ze bekijken het land als een nieuw Cuba. Wat de precedents betreft, het is niet de eerste keer dat de VS in een Latijns-Amerikaans land tussenbeide komen, ook als daar een democratisch verkozen president aan de macht is; ik verwijs naar Chili en Grenada.

De VS hebben tegen Chavez een moddercampagne gevoerd. Er is geld naar de oppositie gegaan. Er is op de ambassades een komen

08.04 Minister Louis Michel: Op het moment zelf heb ik niet gereageerd. Wij moesten wachten tot wij wisten door wie de coup gepleegd was. Ik kan u het document bezorgen.

08.05 Karine Lalieux (PS): Het betrof toch een inbreuk op de fundamentele waarden van de Europese Unie!

Le **président**: Plusieurs questions de M. Willems se réduisent quasi totalement à l'observation qu'il se rallie à une question posée par un collègue. Ce n'est pas le but du jeu.

08.06 Ferdy Willems (VU&ID): Le 30 avril dernier, j'ai posé des questions concrètes à propos de l'implication éventuelle de la Belgique dans le coup d'Etat au Venezuela. Les réponses que j'ai obtenues n'étaient pas satisfaisantes. Des indications claires permettent de penser que les Etats-Unis étaient mêlés à ce coup d'Etat. Les Américains, qui ont mauvaise réputation en la matière, ont entrepris une série d'actions qui ont porté atteinte à la position du président Chavez.

en gaan van diplomaten. Er is een radaronderzoek geweest. Er is vanuit de Verenigde Staten militaire activiteit tegen Chavez ontwikkeld. Er is op vrijdag 12 april 2002, de tweede dag van de staatsgreep, een onderhoud geweest van de nieuwe president Carmona, die intussen reeds is afgezet, met Otto Reich, de man van Bush voor Zuid-Amerika. De dag nadien heeft de Organisatie voor Amerikaanse Staten die staatsgreep veroordeeld, maar niet de VS; de VS hebben de staatsgreep toegejuicht. Dat zijn allemaal indicaties die wijzen op de betrokkenheid van de VS in dit dossier die mij niet gezond lijkt.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 Questions jointes de

- M. Jacques Lefevre au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la création d'une fondation en l'honneur de Patrice Lumumba" (n° 7072)

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la fondation Patrice Lumumba" (n° 7179)

09 Samengevoegde vragen van

- de heer Jacques Lefevre aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de oprichting van een stichting ter ere van Patrice Lumumba" (nr. 7072)

- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de stichting Patrice Lumumba" (nr. 7179)

09.01 Jacques Lefevre (cdH): Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, le 23 avril dernier, ma question datant du 25 avril, une association momentanée intitulée "Mémoire et dignité-Nagedachtenis en zelfrespect" qui regroupe vingt-cinq associations tant francophones que néerlandophones de personnes qui ont travaillé au Congo, a fait savoir son indignation devant la décision du gouvernement de créer une fondation en l'honneur de Patrice Lumumba.

Ce mémoire est en train de circuler encore largement. Il dit que la création de cette fondation est choquante pour diverses raisons. Je vais reprendre ici le texte de ce mémoire et rappeler quatre parmi les sept arguments qu'il donne. Je cite.

1. Divers témoignages prouvent que M. Lumumba et son gouvernement sont les auteurs principaux de l'incitation à la violence tant contre les Européens que contre des opposants africains pendant la période qui a suivi l'indépendance du Congo, en particulier au Kasai.

2. La décision de créer cette fondation suscite la confusion et donne à penser que les autorités belges de l'époque seraient responsables de l'élimination physique de M. Lumumba alors même que les conclusions de la commission ad hoc établissaient qu'il n'y avait jamais eu, de la part des autorités belges, de complot organisé pour l'assassiner.

3. Si la création d'une fondation ayant pour but d'inspirer et de soutenir des initiatives en vue de développer la démocratisation du Congo est en soi un projet louable, donner à cette fondation le nom d'une personnalité contestée constitue une erreur.

09.01 Jacques Lefevre (cdH): Een vereniging Mémoire et Dignité die verschillende verenigingen van personen die in Congo hebben gewerkt verenigt heeft zopas een manifest gepubliceerd om uiting te geven aan haar verontwaardiging over de beslissing van de regering om een stichting Patrice Lumumba op te richten.

Deze vereniging is van mening dat de heer Lumumba en zijn regering na de onafhankelijkheid van Kongo tot geweld tegen de Europeanen en tegen haar Kongolese tegenstanders hebben aangespoord. Met de oprichting van deze stichting laat de regering zelfs uitschijnen dat de Belgische overheid verantwoordelijk zou zijn voor de fysieke eliminatie van de heer Lumumba. De onderzoekscommissie heeft de stelling van het complot van de Belgische overheid echter niet in aanmerking genomen. Het is lovenswaardig de democratisering van Kongo te steunen door een stichting op te richten, maar het is niet gepast er de naam van een betwiste persoon aan te geven.

4. Cette démarche est inacceptable dans la mesure où cette fondation est financée par la Belgique alors que de nombreuses victimes de la politique de M. Lumumba n'ont jamais été indemnisées. Elle porte atteinte à la mémoire des Européens et des Congolais qui ont été victimes des groupes lumumbistes.

Sont joints à ce manifeste une lettre du 15 septembre 1960 du premier ministre Patrice Lumumba incitant à la violence et un chapitre du professeur Sean Maloney de l'Académie militaire de Kingston, université située dans l'Ontario au Canada, expliquant le rôle de M. Lumumba dès le début de l'indépendance.

Monsieur le vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, comme ce mémoire est toujours en circulation – je l'ai reçu de diverses sources et plusieurs personnes sont venues me trouver –, pourriez-vous me dire quelle réponse vous allez apporter à cette association qui regroupe plus de 10.000 de nos concitoyens et qui, comme je l'ai déjà signalé, est composée de diverses associations dont la liste figure en annexe du mémoire?

09.02 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, ik heb destijds het rapport-Lumumba niet goedgekeurd om drie redenen: ten eerste, we weten wel hoe Lumumba is vermoord, maar niet waarom, op wiens aansporen en omwille van welke belangen; ten tweede, het taboe rond de koning en ten derde, en dan kom ik bij dit dossier terecht, omdat naar mijn mening het excuus niet voor alle slachtoffers gegolden heeft. Wat dat laatste betreft denk ik bijvoorbeeld ook aan de anderen die vermoord werden in Kongo, zowel Kongolezen als Belgen.

Bij de bedenkingen die de organisatie maakt, wil ik de minister het volgende meegeven.

Ten eerste, historisch klopt een aantal zaken niet. Men zegt dat Lumumba heeft aangespoord tot geweld – dat kan best zijn – maar er zijn ook een aantal tegenindicaties die net in de tegenovergestelde richting gaan. Zelfs in het boek van Peter Verlinden, een onverdachte bron terzake, kan men vinden dat Lumumba initiatieven heeft genomen. Zo heeft hij op 10 juli 1960 in de stad Lumumbashi ervoor gezorgd dat Belgen beschermd werden tegen gewelddaden. Het is een eenzijdig beeld dat die mensen van hem ophangen. Men kan erover discussiëren, maar hun beeld is eenzijdig.

Ten tweede, stellen ze in de commissie-Lumumba dat er nooit een complot is bewezen. Dat is juist, maar er is minstens een vanuit Belgische zijde onverantwoord gedrag aangetoond tegenover Lumumba. Dat is een vaststaand feit.

Ten derde, dat het niet werd voorgelegd aan het Parlement is onjuist. Ik zou ook graag verwijzen naar de brief die mevrouw Laenens naar de andere commissieleden heeft gestuurd, waarin zij uitdrukkelijk in dezelfde richting argumenteert. Ik treed die brief volledig bij, ook in de emotionele benadering van dit gegeven. Daarin staan behartigenswaardige dingen die in het antwoord aan die vereniging zouden moeten worden gegeven.

Ten slotte, is er het zogenaamde koninginnestuk, het bewijsstuk. De brief van Lumumba die ze daaraan toevoegen is vals. Professor De

En terwijl het beleid van de heer Lumumba heel wat slachtoffers heeft gemaakt van wie velen niet schadeloos werden gesteld, vindt de vereniging dat de oprichting van een dergelijke stichting afbreuk doet aan hun herinnering.

Bij dit manifest werd een brief gevoegd van de heer Lumumba waarin hij aanzet tot geweld evenals een tekst van de heer Maloney van de Militaire Academie van Kingston waarin de rol van de heer Lumumba uit de doeken wordt gedaan.

Wat zal u deze vereniging antwoorden?

09.02 Ferdy Willems (VU&ID): Je n'ai pas approuvé le rapport de la commission Lumumba. Si celui-ci désigne clairement les auteurs de l'assassinat de Patrice Lumumba, il n'explique pas dans quelles circonstances cet assassinat a été perpétré. Par ailleurs, le rôle joué par la Maison royale dans ce dossier a constitué un sujet tabou. Enfin, les excuses que nous avons présentées ne s'adressaient pas, à mes yeux, à l'ensemble des victimes.

Plusieurs hypothèses formulées par l'association Mémoire et Dignité sont inexactes sur le plan historique. Ainsi, certaines indications permettent de penser que Patrice Lumumba n'a pas incité au recours à la violence contre les Belges et leur a même offert, dans certains cas, sa protection. S'il est exact qu'aucun complot à l'encontre de Patrice Lumumba n'a été mis au jour, il n'en demeure pas moins que le comportement de la Belgique était injustifié. La lettre, abondamment commentée, de Patrice Lumumba constitue en réalité un faux forgé par la Belgique, qui n'a jamais convaincu personne.

Vos, gerenommeerd expert in de commissie-Lumumba, stelt louter op tekstkritiek dat die brief vals is. De heer De Witte zegt dat het oude koek is, dat die brief reeds in de jaren zestig in Afrika is verschenen en dat er drie tot vier andere gelijkaardige brieven waren die zogenaamd van Lumumba waren waaronder een waarin wordt gezegd dat men de Kongolezen als ezels naar het communisme moest leiden. Dat is onjuist. Hij heeft ontdekt dat professor Van de Walle stelt dat deze brieven vanuit België zijn opgemaakt en door majoor Loos de wereld in zijn gestuurd. Die vervalsing lijkt mij zoniet bewezen, dan toch minstens aantoonbaar. Het stuk is zeker niet vrij van smet. Zelfs het Foreign Office heeft aan België destijds die brieven opgevraagd en heeft ze nadien niet willen gebruiken wegens te verdacht. Dit argument gaat niet op. Dit is een vals stuk. Met minstens een gecontamineerd stuk te gebruiken, moet men opletten. Die elementen wil ik toch meegeven als aan die vereniging wordt geantwoord.

Ik heb hen dat trouwens ook al mondeling gezegd.

09.03 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, chers collègues, en tant que premier ministre, Patrice Lumumba était un représentant légal du peuple congolais. C'était aussi un homme qui avait des idées politiques très claires. Je ne peux que répéter que la commission d'enquête parlementaire Lumumba avait comme objectif de déterminer les circonstances exactes de l'assassinat de Patrice Lumumba et l'implication éventuelle de responsables politiques belges dans celui-ci.

Sur la base des conclusions, le gouvernement belge a présenté ses excuses à la famille Lumumba et au peuple congolais. J'ai pris connaissance du manifeste de l'association momentanée, intitulée "Mémoire et dignité". J'ai pris également acte de son indignation devant la décision du gouvernement de créer une fondation Lumumba. Je constate, néanmoins, qu'au jugé des objectifs très louables de cette fondation, notamment le soutien aux initiatives en vue de développer la démocratisation du Congo, mon département est tout à fait disposé à avoir un entretien à ce sujet avec les représentants de l'association "Mémoire et dignité".

Op de eerste vraag van de heer Willems wens ik opnieuw de specifieke opdracht van de commissie-Lumumba te benadrukken. Het is op basis van de conclusies van deze commissie dat de Belgische regering excuses heeft aangeboden aan het Congolese volk en de familie Lumumba. Dat was een soevereine Belgische beslissing. In deze context is het niet opportuun om aan de Congolese regering te vragen om deze excuses samen te formuleren. Bovendien zal een dergelijke demarche vragen doen rijzen in verband met een al dan niet gedeelde verantwoordelijkheid voor de gebeurtenissen die plaatsvonden in die periode.

Wat de vraag naar schadeloosstelling betreft, wil ik onderlijnen dat de Belgische regering in de nasleep van de Congolese onafhankelijkheid verschillende initiatieven heeft genomen om tegemoet te komen aan de schade die de blanke slachtoffers toen geleden hebben. Ik verwijs speciaal naar de wet van 14 april 1965 waarin een financiële regeling werd uitgewerkt voor de Belgen die in Congo tussen 30 juni 1960 en 1 september 1963, verlengd tot 1964 wegens gebeurtenissen in

09.03 Minister Louis Michel: De heer Lumumba was een legale vertegenwoordiger van het Congolese volk en had duidelijke politieke ideeën. Op basis van de conclusies van de onderzoekscommissie die de eventuele betrokkenheid van Belgische politieke leiders bij zijn moord moest onderzoeken, heeft de regering de familie van de heer Lumumba en het Congolese volk excuses aangeboden. Ik heb kennis genomen van het manifest van de vereniging Mémoire et Dignité en van haar verontwaardiging over de oprichting van een stichting Lumumba. Ik ben bereid met haar leiders te praten.

Quant à une invitation éventuelle du gouvernement congolais à se joindre à ces excuses, elle n'était pas à l'ordre du jour. De telles excuses conjointes auraient, du reste, suscité à tort l'impression de l'existence de responsabilités communes au cours de cette période.

L'Etat belge a déjà veillé à l'indemnisation des victimes européennes des événements de 1960-1964 par la loi du 14 avril 1965.

Stanleyville, schade hebben geleden.

09.04 Jacques Lefevre (cdH): Monsieur le président, je n'ai rien à ajouter. Je remercie le ministre de sa réponse. Et j'enverrai à son cabinet une délégation de l'association.

09.04 Jacques Lefevre (cdH): Ik dank de minister en neem nota van zijn voorstel om de leiders van *Mémoire et Dignité* te ontvangen.

09.05 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik zal het zeer kort houden. Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik stel vast dat hij niet ingaat op mijn suggestie, hoewel die mij vrij redelijk leek. Er waren immers slachtoffers aan beide zijden en veroorzaakt door beide partijen. Als de minister daarop niet wenst in te gaan, heeft hij daarvoor zijn motieven. Ik ben het daarmee niet eens, maar het zij zo.

09.05 Ferdy Willems (VU&ID): Le ministre Michel ne souhaite donc pas réserver une suite favorable à la suggestion pourtant raisonnable que je lui ai soumise. J'en prends acte.

Wat de schadevergoeding betreft, stip ik aan dat ik gisterenmiddag in de commissie voor de Landsverdediging een geval van acht militairen heb aangekaart. In 1960 werden zij onder meer gemarteld en mishandeld. Sinds 1980 proberen zij genoegdoening te krijgen. Het argument van het ministerie is dat het geen strikte oorlogshandelingen waren en dat ze dus geen rechten hebben. Er bestaat dus wel nog een probleem, en ik had gehoopt dat wij hun vandaag genoegdoening konden geven, al was het maar symbolisch. Zij voelen zich echt miskend in het leed dat zij in bevolen opdracht hebben geleden. Er bestaat wel degelijk een probleem, maar ik stel vast dat men het niet oplost.

En ce qui concerne l'indemnisation, il a encore été question récemment du cas de huit militaires torturés en 1960 qui n'ont bénéficié à ce jour d'aucune forme d'indemnisation, parce qu'aucun acte de guerre au sens strict n'a été commis au cours de cette période.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

10 Questions jointes de

- M. Jacques Lefèvre au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la possible implication du chef de l'Autorité palestinienne, Yasser Arafat, dans les attentats-suicides perpétrés sur le territoire Israélien" (n° 7120)

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'implication éventuelle de Yasser Arafat dans l'organisation d'attentats terroristes palestiniens" (n° 7158)

10 Samengevoegde vragen van

- de heer Jacques Lefèvre aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de mogelijke betrokkenheid van de voorzitter van de Palestijnse Autoriteit, Yasser Arafat, bij de zelfmoordaanslagen op Israëlisch grondgebied" (nr. 7120)

- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de eventuele betrokkenheid van Yasser Arafat bij Palestijnse terroristische aanslagen" (nr. 7158)

10.01 Jacques Lefevre (cdH): Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, le journal "Le Monde" du 14 avril dernier – ma question fut posée le 30 avril – rapporte que des documents dont les Israéliens affirment qu'ils ont été trouvés dans les bureaux de l'Autorité palestinienne à Ramallah – cela se déroulait au moment où les troupes israéliennes étaient à Ramallah – ont été analysés par les services américains. "Le Monde" indique par ailleurs que la Maison Blanche considère ces documents comme authentiques.

10.01 Jacques Lefevre (cdH): Volgens de krant *Le Monde* van 14 april 2002 werden de documenten die het Israëlisch leger in de kantoren van de Palestijnse Autoriteit in beslag heeft genomen door de Amerikaanse diensten onderzocht en authentiek verklaard. Uit die documenten zou blijken dat de Palestijnse Autoriteit en de heer Arafat verantwoordelijk zijn voor het ontketenen van de tweede Intifada en de

Or, d'après Israël, ces documents établiraient la responsabilité directe de Yasser Arafat et de son entourage dans le déclenchement de la deuxième Intifada en septembre 2000 et dans l'organisation d'attentats-suicides contre des civils israéliens.

J'ai alors trois questions à vous poser, monsieur le vice-premier ministre:

Cette information vous semble-t-elle crédible? Ou cela fait-il partie de la guerre médiatique? Etes-vous au courant de la découverte de ces documents et de leur transmission, pour examen, à l'exécutif américain?

Avez-vous eu confirmation que les Etats-Unis considèrent ces documents comme authentiques?

L'Union européenne a-t-elle eu également l'opportunité de consulter ces documents?

10.02 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de meest recente berichten die mij inzake dit dossier hebben bereikt, zijn bekentenissen die gevangen Palestijnen zouden hebben afgelegd bij politieverhoren. Men verwijst naar een Marwan Barghouti, leider van El Fatah, die zegt dat Arafat geld heeft gegeven voor de aanslagen. Israël wijst dit als vervalsingen van de hand. Vandaag sluit ik me aan bij de vraag van de heer Lefevre. Op 24 en 30 april heb ik echter volgens de geijkte procedure – schriftelijk en aangekondigd – dezelfde vragen gesteld. Op 24 april handelde mijn laatste vraag over de betrokkenheid van Arafat. Men zegt en schrijft dat Arafat betrokken is bij terrorisme. Graag had ik hiervan bewijzen gezien. Wat ik tot op heden heb gezien zijn stortingsbewijzen van 3 tot 600 dollar. Zijn er bewijzen dat Arafat betrokken is bij terroristische daden? Op 30 april heb ik in deze commissie een amendement ingediend dat de regering verzocht steun te verlenen aan elk voorstel om op een objectieve wijze te onderzoeken of Sharon en Arafat zich tijdens de twee laatste jaren schuldig hebben gemaakt aan oorlogsmisdaden of misdaden tegen de mensheid. Op vraag van de heer Van der Maelen heb ik mijn amendement ingetrokken, omdat het voorbarig was. Vermits de vraag vandaag opnieuw aan bod komt, stel ik ze opnieuw.

Mijnheer de minister, wat is er van deze berichten aan? Zijn ze correct? In het licht van de equidistantie en de gelijke behandeling die ik steeds nastreef – ik klaag de misdaden aan van Israël én van de Palestijnen – is het enorm belangrijk te weten of Arafat hierachter zit of niet. Dit is een essentieel punt in het dossier. Heeft de regering terzake een standpunt? Zo ja, welk?

10.03 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, le gouvernement israélien annonçait la saisie par l'armée israélienne de documents compromettant pour l'autorité palestinienne et son chef Yasser Arafat à l'occasion de l'occupation des villes palestiniennes. Ces documents font surtout état de paiements de sommes d'argent approuvés par Yasser Arafat à des combattants palestiniens identifiés par Israël comme responsables directs d'attentats contre des civils.

Ces documents ont été montrés à la Knesset et publiés sur le website de l'armée israélienne. La presse internationale y a fait largement écho. Le journal "Le Monde" révèle que certains de ces documents ont été transmis, pour analyse, aux autorités américaines. Jusqu'à ce jour, je n'ai pas été informé d'une prise de position quelconque des Etats-Unis au sujet de ces documents. A ma

zelfmoordaanslagen.

Is dat geloofwaardig? Bent u ervan op de hoogte dat die documenten in beslag werden genomen en werden overgezonden? Weet u of de Amerikanen die documenten als authentiek beschouwen? Heeft de EU die documenten kunnen inkijken?

10.02 Ferdy Willems (VU&ID): Des prisonniers palestiniens auraient fait des déclarations à propos de l'implication de Yasser Arafat dans des actes de terrorisme. D'autres sources qualifient ces rumeurs d'intoxication. A ce jour, aucune preuve concrète ne semble venir étayer ces accusations.

Il est d'une importance cruciale que la Belgique appuie toute enquête relative à l'implication tant de M. Sharon que de M. Arafat dans d'éventuels crimes contre l'humanité. Les crimes commis par les deux parties doivent faire l'objet d'enquêtes. Il y va de notre crédibilité. Quel est le point de vue du gouvernement à cet égard?

10.03 Minister Louis Michel: Volgens de Israëlische regering zou haar leger tijdens de bezetting van Palestijnse steden documenten in beslag hebben genomen die bewijzen dat de heer Arafat geldstorting zou hebben goedgekeurd aan Palestijnse strijders die rechtstreeks verantwoordelijk zijn voor aanslagen tegen burgers. Die documenten vonden internationaal weerklank. Het klopt dat bepaalde documenten voor onderzoek werden overgezonden aan de

connaissance, l'Union européenne et la Belgique n'ont pas demandé de pouvoir examiner formellement les documents originaux. Cependant, des copies en langue arabe et en traduction circulent largement.

Amerikaanse overheid; voor zover ik weet heeft deze geen standpunt ingenomen. Noch de EU, noch België hebben een officieel verzoek ingediend opdat die documenten zouden worden overgezondenmaakt. Dit conflict speelt zich ook af in de media en in de publieke opinie. Beide partijen proberen ons ervan te overtuigen dat de tegenpartij te kwader trouw is. Als we in die dialectiek stappen, zullen we geen nuttige rol kunnen spelen. Ik beschik niet over gegevens om over de authenticiteit van die documenten te oordelen en ik heb ook niet de bedoeling na te gaan of ze authentiek zijn. Onze houding moet coherent zijn: de Palestijnse Autoriteit moet alles in het werk stellen om de zelfmoordaanslagen tegen burgers te voorkomen en de Israëlische regering moet terughoudendheid aan de dag leggen in haar zelfverdediging. Het zou makkelijker zijn indien er zicht was op een politieke oplossing; wij doen ons best om daartoe bij te dragen.

U bent er zich wellicht van bewust dat het Israëlisch-Palestijns conflict ook wordt gevoerd op het vlak van de informatie, in de verschillende media en de invloed op de publieke opinie. Dagelijks worden we geconfronteerd met feiten en beweringen van de ene partij die de andere partij beschuldigt van slechte wil en een dubbelzinnige houding. Zich inmengen in dit debat zou erop neerkomen dat de politieke beweegredenen die aan de basis liggen van het conflict over het hoofd worden gezien. Mocht de Europese Unie hierop ingaan, zou zij te kort schieten in haar doelstelling om een nuttige en constructieve rol te spelen.

Wat dit concreet geval betreft, ben ik niet in het bezit van objectieve gegevens die de authenticiteit van deze documenten kunnen bevestigen of in twijfel trekken. Ik ben niet van plan mij in dit soort onderzoek of debat te gooien dat wellicht op een dood spoor zal uitlopen, mijnheer Willems.

Belangrijk is dat België en de Europese Unie verder een coherent en rechtlijnig standpunt blijven innemen. De Palestijnse Autoriteit en Yasser Arafat moeten alles in het werk stellen om zelfmoordaanslagen tegen Israëlische burgers te beletten. De Israëlische regering moet zich houden aan een berekende en proportionele zelfverdediging. We weten dat beide partijen zouden geholpen zijn mocht een duidelijk politiek perspectief worden geboden. Dat is onze prioriteit.

Le conflit se joue, pour une part, dans les médias, ce qui influence évidemment l'opinion publique. Chaque jour, l'une des parties profère des accusations à l'adresse de l'autre et une ingérence dans ces hostilités nous éloignerait par trop des motivations politiques qui sont à la base de ce dossier. En s'immisçant dans ce conflit, l'Union européenne se priverait de toute possibilité de jouer un rôle utile et constructif. A propos du cas concret que vous avez évoqué, je ne dispose d'aucune information objective qui pourrait confirmer ou infirmer l'authenticité des documents. La Belgique et l'Union européenne se doivent avant tout de faire preuve de cohérence et constance et d'inciter les deux parties à adopter un comportement correct permettant d'aboutir à une solution. Voilà qui constitue notre

10.04 Jacques Lefevre (cdH): Si j'ai bien compris, l'Union européenne n'a pas reçu officiellement ce document?

10.05 Louis Michel, ministre: Nous l'avons tous reçu mais pas officiellement. Je l'ai reçu lors d'une émission de télé. Je dois vous dire que je ne peux pas attester de sa véracité. Je ne vois pas très bien qui, par exemple chez nous, pourrait faire une enquête pour vérifier cela. En plus, à quoi cela conduirait-il? Je dis simplement que médiatiquement, la guerre se joue aussi sur ce plan. Je n'ai pas envie de perdre mon temps et de faire perdre son temps à mes services pour un résultat qui sera de toute façon nul. En faisant cela on ne fait qu'entretenir des confrontations inutiles. Je crois qu'il vaudrait beaucoup mieux qu'on concentre notre effort et notre pression pour que ces gens aillent vers le dialogue politique. Tout le reste est à la fois sordide, absolument désastreux et désespérant. Je ne crois pas qu'on ait quelque chose à gagner avec cela. S'il était possible d'objectiver cette démarche, je comprendrais qu'on la fasse, mais c'est tellement compliqué. Le vieux débat est toujours pendant dans ce conflit: résistance, combattants. Entre nous, je pense que nous ne pourrions pas nous mettre d'accord complètement.

J'ai eu tout à l'heure une discussion – on va y venir par une question qui y touche – concernant la liste des organisations terroristes. Il est clair qu'on peut, à perdre haleine, débattre philosophiquement sur la question de savoir ce qu'est la résistance et où commence le terrorisme. Au niveau européen, on a plus ou moins réussi, et même plutôt moins que plus, à se mettre d'accord sur la définition d'un acte terroriste. Notamment en mettant en exergue ce paramètre: "y a-t-il des victimes civiles?". C'est en effet un des éléments. Mais vous n'empêcherez jamais les tenants de l'autre thèse de prétendre que, dans tout conflit, il y a des dégâts « collatéraux », comme on dit cyniquement. C'est un débat à perdre haleine. C'est quelque chose dont on ne sortira pas. Je pense qu'il vaut mieux concentrer notre effort diplomatique comme nous le faisons, comme d'autres pays le font et comme l'Union européenne le fait, sur la pression à exercer sur les parties pour qu'elles acceptent de revenir à la table et de négocier sur une base pacifique. C'est la raison pour laquelle l'Union européenne a manœuvré – et je crois qu'étant donné les moyens dont elle dispose, elle n'a pas si mal manœuvré que cela – pour faire partie du quartet de manière à avoir, dans ce quartet et donc dans la négociation proprement dite, une influence d'équilibre et une influence positive.

Je comprends qu'on me pose cette question, c'est tout à fait légitime et utile. Mais je suis obligé de vous dire que ni moi ni mes services ni personne ne sommes capables d'attester qu'il s'agit vraiment d'un document apportant ceci ou cela. Quand bien même on l'attesterait, cela ne démontrerait pas encore qu'Arafat a donné un ordre. C'est impossible. On ne pourrait pas encore tirer cette conclusion-là, quand bien même on attesterait que c'est bien son écriture, que c'est lui qui a signé. J'ai vu le document. De quoi s'agit-il? Il s'agit en fait d'une autorisation de verser un montant, 400 ou 500 dollars, à un certain nombre de personnes. On sait que le système fonctionne comme cela puisqu'il n'y a pas d'Etat organisé pour le moment, et pour cause. Il semblerait que, parmi certains à qui il a accordé cette

unique priorité.

10.04 Jacques Lefevre (cdH): De Europese Unie heeft dit document dus niet officieel ontvangen?

10.05 Minister Louis Michel: Neen, niet officieel. Ik heb het ontvangen tijdens een televisie-uitzending. Ik kan echter niet aantonen dat dit document de waarheid bevat. Wie zou dit overigens wel kunnen en met welke bedoeling? De strijd wordt ook op dat vlak gevoerd en ik wil niet dat mijn diensten hun tijd verliezen in dit eindeloze debat. Waar ligt de grens tussen verzet en terrorisme? Dat is een oude discussie waarin het moeilijk is objectief te blijven. Hoewel wij bij voorbeeld op Europees niveau een overeenstemming hebben bereikt over de definitie van een terroristische daad, is dat niet zo voor de lijst van terroristische groepen. Anderzijds zullen sommige actoren u, afhankelijk van hun positie op het terrein, zeggen dat elk gewapend conflict collateral damage veroorzaakt.

We moeten veeleer onze diplomatieke inspanningen bundelen en druk uitoefenen op de protagonisten opdat zij politieke onderhandelingen zouden aanknopen. De Europese Unie maakt nu deel uit van het kwartet en zou als dusdanig de toekomstige onderhandelingen in positieve en evenwichtige zin moeten kunnen beïnvloeden.

Ik ben dus niet bij machte te bevestigen of het document waarheidsgetrouw is. Het staat toe dat een bepaald bedrag wordt betaald aan verschillende personen, van wie sommige als daders van terroristische daden zouden zijn geïdentificeerd. En zelfs als die informatie juist zou zijn, kunnen we nog niet besluiten dat Arafat daartoe de opdracht heeft gegeven. Dat is geen rechtsgeldig bewijs. Aan beide zijden wordt gebruik gemaakt van

espèce de soutien, il y en ait qui auraient été identifiés comme étant des exécutants d'actes terroristes. Admettons que l'on puisse même attester qu'il a signé cela, cela n'est pas encore une preuve en droit, même et certainement pas dans notre droit, qu'il a commandité quelque chose. Si demain, en tant que bourgmestre, ce que je ne suis plus momentanément, on accorde une aide à quelqu'un car il y a un besoin vital pour cette personne d'être aidée et que cette personne commet un acte terroriste, je n'ai pas pour autant commandité l'acte terroriste!

On assiste là de part et d'autre à des arguties de mauvaise foi. Je ne dis pas que c'est faux ou que cela n'a pas d'importance. Mais, personnellement, je ne vois en quoi diplomatiquement nous aurions intérêt à jouer les médecins légistes, etc.

10.06 Ferdie Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik doe twee vaststellingen. Ten eerste, de minister zegt dat de vraagstelling terecht is. Ten tweede, mijnheer de minister, ik kan perfect begrijpen dat u zich in deze propagandaoorlog, in dit wespennest, niet geroepen voelt scheidsrechter te zijn, en daarvoor kan ik begrip opbrengen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

11 Questions jointes de

- M. Jacques Lefevre au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la conclusion de la 58ème session de la Commission des droits de l'homme des Nations Unies à Genève" (n° 7136)
- M. Ferdie Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les droits de l'homme et la lutte contre le terrorisme" (n° 7181)

11 Samengevoegde vragen van

- de heer Jacques Lefevre aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het besluit van de 58ste zitting van de Commissie voor de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties te Genève" (nr. 7136)
- de heer Ferdie Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "mensenrechten en het bestrijden van terrorisme" (nr. 7181)

11.01 Jacques Lefevre (cdH): Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, la commission des droits de l'homme des Nations Unies a clôturé les travaux de sa 58ème session, le 26 avril dernier. J'ai d'ailleurs eu l'occasion d'y participer pendant deux jours.

S'il faut en croire la Fédération internationale des droits de l'homme, cette session s'est conclue, je cite, par "un chèque en blanc pour les oppresseurs."

En ce qui me concerne, au vu du bilan qui se dégage au terme des six semaines de travaux, je suis porté à partager ce point de vue. Il suffit de juger:

- La Russie, pourtant déjà condamnée deux années de suite, a réussi à éviter une résolution visant à dénoncer les exactions de son armée en Tchétchénie. Mais il est vrai que l'état du monde à quelque peu changé depuis le 21 septembre.
- Une proposition de résolution européenne sur l'Iran a été rejetée, de sorte que, pour la première fois depuis 1984, la République islamique n'est pas condamnée pour ses nombreuses atteintes aux droits de

kwaadbedoelde spitsvondigheden en, ook al is het belangrijk, zie ik niet in welk belang we er vanuit diplomatiek oogpunt zouden bij hebben ons ermee te bemoeien.

10.06 Ferdie Willems (VU&ID): Je comprends parfaitement que le ministre ne souhaite pas s'empêtrer dans ce guêpier.

11.01 Jacques Lefevre (cdH): De internationale federatie voor de mensenrechten is van oordeel dat de laatste zitting van de commissie voor de mensenrechten van de Verenigde Naties is afgesloten met een blanco cheque voor de onderdrukkers. Er werd inderdaad geen enkele resolutie aangenomen om het machtmisbruik van het Russische leger in Tsjetsjenië of de schendingen van de mensenrechten in Iran, Equatoriaal Guinea, Zimbabwe of China te veroordelen.

De algemene indruk na afloop van die 58ste zitting is dat het anti-terroristisch gebod als

l'homme et en particulier de la femme.

- De même, le mandat du représentant spécial de la Commission des droits de l'homme pour la Guinée équatoriale (pays sous examen depuis 1976) n'a pas été renouvelé.

- Le Zimbabwe, menacé pour la première fois d'être condamné, n'essuie finalement pas le moindre blâme.

- La Chine, quant à elle, n'a même pas été inscrite à l'ordre du jour. Aucun texte n'a été déposé par aucun pays, en vue de dénoncer les violations toujours nombreuses sur son sol, notamment à l'égard des pratiquants du Falung Gong, qui font l'objet d'une persécution féroce. On aurait pu parler également des Tibétains ou des Ouïgours.

L'impression générale, qui se dégage à l'issue de cette session, est que l'impératif de la lutte anti-terroriste sert de prétexte à fermer les yeux sur des situations où les droits de l'homme sont pourtant violés de manière flagrante. Ceci m'amène à poser deux questions:

1. Mme Mary Robinson, la haut commissaire aux droits de l'homme, a regretté l'érosion du rôle de protection de la Commission des droits de l'homme et a appelé les Etats à "une réflexion sérieuse sur les méthodes de travail de la Commission des Droits de l'Homme pour qu'elle puisse rester fidèle à sa vocation de forum pour les victimes."

Existe-t-il des pistes de réflexion en Belgique à ce sujet? Quelles pistes de réflexion peut-elle proposer à cet égard?

2. J'ai eu l'occasion à mon retour de Genève de recevoir une dame dont le mari était mort en prison parce qu'il n'avait pas voulu renier le Falung Gong. Pourtant, d'après mes informations, il ne s'agit même pas d'une religion. On peut, en effet, être bouddhiste, protestant et en même temps pratiquer le Falung Gong qui, en réalité, est une forme de gymnastique. Je me suis également informé auprès d'un collègue chargé des intérêts de Taiwan qui m'a dit qu'il y avait là-bas des centaines de milliers de pratiquants du Falung Gong et que cela ne posait aucun problème.

En conséquence, comment le vice-premier ministre explique-t-il l'absence même d'une proposition de résolution à l'encontre de la Chine? Est-ce parce qu'elle est entrée dans l'OMC? La Belgique a-t-elle essayé de convaincre ses partenaires européens d'en déposer une? Si la Belgique a tenté cette démarche, lesquels de nos partenaires ont refusé de l'appuyer?

11.02 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik kom steeds weer tot de vaststelling dat mensenrechten een bijzonder moeilijk onderwerp vormen, en ik druk mij voorzichtig uit. Na 11 september is de situatie zo mogelijk nog slechter geworden, want nu is ongeveer alles toegelaten uit naam van de strijd tegen het terrorisme. De hoofdverantwoordelijken daarvoor zijn de Verenigde Staten van Amerika. Ik zal geen opsomming geven van wat ze niet doen en van wat ze wel doen. Dat heb ik elders al gedaan.

Ik geef één toch wel kenschetsend detail: het Verdrag voor de Rechten van het Kind en tegen Seksueel Misbruik van Kinderen ondertekenen zij niet. Als men vraagt waarom, komt men terecht bij een rapport dat de Senaat twee weken geleden heeft vrijgegeven en waaruit blijkt dat in de Verenigde Staten heel wat kinderporno op de markt wordt gebracht. Dat zou een van de motieven zijn om het

voorwendsel dient om de ogen te sluiten voor in het oog springende schendingen van de mensenrechten.

De Hoge Commissaris voor de mensenrechten heeft zijn spijt uitgedrukt over de uitholling van de beschermende rol van de commissie voor de mensenrechten en heeft de staten opgeroepen om na te denken over de werkmethodes van die commissie.

Welke denkpistes stelt België in dat verband voor? Hoe verklaart u het ontbreken van een resolutie tegenover China? Heeft België geprobeerd zijn Europese partners ervan te overtuigen er een in te dienen? Zo ja, welke partners hebben geweigerd ze te steunen? Zo neen, waarom niet?

11.02 Ferdy Willems (VU&ID): Le respect des droits de l'homme constitue un sujet délicat. Et la situation s'est encore aggravée après le 11 septembre. Pratiquement tout est permis au nom de la lutte contre le terrorisme. Les États-Unis vont beaucoup trop loin. Je souhaite être informé de la manière dont la Belgique compte faire face à la violation massive des droits de l'homme dans des pays tels que la Chine, la Russie et l'Iran.

verdrag niet te ondertekenen. Cynischer kan het niet.

Nu kom ik tot China. Deze week heb ik aan premier Verhofstadt een vraag gesteld die volgende week in deze commissie is geagendeerd; uit de agenda blijkt dat u haar volgende week zult ontvangen. Het gaat over een brief van Amnesty International van 19 maart 2002. Ik stel vast dat de heer Olivier op 25 april 2002 in de Senaat een interpellatie hield over de situatie in China, maar dat hij geen woord over de mensenrechten zei. Daar stel ik mij vragen bij. Herinner u vroegere uiteenzettingen over de Oeigoeren, de Tibetanen en de Falun Gong: het houdt niet op in China. Ik vraag u of we daaraan iets kunnen doen, want dit is toch wel meer dan schrijnend. Wanneer een aantal leden van deze commissie over enkele weken naar Tibet gaat, zal er misschien meer licht in de duisternis schijnen en zullen we daarover misschien meer opheldering krijgen. In elk geval had ik graag vernomen wat de Belgische regering in deze zaak heeft gedaan.

Nu kom ik tot Rusland. Dat is hetzelfde verhaal: Rusland mag blijkbaar alles tegenover de Tsjetsjenen. De rapporten daarover zijn schrijnend. Ik heb daarover opnieuw een vraag gesteld aan de premier. Blijkens de agenda zult u haar volgende week ontvangen.

Ik zou het nog specifiek over Iran willen hebben. Ik verwijs naar de twee resoluties, één van 3 mei 2002 van Agalev-Ecolo en één van 8 mei 2002 van de PS en de MR. Ik herinner er ook aan dat de voorzitter van deze commissie bij een vorige gelegenheid, een paar maanden geleden, naar aanleiding van een resolutie die door 80 kamerleden werd ondertekend, heeft gezegd dat de Iraanse ambassade had geprotesteerd. De ambassade had immers verklaard dat die oppositiebewegingen ook gewapend verzet bieden. Dat is juist, maar dat doet niets af aan de gerechtvaardigde eisen met betrekking tot de mensenrechten die in deze resolutie staan. De vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken onderhoudt goede relaties met alle bij die conflicten betrokken partijen, en dat proberen wij, als eenvoudige kamerleden, ook te doen. Wij proberen te luisteren naar wat de oppositiebewegingen zeggen, maar wij gingen bijvoorbeeld ook naar een studiedag die de ambassade van Iran een paar maanden geleden in het Egmontpaleis heeft ingericht. Zo zijn wij in staat naar beide standpunten te luisteren en waar mogelijk een bemiddelende rol te spelen.

11.03 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, malgré un investissement important de la Belgique et des autres membres de l'Union européenne, cette session de la Commission des Nations unies a été particulièrement difficile. Une coalition de certains Etats principalement issus du groupe africain et du groupe asiatique s'est constituée afin que la situation des droits de l'homme dans certains pays ne soit pas abordée, préférant une approche de conseil à une approche critique.

Tout en reconnaissant la nécessité du dialogue que je privilégie, j'estime qu'il ne faut pas perdre de vue l'objectif et le rôle de cette Commission. La Belgique comme les autres membres de l'Union européenne sont ouverts à la critique dans le domaine du respect des droits de l'homme et de la démocratie, ce qui n'exclut pas le droit de regard sur l'autre. La Commission doit donc continuer à dénoncer

11.03 Minister Louis Michel: Ondanks een aanzienlijke investering van België en zijn Europese partners was dit een buitengewoon moeizame zitting van de VN-Commissie voor de rechten van de mens. Er werd een coalitie gevormd van landen, vooral uit de Afrikaanse en de Aziatische groep, die wou voorkomen dat de mensenrechtensituatie in bepaalde landen aangeroerd zou worden, en die de voorkeur gaf aan een adviserende boven een

légitimement les violations des droits de l'homme, d'où qu'elles viennent. Le dialogue ne peut et ne doit pas servir de prétexte à empêcher toute critique de pays où les violations des droits de l'homme sont flagrantes.

Une évaluation complète de cette session est en cours au sein de l'Union européenne. La Belgique y défend la place centrale de cette Commission dans la protection des droits de l'homme et des victimes de violations. Elle insistera pour que l'Union européenne procède à une analyse complète de sa politique vis-à-vis de cette instance.

Concernant plus spécifiquement la Chine, la résolution sur ce pays est habituellement introduite par les Etats-Unis. Même si les membres de l'Union européenne étaient prêts à voter en faveur de ce texte, ils ne l'ont jamais, par le passé, co-parrainé. L'Union européenne n'a donc pas envisagé d'introduire elle-même une résolution sur la Chine lors de cette session.

Bien que n'étant pas membres de la Commission cette année, les Etats-Unis étaient habilités à introduire une telle résolution. Rien ne laissait présager qu'ils ne le feraient pas. La présidence de l'Union européenne a d'ailleurs informé officiellement les Etats-Unis que les Quinze soutiendraient leur résolution éventuelle et qu'ils s'opposeraient à la motion de non-action que la Chine pourrait introduire. Malgré ces assurances, les Etats-Unis ont finalement décidé de ne pas introduire de résolution mais cette information nous est parvenue alors que la session avait déjà été entamée.

Ils ont essayé de convaincre l'Union européenne de reprendre également cette initiative mais il était déjà tard pour que l'Union européenne envisage de prendre ce texte en charge. Cela ne s'improvise pas. Toute résolution requiert un lourd travail de préparation et de suivi et cette session a suffisamment démontré qu'il était difficile d'assurer le succès des initiatives sur les pays. Pour rappel, l'Union européenne a déposé onze résolutions dont dix concernant un pays donné.

De plus, il est essentiel, non seulement pour assurer le bon fonctionnement de la Commission mais également pour préserver une certaine objectivité, d'assurer un partage du travail à cette Commission. Il n'est pas opportun que seule l'Union européenne introduise des résolutions sur des pays. Les Etats-Unis et les autres participants doivent assumer leur part.

Ik kom tot de vraag van de heer Willems over de eerbiediging van de mensenrechten in de strijd tegen het terrorisme. Ik bevestig dat dit een Belgische en Europese prioriteit is. Mensenrechten en de doeltreffende bestrijding van het terrorisme mogen niet langer tegenover elkaar worden geplaatst. Zij moeten daarentegen worden samengevoegd. De tegenstelling moet worden overstegen; een doeltreffende strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de mensenrechten moeten hand in hand gaan.

kritische aanpak. Net als de overige EU-lidstaten staat ook ons land open voor kritiek op het stuk van de mensenrechten en de democratie. Dat sluit echter niet uit dat men het recht moet hebben om de anderen te controleren. De Commissie moet schendingen van de mensenrechten dan ook aan de kaak blijven stellen, ongeacht wie zich aan die rechten vergrijpt. De zitting wordt nu geëvalueerd door de Europese Unie. Ons land verdedigt de centrale rol van de VN-Mensenrechtencommissie op het stuk van de bescherming van de mensenrechten en van de slachtoffers van mensenrechtenschendingen. Wij zullen er bij de EU op aandringen dat ze haar beleid ten aanzien van dat orgaan aan een grondige analyse onderwerpt. De Verenigde Staten waren gerechtigd een motie betreffende China in te dienen, ook al hebben ze dan geen zitting in de Commissie. De Europese Unie zou die motie trouwens gesteund hebben, al had ze zelf niet de bedoeling er een in te dienen. De Verenigde Staten hebben uiteindelijk beslist geen motie in te dienen, en hebben de EU gevraagd daartoe in hun plaats het initiatief te nemen. Dat heeft de Unie echter geweigerd bij gebrek aan voldoende voorbereidingstijd. Uit de zitting is gebleken hoe moeilijk het is maatregelen betreffende specifieke landen door te drukken. Het is bovendien niet opportuun dat de Europese Unie in haar eentje resoluties indient betreffende landen, terwijl andere deelnemers hun deel van het werk niet doen.

La lutte pour la défense des droits de l'homme et le combat contre le terrorisme doivent aller de pair. Lors de la réunion, l'Union européenne et le Mexique ont tenté de déposer une résolution à ce sujet. Les discussions ont toutefois été difficiles, notamment avec l'Algérie et l'Inde. Nous

Tijdens de vergadering heeft de EU samen met Mexico getracht daarover een resolutie in te dienen. De besprekingen van het onderwerp verliepen echter moeizaam, met name met Algerije en India. Er kon dit jaar geen consensus worden bereikt, maar de EU zal volgend jaar een nieuwe poging doen. Algerije heeft een andere resolutie over het vraagstuk van het terrorisme ingediend. De EU heeft zich daarbij niet kunnen aansluiten, omdat de voorgestelde aanpak haaks stond op de Europese prioriteiten. Die resolutie beoogt een beleid van de totale en onvoorwaardelijke uitroeiing van het terrorisme, en is er dus op gericht elke verantwoordelijkheid inzake schendingen van de mensenrechten opzij te schuiven. De EU stelt daarentegen de eerbieding van de mensenrechten centraal bij de bestrijding van het terrorisme. Tijdens de onderhandelingen is de EU erin geslaagd enkele verwijzingen naar de mensenrechten in de tekst te laten opnemen, wat al een stap in de goede richting is.

n'avons pas pu parvenir à un consensus cette année, mais l'Union européenne fera une nouvelle tentative l'an prochain. L'Algérie a déposé une autre résolution sur le terrorisme. L'approche qui y était préconisée était en contradiction totale avec les priorités européennes. L'UE considère le respect des droits de l'homme comme un point central de la lutte contre le terrorisme. Durant les négociations, l'UE est néanmoins parvenue à faire inclure dans ce texte quelques modifications au profit des droits de l'homme, ce qui représente déjà un pas dans la bonne direction.

11.04 Jacques Lefevre (cdH): Monsieur le président, je voudrais simplement rappeler ce qu'a dit Mme Robinson qui demandait une réflexion en profondeur car, comme le ministre a bien voulu le souligner, cette session était assez pénible.

11.04 Jacques Lefevre (cdH): Ik herinner aan de oproep van mevrouw Robinson.

11.05 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, cette question est très intéressante car elle pose un double problème.

11.05 Minister **Louis Michel**: Er rijzen twee problemen. Het probleem van de dubbele standaarden is onoplosbaar en hinderlijk. Men had het onder meer over Zimbabwe: ik ben er niet zeker van dat men dezelfde egards in acht had genomen mocht het om een ander land zijn gegaan.

C'est tout d'abord un problème général: celui des doubles standards. C'est pour moi un problème important et quasi insoluble parce que l'on est amené à faire appliquer des standards en fonction de toute une série de considérations qui parfois sont bonnes. Mais il est gênant de devoir admettre que, d'une manière générale, sur le plan international on applique des doubles standards. Vous avez parlé tout à l'heure de Cuba. Je suis persuadé que, s'il s'agissait d'un autre pays, nous n'aurions pas le même comportement. Ceci est un exemple clair.

Er bestaat een reëel risico dat de strijd tegen het terrorisme – die genadeloos moet zijn maar niet beginselloos – wordt aangevoerd om zowat alles te rechtvaardigen. België moet waakzaam zijn, en tot die waakzaamheid roep ik op op alle internationale fora waar ik het woord neem. Spijtig genoeg staan we vrijwel alleen met dat standpunt.

Le deuxième problème est beaucoup plus actuel et vous admettez que le gouvernement belge, dès le départ, a été le premier à mettre en garde et à rendre attentif à cette question: celle qui consiste à mesurer le risque qu'il y a à utiliser la lutte contre le terrorisme à d'autres fins, pour justifier d'autres comportements. Ceci constitue un vrai problème éthique et de conscience que nous devons nous poser. Il est évident que le risque existe – et il est même présent dans certains cas – de voir la lutte contre le terrorisme justifier à peu près tout. Cette question est un enjeu qui sera difficile à mener mais la Belgique devra être très vigilante sur celle-ci.

Je ne vous cache pas qu'absolument partout où je peux me prononcer sur cette question je le fais. Je l'ai dit aux Nations Unies, à la Commission des droits de l'Homme à Genève lors de mon intervention, à la réunion Euro-méditerranéenne à l'égard de certains pays qui reprochaient à la communauté européenne d'avoir confondu droits de l'Homme et terrorisme. Je n'ai à aucun moment quitté cette ligne et à tout moment, je la rappelle. Mais il faut reconnaître que nous sommes assez isolés de nouveau.

On pourrait parler de la Tchétchénie, dans une certaine mesure de l'Algérie, de la Tunisie et de toute une série de pays. Je ne pose pas de jugement de valeur dans ces propos car je sais que ces pays ont aussi leurs difficultés par rapport au terrorisme et qu'il faut en tenir compte. Mais, en même temps, nous devons aussi veiller à ce qu'il ne se produise pas de dérapage et que la lutte contre le terrorisme qui doit être une lutte sans merci, ne soit pas une lutte sans principe. Voilà le vrai problème.

Les questions que vous soulevez, je dois vous y répondre ponctuellement mais je me permets de vous donner ces appréciations car elles sont significatives de cette double difficulté. Je pourrais vous donner d'autres exemples, concernant la question du double standard: j'ai cité Cuba mais je pourrais parler du Zimbabwe où je ne suis évidemment pas favorable à ce que le président Mugabe fait ou a fait, cela va de soi.

Je ne suis pas persuadé qu'on aurait poussé aussi loin la rigueur ou le rigorisme s'il s'était agi d'un autre pays que le Zimbabwe. Par exemple, on a été amené à accepter qu'il n'y ait pas d'observateur européen. En effet, étaient seuls acceptés des observateurs de certains pays, dont la Belgique. Nos observateurs pouvaient y aller. Par solidarité et pour ne pas affaiblir ou diviser l'Union européenne, on a décidé que personne n'irait. Avec le recul, je me demande s'il ne valait quand même pas mieux qu'il y ait des observateurs, représentants de neuf pays européens, que pas d'observateurs du tout? Je n'en suis pas sûr.

Maintenant, l'opposition au Zimbabwe est livrée à elle-même. Elle est dans sa solitude atroce, inhumaine. Pourquoi? Parce que maintenant on a rompu les ponts. Il faudra peut-être encore des mois ou des années pour que l'on puisse à nouveau aller là-bas prêter une oreille attentive à l'opposition et à ceux qui veulent un système démocratique.

Je me suis permis de faire cette digression car je pense que les questions que vous posez sont tout à fait pertinentes et qu'elles se trouvent dans ce registre-là.

11.06 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, u weet dat uw inspanningen inzake mensenrechten algemeen worden gewaardeerd.

Ik hoor u terecht de term dubbele standaard gebruiken. U geeft onder meer het voorbeeld van Cuba. Ik heb er Venezuela aan toegevoegd. Het voorbeeld der voorbeelden blijft mijns inziens Israël waar de VS zeer dubbele standaarden hanteert.

De zorg van de heer Lefevre en van mijzelf, maar ook van u en veel anderen is inderdaad het misbruik van de wet inzake het terrorisme tegen te gaan. Wat maken wij nu immers mee? Men krijgt een omgekeerde wereld. In naam van de strijd tegen het terrorisme houdt men het terrorisme in stand en creëert men het.

Ik moet opnieuw met u de isolatie vaststellen – u hebt de term gebruikt – waarin mensen zoals u met uw inspanningen zich bevinden. Ik kan dat met u alleen maar betreuren. Ik wil u tegelijkertijd aansporen om daarmee door te gaan, ook al is de strijd

11.06 Ferdy Willems (VU&ID): Nous apprécions particulièrement les efforts que vous avez fournis en faveur des droits de l'homme. Nous constatons que les Etats-Unis utilisent une norme double. L'exemple le plus manifeste est celui d'Israël. La lutte contre le terrorisme ne peut en aucun cas engendrer l'apparition du terrorisme d'Etat. Il est exact que celui qui lutte pour le respect des droits de l'homme est fréquemment isolé dans son combat mais celui-ci doit néanmoins être mené.

moeilijk. Hij moet worden gevoerd. U kunt hem voeren als minister. Wij kunnen hem slechts voeren als gewoon parlementslid. Wij hebben beiden onze plaats. Wij zullen beiden in die strijd moeten doorgaan. Dat is fundamenteel.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

12 Samengevoegde interpellatie en vraag van

- de heer **Ferdie Willems** tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de uitbreiding door Europa van de lijst van terroristische organisaties" (nr. 1259)

- mevrouw **Leen Laenens** aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de uitbreiding van de lijst van terroristische organisaties" (nr. 7178)

12 Interpellation et question jointes de

- M. **Ferdie Willems** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'extension, par l'Europe, de la liste des organisations terroristes" (n° 1259)

- Mme **Leen Laenens** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'élargissement de la liste des organisations terroristes" (n° 7178)

12.01 Ferdie Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik ben tevreden dat ik over dat dossier kan interpelleren en mij niet tot een vraag hoeft te beperken, want het is een heel belangrijke materie. Bovendien verheug ik mij erover dat de vice-eerste minister zelf erop zal antwoorden, want hij heeft in het dossier toch wel een heel merkwaardige, zelfs positieve rol gespeeld. Ik wil nogmaals herhalen dat ik niet anti-Turks of wat dan ook ben, getuige de resolutie over Famagusta die wij hebben ingediend. Nuanceren in de politiek blijft altijd moeilijk.

Mijn eerste vraag: welke organisaties zijn er toegevoegd aan of afgevoerd van de lijst van terroristische organisaties? Als we de lijst vergelijken van 27 december 2001 met dewelke op 3 mei is voorgelegd, dan stel ik vast dat er 11 organisaties zijn bijgekomen. Nu zitten we aan 36 personen en 23 organisaties.

Mijnheer de vice-eerste minister, reeds twee maanden geleden werd ik door Koerdische organisaties gevraagd om het onderwerp ter sprake te brengen, omdat toen reeds uw Deense collega vroeg de PKK toch op de lijst van terroristische organisaties te zetten. Ik heb daar toen niet over geïnterpelleerd, om de eenvoudige reden dat ik wist dat u in de zaak een speciale houding had en dat u dat eigenlijk niet wilde op dat ogenblik. Vandaag is het toch zo ver gekomen en dus zie ik mij genoodzaakt om u toch te interpelleren.

De volgende vraag betreft de criteria. Het enige wat ik daarover kan terugvinden, is de definitie van terrorisme in artikel 1 van de tekst. Men spreekt van terrorisme, wanneer men, ten eerste, inbreuk pleegt op negen verdragen, wanneer men, ten tweede, aanslagen pleegt op niet bij conflicten betrokken burgers, wanneer men, ten derde, daartoe pogingen doet, wanneer men, ten vierde, daaraan medeplichtig is, wanneer men, ten vijfde, aanslagen organiseert en wanneer men, ten zesde, een financiële bijdrage levert tot terrorisme. Dat werd heel goed omschreven door de geldende regelgeving. Alleen blijft de vraag of men de regelgeving niet al te selectief heeft toegepast. Ik vrees van wel.

Mijn volgende vraag: zijn er procedures om de organisaties die hun

12.01 Ferdie Willems (VU&ID): La liste européenne des organisations terroristes a récemment été étendue. Onze organisations y ont été ajoutées. Au total, cette liste compte 36 personnes et 23 organisations. L'article premier définit ce qu'il y a lieu d'entendre par terrorisme et décrit cinq formes de terrorisme. La question est de savoir si cette réglementation est appliquée de façon sélective, ce que je crains.

Existe-t-il des procédures permettant de rayer de la liste précitée des organisations qui, à un moment donné, décideraient de renoncer au terrorisme? Dans la négative, il conviendrait de proposer une telle procédure. Il me revient qu'à la demande des Britanniques et des Turcs, soutenus par les Etats-Unis, le PKK a été ajouté à cette liste. Cette information est-elle exacte? Les Pays-Bas s'y seraient opposés. La Belgique n'a-t-elle pas protesté et pour quelle raison? La Turquie semble exercer une pression importante sur le processus décisionnel européen étant donné que cet Etat est membre de l'OTAN.

Comment peut-on ajouter définitivement le PKK à la liste des organisations terroristes alors qu'il

leven beteren, van de lijst af te voeren? Voor zover ik weet, is dat niet het geval. Ik heb in de teksten waarover ik beschik, geen dergelijke procedures gevonden. Vandaar mijn vraag of het niet nuttig zou zijn dat wij die zouden voorstellen.

n'a plus perpétré aucun attentat depuis 1999?

Een volgende vraag: van wie is nu eigenlijk de lijst (...) met steun van de Verenigde Staten. Is dat juist? Zijn het die drie landen geweest die hierop hebben aangedrongen? Laten we niet vergeten dat oorspronkelijk in de Europese lijst, in tegenstelling tot de Amerikaanse lijst, de PKK niet was opgenomen. Ik heb ook ergens gelezen dat Nederland zich met name hiertegen verzet zou hebben. Is dat juist? Zo ja, waarom heeft België zich daar niet tegen verzet?

Ik zit wat dat betreft toch nog met enkele vragen, inzonderheid over de inmenging van Turkije. Turkije is nog steeds geen lid van de Europese Gemeenschap. Het heeft de facto via zijn lidmaatschap van de NATO, via zijn vriendschap met de Verenigde Staten wel een zeer grote impact op de Europese besluitvorming. Dat blijkt hier opnieuw.

Hoe is het toch mogelijk dat een organisatie als de PKK die sedert 1999 geen aanslagen meer gepleegd heeft, vastgepind blijft op dat terrorisme? In plaats van tevreden te zijn dat een terroristische organisatie daarmee ophoudt, gaat men integendeel die organisatie terroristisch blijven noemen en als zodanig omschrijven. Verwijzend naar de bijbel, er zou nochtans meer vreugde moeten zijn om één bekeerling dan om 10 rechtvaardigen die niet zondigen. Maar goed, dat blijkt men dus niet te doen.

De **voorzitter**: Dat is verkeerd geciteerd

12.02 Ferdy Willems (VU&ID): Ik zal het dan juist citeren. Er zal in de hemel meer vreugde zijn om (...)

De **voorzitter**: (...)

12.03 Ferdy Willems (VU&ID): U hebt gelijk, ik heb mij vergist.

De **voorzitter**: Het moet juist zijn.

12.04 Ferdy Willems (VU&ID): Dat is dus een lapsus. Mijn excuses daarvoor.

(...)

12.05 Ferdy Willems (VU&ID): Mijn volgende vraag betrof wat er dan moet gebeuren met een organisatie die haar naam, haar methodes en doelstellingen verandert. Dat is concreet gebeurd op het 8^e Congres van de PKK op 15 april 2002. PKK heeft een nieuwe naam, Kadek, of Congres voor Vrijheid en Democratie in Koerdistan. De PKK is gewoon afgeschaft. Er wordt uitdrukkelijk gesteld dat Kadek een democratisch, zij het links programma heeft voor een democratisch en federaal Turkije. We hebben dezelfde wijziging ook vastgesteld in onze contacten met andere Koerdische organisaties. Ik bespaar u de opsomming.

12.05 Ferdy Willems (VU&ID): Qu'advient-il du KADEK, successeur du PKK, qui s'est déclaré favorable à une Turquie démocratique et fédérale.

Au cours d'une rencontre que j'ai eue, au début de cette année, avec le frère du leader emprisonné du PKK, Abdullah Öcalan, celui-ci m'a expliqué que le PKK avait démilitarisé trois

De Turken blijven een verdeling van het land vrezen. Als zij zich

blijven verzetten tegen de Koerdische aspiraties, zullen zij precies de splitsing van hun land uitlokken. Ik vergelijk het even met België. Indien in België nooit aan de Vlaamse gerechtvaardigde eisen tegemoetgekomen was, dan was ons land nu reeds gesplitst. Men heeft ons land in stand kunnen houden, precies door aan gerechtvaardigde eisen, zij het met compromissen, tegemoet te komen.

Op 11 januari 2002 heb ik Osman Öcalan, de broer van Abdullah Öcalan, in Noord-Turkije ontmoet. Ik wil toch een aantal verklaringen van hem meegeven, omdat ik het nuttig vind dat wij hun stellingen kennen.

Ten eerste, de PKK is nog steeds in staat om een gewapende macht van 20.000 à 30.000 man op de been te brengen. Zij beweert omwille van haar koerswijziging op het moment drierde van hun troepen te hebben gedemobiliseerd. Ze zullen geen strijd meer voeren zolang Öcalan niet wordt vermoord en zolang de doodsstraf niet wordt uitgevoerd. Tevens hebben ze aangekondigd hun naam te zullen veranderen, wat enkele maanden nadien ook is gebeurd.

Ik heb Öcalan uitdrukkelijk gevraagd wat hij dacht van de wreedheden begaan door de PKK. Eerst gaf hij ze niet toe. Nadien antwoordde hij – dat is klassiek – dat dergelijke wreedheden werden veroorzaakt door oorlogsomstandigheden, maar dat de PKK in de toekomst van zulke methoden zal afzien. Tijdens ons gesprek in het hooggebergte in Noord-Irak heeft hij ons toen ook gezegd dat hij u persoonlijk heeft bedankt voor uw inspanningen om de PKK niet op de terroristische lijst te laten plaatsen, in tegenstelling tot Amerika.

Zo kom ik weer bij het kernprobleem in het dossier: wat met Turkije. Hoe kijken de Koerdische organisaties aan tegen Turkije? Zij stellen zelf uitdrukkelijk dat zij dromen van een Verenigd Koerdistan, maar dat zulks in realiteit niet haalbaar is. Ze stellen zich derhalve tevreden met een democratisch Turkije en een democratisch Irak, met een federaal Turkije, een federaal Irak en een federaal Syrië.

We vroegen ook aan Öcalan hoe hij een mogelijke aanval van de Verenigde Staten op Irak zag. Hij was bereid die aanval te steunen om twee redenen. Een Amerikaanse aanval zou enkele oligarchieën in de regio laten verdwijnen zoals Syrië, Irak, Iran en Turkije zelf. Ten tweede is hij van mening dat daar een opening ligt voor het Koerdische probleem. De knoop van het probleem ligt in het feit dat Turkije absoluut zo'n aanval afwijst. Indien Irak wordt aangevallen, dan bestaat het gevaar, zo vreest Turkije, dat de Koerden hier hun voordeel uit halen en zodoende hun rechten in Turkije en Irak zullen verkrijgen. Dat verklaart ook hun militaire aanwezigheid in Noord-Irak, zoals we zelf hebben vastgesteld. Niemand minder dan de stafchef van het Turkse leger, een lid van de Grijze Wolven, zei dat Irak onder geen beding mag worden verdeeld. Een andere versie leert ons echter dat de Turken een aanval wel zien zitten om op die manier de provincie Mosul aan te hechten bij Turkije.

Ik heb onlangs een lezing bijgewoond op de Amerikaanse ambassade waar heel frappant harde militante taal werd gesproken. De boodschap was dat Amerika zou aanvallen als ze het nodig achten. Punt.

quarts de ses troupes et n'entreprendrait aucune action tant qu'Öcalan ne serait pas exécuté. Il s'est dit modéré et a remercié personnellement le ministre du fait que le PKK ne figure pas sur la liste des organisations terroristes. Il a soutenu expressément les menaces d'attaques américaines contre l'Irak en raison de la chance qu'elles représenteraient pour les Kurdes d'Irak. La Turquie s'y oppose pour les mêmes raisons.

Pourquoi accorde-t-on si peu d'intérêt aux origines de l'apparition d'organisations terroristes, en l'occurrence le PKK? La constitution et le gouvernement turcs n'accordent pas la moindre marge de mouvement aux défenseurs de la cause kurde. Dans le cadre du récent combat contre le terrorisme, les actions turques à l'encontre des Kurdes ont repris. Si l'on considère les milliers de villages kurdes dévastés, les millions de réfugiés, la torture, etc., je pose la question: qui est, en l'espèce, le terroriste?

Il me revient qu'Ankara a même l'intention d'étendre la liste à Médecins sans frontières et à une série d'associations culturelles kurdes.

Je demande au ministre de réagir contre cette évolution de la situation.

Ten slotte kom ik bij de oorzaken die hebben geleid tot het ontstaan van dergelijke terroristische organisaties. Het is dikwijls zo dat de oorzaken ervan niet worden onderkend. Ik wil het terrorisme niet verontschuldigen, maar vaak spruit het voort uit de onderdrukking van mensen of volkeren. In Turkije is zulks uitdrukkelijk het geval. Het leger domineert er alles. Artikel 14 van de Turkse Grondwet verbiedt elke democratische vrijheid indien de Turkse staat er zich door bedreigd voelt. Dat is een radicale wetgeving die bijvoorbeeld het bestaan van een federale partij in België onmogelijk zou maken. Ik verwijs hierbij naar het feit dat men de Koerdische taal simpelweg verbiedt. Intussen is de verspreiding van dagbladen onder druk van Europa wel toegestaan. Onderwijs en radio- en televisieprogramma's in de Koerdische taal zijn nog steeds verboden. Wie daartegen protesteert, wordt werkelijk geterroriseerd tot het uiterste. Na 11 september is de psychose zo mogelijk nog erger geworden. Voor de Turken is de bezetting van Noord-Irak gewettigd in naam van de strijd tegen het terrorisme, in naam van de strijd tegen de minderheden. Verschillende collega's zijn getuige geweest van het repressieregime in de gevangenissen waarbij doodstraf en martelingen niet worden geschuwd.

Dit brengt mij tot de vraag wie uiteindelijk de echte terrorist is, wetende dat Turkije in Koerdistan 4.500 dorpen vernietigde, dat er 3 miljoen Koerden uit Turkije zijn weggevlucht, dat er tegen alle internationale rechtsregels in, Turkse militaire aanwezigheid is in Noord-Irak, dat er wordt gefolterd – sommigen onder ons zagen het en wij beschikken over dossiers in dat verband –, dat de gevangenen in verschrikkelijke omstandigheden verkeren, dat de taal wordt verboden en dat zelfs politieke rechten worden ontnomen aan de Koerden. Ik herhaal: wie is de echte terrorist?

Volgens een Turks persbericht van enkele dagen geleden zouden de Turkse autoriteiten de lijst van terroristische organisaties zelfs willen uitbreiden, in die zin dat zij bijvoorbeeld ook Artsen Zonder Grenzen op de lijst willen opnemen en dat ze de Wereldraad der Kerken, alsook allerlei Koerdische culturele organisaties als terroristische organisaties willen laten omschrijven. De vraag rijst waarmee men in Ankara bezig is en of men daar gek is geworden.

Wat ik wil aanklagen, mijnheer de minister, is dat men werkelijk geen oog heeft voor de oorzaken van het terrorisme en ik verzoek u zich daartegen te verzetten.

12.06 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, aangezien een aantal van mijn vragen reeds werden gesteld door de heer Willems, zal ik mij beperken tot de vragen die nog niet aan ter sprake kwamen.

Een aantal daarvan handelen over de procedure en de wijze waarop de beslissing werd genomen.

Op welke manier werd de beslissing voorbereid? Het gaat hier om een zeer belangrijk dossier met verstrekkende gevolgen en ik vraag mij af waarom er werd gekozen voor een schriftelijke procedure in plaats van de meer gebruikelijke gang van zaken waarbij de raad algemene zaken beslist.

Werd het voorstel tot uitbreiding van de lijst voorgelegd aan het

12.06 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Je me rallie aux propos tenus par mon collègue, M. Willems, et souhaite uniquement poser encore quelques questions complémentaires.

Comment cette décision a-t-elle été préparée? Pourquoi a-t-elle été communiquée par écrit? A-t-elle été soumise au Parlement européen? Dans la négative, le sera-t-elle? Des accords précis seront-ils conclus à propos de la manière dont des organisations

Europees Parlement en zo niet bestaat de intentie om dit alsnog te doen?

Voorts lijkt het mij belangrijk dat er duidelijk wordt afgesproken op welke manier organisaties van de lijst kunnen worden verwijderd. De heer Willems gaf het voorbeeld van de PKK. Op welke manier kunnen wij terroristische organisaties die op een bepaald ogenblik aangeven dat zij het geweld afzweren en een andere koers willen volgen, steunen om hun democratische doelstellingen te vergroten?

Wat betreft het dossier van de PKK is het belangrijk dat er in België afspraken worden gemaakt om te beletten dat de toevoeging van de PKK aan die lijst wordt misbruikt. Immers, niet alleen in Turkije, maar ook in België zijn er Koerdische organisaties, zoals MED-TV of het Koerdisch Instituut, die een belangrijke rol moeten vervullen met betrekking tot de uitbouw van de multiculturele samenleving die wij wensen. Vanuit België zouden een aantal afspraken moeten worden gemaakt om misbruik terzake te vermijden.

Op welke wijze kunnen wij erop toezien dat – zoals u terecht stelde naar aanleiding van een vorige interpellatie – respect voor de mensenrechten en strijd tegen terrorisme kunnen samengaan? Op welke manier kunnen wij erop toezien dat de lijst waarvan sprake geen alibi wordt voor Turkije om onder het mom van antiterrorisme, schendingen van de mensenrechten toe te dekken? De heer Willems verwees naar een Turks persbericht waaruit blijkt dat een lijst werd ingediend bij de Europese Unie met niet minder dan 450 verenigingen die de Turkse overheid zou willen toevoegen aan de lijst van terroristische organisaties.

Het moet duidelijk zijn dat die lijst werd gecreëerd voor terroristische organisaties. Er kan niet genoeg worden benadrukt dat een terroristische organisatie in essentie een niet-gouvernementele organisatie moet zijn die met een politiek doel geweld uitoefent, wel degelijk met de intentie om personen te doden.

12.07 Ferdie Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb vernomen dat de Belgische gesprekspartners – ook al gaan zij akkoord met de PKK – hebben gevraagd een clause in te voegen in verband met de strijd tegen terrorisme, waarin tegelijkertijd ook steun wordt verleend aan legitieme eisen van bepaalde bevolkingsgroepen. Als dat waar is, is dat een vergoelijkend element in het debat. Dan hebt u inderdaad uitdrukkelijk aandacht gevraagd voor de oorzaken die leiden tot het ontstaan van terroristische organisaties. Ik had graag van u vernomen of dat inderdaad zo is. Ik had dat in mijn haast vergeten te vragen.

12.08 Minister Louis Michel: Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst de vragen van de heer Willems beantwoorden.

Welke organisaties werden aan de lijst toegevoegd of eventueel afgevoerd?

Op basis van het laatste Gemeenschappelijk Standpunt van 2 mei 2002 in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen

peuvent être rayées de la liste? Entre-temps, le PKK a abjuré tout recours à la violence!

Comment le ministre évitera-t-il que cette liste soit invoquée abusivement, en particulier par les autorités turques? Je souhaite également attirer l'attention sur le fait que le gouvernement turc a préparé une nouvelle liste de 450 organisations, dont Médecins sans frontières.

12.07 Ferdie Willems (VU&ID): J'ai appris que la Belgique avait demandé l'insertion d'une clause prévoyant un soutien aux revendications légitimes de certaines populations. Si cette information est exacte, il s'agit d'un élément positif dans le débat et vous avez donc bien explicitement demandé d'être attentif aux causes de l'avènement d'organisations terroristes. Est-ce exact?

12.08 Louis Michel, ministre: Onze organisations ont été ajoutées à la liste des vingt-trois organisations terroristes: Askatasuna, Aum Shinrikyo, Babbar Khalsa, Gama'a al-Islamiyya, International Sikh Youth Federation, le PKK, Lashkar e

bestaat er een lijst van 23 terroristische organisaties, waarvan er 11 op die datum werden toegevoegd. Het geachte lid kan een kopie krijgen van het bedoelde Gemeenschappelijk Standpunt waarin die 23 organisaties zijn aangeduid.

Het gaat over de volgende organisaties: de Spaanse splintergroep Askatasuna, de Japanse groep Aum Shinrikyo, de Indische groep Babbar Khalsa, de Egyptische groep Gama'a al-Islamiyya, de Indische groep International Sikh Youth Federation, de Turkse groep Kurdistan Workers' Party/PKK, de Indische groep Lashkar e Tayyaba, de Iranese groep Mujahedin-e Khalq Organisation/MKO, de Turkse groep Revolutionary People's Liberation Army/DHKP-C, de Peruviaanse groep Sendero Luminoso en de Colombiaanse groep United Self-Defense Forces/AUC.

Welke criteria werden hierbij gehanteerd?

De lijst van terroristische organisaties wordt opgesteld op basis van gedetailleerde inlichtingen zoals die worden beschreven in artikel 1, §4 van het Gemeenschappelijk Standpunt van 27 december 2001. De regel is dat zij wordt opgesteld aan de hand van welbepaalde inlichtingen of dossier-elementen die aantonen dat een bevoegde instantie een beslissing heeft genomen ten aanzien van de bedoelde personen, groepen of entiteiten, ongeacht of het gaat om de inleiding van een onderzoek of een vervolging wegens een terroristische daad, een poging tot het plegen van een dergelijke daad of een deelname aan of het vergemakkelijken van een dergelijke daad op grond van bewijzen of serieuze aanwijzingen dan wel om een veroordeling wegens dergelijke feiten. Personen, groepen en entiteiten die de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in verband heeft gebracht met terrorisme en waartegen deze instantie sancties heeft gelast, kunnen op de lijst worden geplaatst.

Voor de toepassing hiervan wordt onder "bevoegde instantie" een gerechtelijke instantie verstaan of, indien gerechtelijke instanties geen bevoegdheid bezitten, een gelijkwaardige bevoegde instantie.

Werd ook in een procedure voorzien of werden voorwaarden bepaald om organisaties van deze lijst te verwijderen?

Ten minste één keer per voorzitterschap is een bijwerking van de lijst gepland. Ter gelegenheid van die bijwerking kunnen groepen van deze lijst worden verwijderd. Het reeds aangehaalde Gemeenschappelijk Standpunt van december bepaalt dat, ik citeer, "namen van de op de lijst geplaatste personen, groepen en entiteiten regelmatig en ten minste om de zes maanden onderzocht worden om er zeker van te zijn dat hun plaatsing op de lijst nog steeds gerechtvaardigd is".

Er ligt nu een voorstel op tafel van ten minste één lidstaat om bepaalde namen van de lijst te verwijderen. De discretie waarmee gerechtelijke aangelegenheden moeten worden omringd, laat mij niet toe hierop in te gaan, maar het moet duidelijk zijn dat verwijderingen van de lijst mogelijk zijn.

Ten vierde, kan concreet worden gemotiveerd waarom en op vraag van wie wijzigingen werden doorgevoerd? De wijzigingen worden doorgevoerd op aanvraag van een lidstaat of van derde landen. Die

Tayyaba, le MKO, le DHKP-C, le Sentier Lumineux et l'AUC.

Conformément à la Position commune, la liste est dressée sur la base de renseignements ou d'éléments qui démontrent qu'une instance compétente a pris une décision à l'égard du groupement concerné parce qu'il s'est rendu coupable d'incitation à commettre un acte terroriste, a commis ou a fomenté un tel acte. Les groupes qui sont considérés comme tels par le conseil de sécurité de l'ONU peuvent être inclus dans cette liste.

Cette liste est mise à jour au moins une fois par présidence. A cette occasion, des groupes peuvent être biffés de la liste. Tout Etat membre de l'UE et tout pays tiers peut demander une modification.

Si une organisation change son nom et modifie ses méthodes, tout Etat membre ou tout pays tiers doit le communiquer et fournir une preuve qu'il a pris des mesures à l'égard de ladite organisation pour protéger l'ordre public.

La procédure prévue pour constituer la liste des organisations terroristes ne prend pas en considération les causes du terrorisme. Le terrorisme est intolérable en toutes circonstances, même s'il faut chercher à résoudre politiquement les problèmes qui en constituent le terreau.

Avec l'UE, la Belgique fait partie de la coalition internationale contre le terrorisme et prend en considération, à cet égard, toute information digne d'intérêt. Notre pays doit respecter un consensus parmi les Etats membres de l'UE à propos de la nature d'une organisation déterminée, mais il a le droit d'adopter un point de vue divergent dans des cas exceptionnels. La Belgique accorde beaucoup d'importance

wijzigingen moeten in elk geval de criteria, beschreven in het antwoord op vraag twee, vervullen.

Ten vijfde, wat gebeurt er met een organisatie die bijvoorbeeld haar naam, haar organisatie, haar methodes en doelstellingen verandert zoals dit naar verluidt het geval is met de Koerdische PKK? De procedure blijft dezelfde wanneer er wijzigingen zouden optreden binnen een organisatie. Een lidstaat of een derde land moet de nieuwe naam van de organisatie melden met een bewijs, bijvoorbeeld of een onderzoek is ingeleid, een daad van vervolging is ingesteld, een veroordeling is bereikt of een maatregel van bescherming van de openbare orde is genomen, waaruit moet blijken dat het om dezelfde organisatie gaat die slechts een nieuwe benaming heeft gekozen.

Ten zesde, werd ook in maatregelen voorzien om te verhelpen aan de concrete oorzaken die hebben geleid tot het ontstaan van dergelijke organisaties? In het kader van de procedure voor het bepalen van de lijsten van terroristische organisaties worden de oorzaken van terrorisme niet besproken. Mijns inziens moet in het bijzonder een onderscheid worden gemaakt tussen terrorisme enerzijds en de politieke geschillen en problemen die door terroristen worden aangegrepen om hun gedrag te rechtvaardigen anderzijds. Er is geen politieke agenda die terrorisme kan vergoelijken. Geweld dat nietsvermoedende burgers treft, is niet aanvaardbaar en moet met alle energie worden bestreden, anders kunnen mensenrechten en democratische systemen op hun beurt worden bedreigd. Daar gaat het in wezen om bij de opstelling van lijsten van terroristische organisaties. Politieke geschillen en drijfveren moeten door politieke dialoog, internationale samenwerking en actie van de internationale gemeenschap worden opgelost door middel van instellingen en instrumenten die door het internationaal recht worden aangereikt.

Welke houding nam België hierin aan? Naar aanleiding van de gebeurtenissen van 11 september 2001 kwam een internationale coalitie ter bestrijding van het terrorisme tot stand. Samen met de Europese Unie maakt België deel van deze coalitie uit. De op 28 september 2001 goedgekeurde resolutie 1373 van de VN-Veiligheidsraad roept alle leden van de internationale gemeenschap trouwens op om bij te dragen tot de strijd tegen het terrorisme. In toepassing van de Europese regelgeving en als lid van de internationale coalitie dient België rekening te houden met de uit Belgische bronnen afkomstige informatie, alsmede met informatie afkomstig uit andere lidstaten en derde landen. Algemeen mag er dan ook van worden uitgegaan dat België zich bereid moet tonen een door de EU-lidstaten bereikte consensus te onderschrijven met betrekking tot het wel of niet plaatsen op de lijst van een groepering of organisatie. Toch heeft België het recht een eigen standpunt in te nemen als het tot de bevinding komt dat het om politieke redenen onmogelijk is in te stemmen met de opname van een bepaalde groepering op de lijst. Voor België is het ook van groot belang dat de criteria, uitgestippeld in artikel 1, § 4 van het gemeenschappelijk standpunt – dit wil zeggen dat er aanwijzingen bestaan dat juridische stappen zijn ondernomen tegen de groepering – worden nageleefd.

Wat zijn de concrete gevolgen hiervan op juridisch en administratief vlak op Belgisch en Europees grondgebied? De concrete gevolgen in België en op het Europees grondgebied zijn enerzijds bevrozing van de financiële en economische goederen van de op de lijst vermelde

au respect des critères définis dans la Position commune.

Les avoirs financiers et économiques d'organisations qui figurent sur la liste sont gelés. La collaboration européenne sur les plans politique et juridique est renforcée.

La liste des organisations terroristes a été approuvée selon une procédure écrite qui permet aux Etats membres de se départir de leur réserve. Il n'a pas fallu consulter le Parlement européen pour cela.

Les détails quant à l'élaboration de la liste ne sont pas divulgués. Si les organisations mentionnées par madame Laenens figurent sur la liste, c'est parce que des actions visées dans les critères établis ont été prises à leur rencontre. Certes, le PKK a déjà à plusieurs reprises pris d'autres formes mais il ne semble jamais avoir démantelé ses camps de guérilla.

L'application rigoureuse des critères fixés dans la Position commune doit prévenir les abus. Si la lutte contre le terrorisme entraîne des violations des droits de l'homme, elle méconnaît ses propres objectifs.

Les aspirations du peuple kurde sont légitimes mais doivent être réalisées dans le cadre de négociations avec l'Etat turc.

Je ne puis m'y engager même si je partage votre opinion. La Belgique participera à la négociation. Vous m'interpellerez ensuite éventuellement, si vous êtes insatisfaite.

terroristische organisaties en anderzijds de versterking van de samenwerking op politieel en juridisch vlak binnen de Europese Unie.

Wat uw laatste vraag betreft, zullen wij een verklaring afleggen die natuurlijk herhaalt dat wij alle begrip hebben voor de niet-gewapende politieke strijd van die groepen. U kunt dit krijgen maar men is het momenteel nog aan het opstellen. Ik heb die verklaring trouwens zonet nog wat versterkt. Tot daar het antwoord aan de heer Willems.

Op welke manier werd die beslissing voorbereid? De lijst van terroristische organisaties heeft als hoofddoel het bevriezen van financiële en economische goederen van personen, groepen en entiteiten die betrokken zijn bij terroristische daden. Ik heb dat zopas gezegd. Die daden worden nauwkeurig beschreven in het gemeenschappelijke standpunt van de Raad van 27 december 2001.

Mevrouw Laenens, dit zijn in feite dezelfde antwoorden als die op de vragen van de heer Willems. Ik zal mij beperken tot de vragen die verschillen van de zijne.

Waarom werd er gekozen voor een schriftelijke procedure en werd niet zoals gebruikelijk beslist op de Raad Algemene Zaken? De schriftelijke procedure is toegestaan in het Reglement van Orde van de Raad (besluit van de Raad van 5 juni 2000, houdende vaststelling van zijn Reglement van Orde, publicatieblad van 23/06/2000). Deze procedure werd gekozen om tijd te geven aan de lidstaten om hun reserve op te heffen.

Op welke manier werd dit voorstel van uitbreiding voorgelegd aan ons Europees Parlement? Het Europees Parlement hoeft volgens de regels van het Verdrag niet geraadpleegd te worden in deze aangelegenheid.

PKK en DHKPC zouden aan de lijst zijn toegevoegd op vraag van Turkije en Engeland. Is dit correct? De onderhandelingen betreffende het opstellen en bijwerken van de lijst zijn tegen publiciteit beschermd, rekening houdend met de aard van het vraagstuk en het feit dat gerechtelijk onderzoeken nog lopend kunnen zijn. Als de vermelde organisaties op de lijst voorkomen dan is dat omwille van het bewijs dat geleverd is dat daden van onderzoek, van vervolging of van bescherming van openbare orde tegenover hen werden gesteld.

12.09 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, ik meen dat ik mag aannemen dat in de clause is opgenomen dat deze lijst geen alibi kan vormen om Koerdische organisaties in België aan de lijst toe te voegen?

12.10 Minister Louis Michel: U vraagt of er in België afspraken zijn gemaakt om te beletten dat de toevoeging van PKK aan de lijst van terroristische organisaties misbruikt kan worden om Koerdische organisaties in België zoals Media-TV en het Koerdische Instituut te viseren? De nauwkeurige toepassing van de criteria beschreven in het bovenvermeld gemeenschappelijk standpunt moeten precies beletten dat er misbruiken zouden plaatsvinden.

Hoe kan erop toegezien worden dat het gebruik van deze lijst geen alibi wordt om in Turkije onder het mom van anti-terrorisme

mensenrechtenschendingen toe te dekken? Het is duidelijk, ook in onze geest, dat blijvend respect voor mensenrechten niet alleen een vereiste is, maar ook een wenselijk oogmerk om terrorisme efficiënt te bestrijden. De strijd tegen het terrorisme, dat nietsvermoedende burgers treft, kan en moet gevoerd worden met inachtneming van de internationaal erkende rechten en vrijheden van de mens. Zoniet wordt die strijd een verloochening van zijn eigen doelstelling.

Dans le texte dont je vous ai parlé, nous rappelons la légitimité des aspirations kurdes, mais insistons pour que leur défense soit poursuivie par la voie légitime et pacifique et à l'intérieur de l'Etat turc. Voilà ce que contient la déclaration.

12.11 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben met een groot deel van uw antwoorden bijzonder tevreden. Ten eerste, men stipt inderdaad de oorzaken van het terrorisme aan. Wat de teneur daarvan is blijkt uit deze tekst. U stelt zeer terecht dat geen enkel onrecht terrorisme wettigt. Even terecht kan worden gezegd dat als men onrecht wegneemt de voedingsbodem van terrorisme dikwijls ook verdwijnt. De enige vraag ten gronde waarop ik geen voldoende antwoord heb gekregen is, waarom eerst, onder meer door uw inspanningen, de PKK niet op de Europese lijst voorkomt en ze er nadien wel op verschijnt.. Volgens mijn informatie is dit puur onder politieke druk van Turkije, gesteund door Groot-Brittannië en Amerika. Nederland bijvoorbeeld zou zich daar wel tegen hebben verzet. Ik vraag mij af waarom we daar het been niet hebben stijfgehouden.

Daarom heb ik een zeer eenvoudige motie ingediend. Ik vraag dat men in de toekomst bijzonder waakzaam zou zijn bij dergelijke lijsten vermits er inderdaad een vraag is van de Turken, op 7 mei 2001 verschenen in het blad Sabbah, om 450 organisaties op te nemen op die lijst. Het gaat over culturele organisaties, Koerdische, Brits-Turkse vriendschapsorganisaties, Armeense organisaties; de Assyrische kerken worden op die lijst gezet, hoewel ik weet dat die mensen worden vervolgd tot het uiterste. De Wereldraad der kerken staat daarop; humanitaire organisaties als Artsen zonder Grenzen staan erop. Er is meer dan een waarschuwing nodig om dit niet te doen als men weet dat ze willen dat bladen verdwijnen in Griekenland, Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, Roemenië. Ze noemen die allemaal. Wat de Turken vragen is werkelijk waanzinnig en ze krijgen inzake de PKK nu gelijk. Er moet een waarschuwing worden geuit opdat ze niet nog meer gelijk krijgen want ze gaan zeer ver. Ze zijn bijna gek geworden in Ankara met deze lijst. Mijn motie van aanbeveling is een waarschuwing om absoluut niet in te gaan op dergelijke vragen, integendeel ons strikt te houden aan de bepaling die in de regelgeving zelf als definitie van terrorisme wordt gegeven.

12.12 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, ik heb duidelijk uit het antwoord van de minister begrepen dat het voor België uitgesloten is dat Kadek op de lijst van terroristische organisaties komt.

12.13 Minister Louis Michel: Mijnheer de voorzitter, wij zullen dat standpunt verdedigen, maar ik weet nog niet in welke positie wij zullen geraken. Voor sommige organisaties zijn wij op een zeker ogenblik alleen gebleven. Dat standpunt is ook het mijne.

12.11 Ferdy Willems (VU&ID): A ma satisfaction, on se penchera quand même un tant soit peu sur les causes du terrorisme. Je me demande toujours pourquoi le PKK – qui ne figurait pas initialement sur la liste – y figure maintenant. Cette situation serait due à des pressions exercées par le Royaume-Uni et les Etats-Unis.

12.12 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Si je comprends bien, il est exclu pour la Belgique que KADEK figure sur la liste.

12.13 Louis Michel, ministre: C'est le point de vue que nous allons défendre, mais le résultat des négociations est imprévisible.

12.14 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ga ervan uit dat, als Engeland een vraag kan indienen om een organisatie in een lijst op te nemen, ook België het initiatief kan nemen om een organisatie zeker niet op te nemen.

12.14 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Si le Royaume-Uni est à même de mettre une organisation sur la liste, la Belgique peut quand même essayer d'empêcher qu'une autre y soit ajoutée?

12.15 Louis Michel, ministre: Je peux simplement dire que je partage votre point de vue sur le fond mais je ne m'engage pas aujourd'hui à ce que la Belgique fasse ceci ou cela. La Belgique participera à la discussion et à la négociation. Vous m'interpellerez si je n'ai pas bien fait mon travail et même si je l'ai bien fait, de toute façon!

De **voorzitter**: Er zijn inderdaad twee moties neergelegd. Mijnheer Willems, u stelt het wel een beetje anders voor wanneer u zegt: "Ik vraag om waakzaam te zijn". In uw motie van aanbeveling vraagt u "enkel gevolg te geven aan welke vraag dan ook om een persoon of organisatie op te nemen op de lijst van terroristische organisaties wanneer bewezen is dat deze persoon of organisatie zich ook daadwerkelijk heeft ingelaten met terroristische activiteiten." Dat is iets anders dan waakzaam zijn. Dat is het ultieme sluitende bewijs vragen dat een organisatie zich bezighoudt met terroristische activiteiten. In die optiek zal bijvoorbeeld Al-Qaeda zeggen dat het niet is bewezen dat ze die aanslag heeft gepleegd.

Schrijf dan een motie waarin u zegt dat we waakzaam moeten zijn, niet dat een sluitend bewijs moet worden geleverd voor het feit dat ze de aanslag daadwerkelijk hebben gepleegd.

12.16 Ferdie Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, bewijs staat er in.

De **voorzitter**: Er staat in dat "het bewijs is geleverd dat deze persoon of organisatie zich daadwerkelijk heeft ingelaten met terroristische activiteiten".

12.17 Ferdie Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, in andere omstandigheden kan men geen organisatie als terroristisch omschrijven. U keert de juridische wereld om. U zegt dat men hier mensen kan beschuldigen van terrorisme zonder dat het is bewezen.

De **voorzitter**: Ik keer niets om. Mijnheer Willems, ik zeg dat u niet moet zeggen dat u in een motie vraagt dat de regering waakzaam is. Ik zeg dat u in een motie vraagt dat er een sluitende bewijs moet zijn.

12.18 Ferdie Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, dat betekent dat men alleen op bewijzen voortgaat en niet op raad.

De **voorzitter**: De Kamer zal daarover beslissen.

Moties **Motions**

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Ferdie Willems en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellatie van de heer Ferdie Willems
en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken,
vraagt de regering
enkel gevolg te geven aan welke vraag ook om een persoon of een organisatie op te nemen op de lijst van

terroristische organisaties wanneer bewezen is dat deze persoon of organisatie zich ook daadwerkelijk heeft ingelaten met terroristische activiteiten zoals die worden omschreven in de definitie van "terrorisme", opgenomen in artikel 1, paragraaf 4 van de Verordening van de Raad van Europa inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen het terrorisme."

Une motion de recommandation a été déposée par M. Ferdy Willems et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu l'interpellation de M. Ferdy Willems

et la réponse du vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères,

demande au gouvernement

de ne donner suite à toute demande visant à ajouter une personne ou une organisation à la liste des organisations terroristes que lorsqu'il a été prouvé que cette personne ou cette organisation s'est effectivement livrée à des activités terroristes correspondant à la définition du «terrorisme» figurant à l'article 1, paragraphe 4 du Règlement du Conseil de l'Europe concernant l'adoption de mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le terrorisme."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Pierre Chevalier en Jacques Simonet.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Pierre Chevalier et Jacques Simonet.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

13 Vraag van de heer Marcel Hendrickx aan de minister van Binnenlandse Zaken over "de ter beschikking stelling van brandweerlieden voor B-FAST" (nr. 7162)

13 Question de M. Marcel Hendrickx au ministre de l'Intérieur sur "la mise à disposition de pompiers dans le cadre du programme B-FAST" (n° 7162)

13.01 Marcel Hendrickx (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, ik had deze vraag gericht tot de minister van Binnenlandse Zaken. Ere wie ere toekomt, u nam destijds het belangrijk initiatief te proberen humanitaire hulp te regelen voor calamiteiten in het buitenland. Deze B-FAST-dienst werd door u opgezet, samen met de ministers van Binnenlandse Zaken en van Landsverdediging. Bij de reële uitvoering zijn er toch nog wel een aantal vragen en is niet alles zo duidelijk. Ik heb het dan vooral over een rondzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken aan de gemeenten. De aandacht van de burgemeesters wordt daarin gevestigd op een aantal aspecten. Zo moeten de gemeenten hun statuten aanpassen, waardoor de personeelsleden kunnen deelnemen aan een actie in het buitenland, wat logisch is. Als tweede punt zegt men dat de gemeenten moeten nagaan of de personeelsleden gedekt blijven door de polissen inzake arbeidsongevallen. Ook dat is evident, maar dit zal wel voor meerkosten zorgen. Wie gaat dat betalen? In de rondzendbrief van Binnenlandse Zaken staat toch wel een beetje een lachwekkende formulering. Ik citeer: "Het ministerie van Buitenlandse Zaken biedt aan om een verzekeringspolis af te sluiten die de eventuele repatriëring dekt, evenals de terugbetaling van een eventuele hypothecaire lening in geval van overlijden". Ik moet daaruit de conclusie trekken dat iemand die geen hypothecaire lening heeft en die komt te overlijden, er niet op moet rekenen dat voor hem iets wordt gedaan. Dat lijkt mij toch wel een lapsus in deze rondzendbrief.

13.01 Marcel Hendrickx (CD&V): Un groupe d'intervention rapide a été créé en novembre 2000 pour pouvoir fournir une aide humanitaire urgente en cas de catastrophe survenant à l'étranger. Cette initiative est certes méritoire mais sa mise en œuvre n'a toujours pas encore été clairement définie. Une circulaire du 6 mars 2002 traite un certain nombre de points à régler par les communes concernant le personnel qu'elles affecteraient temporairement dans le cadre de cette initiative. En revanche, il pas fait état de l'indemnité qui serait allouée aux communes pour le personnel qu'elles mettraient à disposition.

Voorzitter: Jacques Simonet.

Président: Jacques Simonet.

Een derde clausule is voor mij onduidelijk. Ik citeer: "De kwestie van het behoud van het salaris en van de eventuele premies die zij genieten, evenals van de eventuele recuperatie van de dagen die gepresteerd zijn voor rekening van B-FAST, moet, als dit nog niet gebeurd is, geregeld worden". Op dit ogenblik hebben de kandidaten al een aantal dagen gepresteerd voor de selectie. Zij zijn al een week op stage geweest en gaan als ik het goed voor heb voor een tiental dagen op vervolmakingstage in IJsland. Ik heb mij geïnformeerd en het blijkt dat er geen vergoeding is voor de gemeenten wat betreft het loon dat voor die periode aan die mensen moet worden betaald. Ik heb daar concrete vragen bij.

Ten eerste, worden de meerkosten ingevolge hogere verzekeringspremies door de federale overheid vergoed aan de gemeenten?

Ten tweede, worden alle kosten die de gemeente draagt als personeelsleden naar het buitenland worden gestuurd om hulp te verlenen, vergoed? Of moet de gemeente die zelf dragen, geheel of gedeeltelijk? Zo ja, welk deel eventueel?

Ten derde, wordt de gemeente vergoed voor de kosten van de opleiding van hun personeel voor de periode van de stages?

Ten vierde, zal men enkel beroepsbrandweerlieden hiervoor aanduiden, of ook vrijwilligers?

13.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, zoals het geachte lid terecht stelt, werd de snelle interventiestructuur bij rampen in het buitenland – B-FAST – in november 2000 door de Ministerraad opgericht en onder mijn voorzitterschap geplaatst. Dat is dan ook de reden waarom ik zelf op de vragen die aan mijn collega, de minister van Binnenlandse Zaken, werden gesteld, wens te antwoorden.

Bij de oprichting van B-FAST werden een aantal werkgroepen opgericht ten einde deze coördinatiestructuur voor het verstrekken van noodhulp aan slachtoffers van calamiteiten in het buitenland op operationeel vlak uit te bouwen.

Een van deze werkgroepen is belast met het uitwerken van een statuut voor de hulpverleners die naar het buitenland zullen worden gestuurd. Bij de B-FAST-structuur zijn niet alleen vijf federale ministeries betrokken waarvan de personeelsleden niet steeds onder hetzelfde statuut vallen maar wordt tevens een beroep gedaan op personeelsleden van de noodhulpdiensten die hetzij afhangen van gewestelijke autoriteiten, hetzij van een intergemeentelijke structuur, hetzij van de lokale autoriteiten. Dit maakt dat het opstellen van een eenheidsstatuut voor deze hulpverleners die van een verschillende horizon komen niet evident is. Een ontwerp van koninklijk besluit is door voornoemde werkgroep opgesteld om een dergelijk statuut te concretiseren voor de personeelsleden van de federale sector. Dit statuut zal ook worden voorgelegd aan de gewesten en de plaatselijke besturen om hun instemming en medewerking te verkrijgen. In het licht hiervan zal ik antwoorden op de concrete vragen.

Les autorités fédérales allouent-elles une indemnité aux communes pour compenser la majoration des primes afférent au personnel qu'elles détachent? Remboursent-elles tous les frais occasionnés par le départ d'un membre du personnel pour l'étranger? Les communes reçoivent-elles une compensation pour les frais de formation de leur personnel à B-FAST, et plus précisément pour les frais de déplacement et les heures de prestation? Seuls les pompiers professionnels entrent-ils en ligne de compte pour B-FAST ou les pompiers volontaires sont-ils aussi concernés?

13.02 **Louis Michel**, ministre: Un groupe de travail est chargé de l'élaboration d'un statut pour les secouristes qui seront envoyés à l'étranger. Il n'est pas aisé d'arrêter un statut unique car les secouristes dépendent d'autorités différentes et cinq ministres fédéraux sont impliqués dans la structure B-FAST.

Jusqu'à présent, le groupe de travail a rédigé un projet d'arrêté royal qui définit un statut pour les secouristes du secteur fédéral. Ce projet sera également soumis aux Régions et aux autorités locales.

Les communes proposent de constituer les équipes B-FAST en faisant appel aux membres volontaires des services de secours. Bien que ce personnel quitte le territoire communal lorsqu'il part en mission, il reste principalement assuré par la SMAP et la prime d'assurance n'est pas revue. Les éventuels frais de rapatriement, les soins de

Ten eerste, aan de gemeenten wordt inderdaad gevraagd om op vrijwillige basis manschappen uit hun noodhulpdiensten ter beschikking te stellen waardoor voor de betrokken personeelsleden hun territoriale interventiebasis wordt verruimd naar B-FAST. Het komt erop neer dat deze personeelsleden op zending worden gestuurd buiten het grondgebied van hun gemeente zonder dat zij evenwel de professionele dekking verliezen waarvan zij genieten. Uit informatie die werd verkregen bij OMOB die de belangrijkste verzekeraar is van deze noodhulpdiensten blijkt dat deze uitbreiding van hun mandaat voor de gemeenten die bij dit organisme zijn verzekerd geen aanleiding zal geven tot meerkosten op het vlak van de verzekeringspremies. B-FAST zal de kosten voor de verzekering van de repatriëring op zich nemen alsook van de gezondheidszorg indien een plafond van toepassing is in het land waar de zending plaatsvindt en voor de burgerlijke aansprakelijkheid tegenover derden. De terugbetaling van de hypothecaire lening is niet meer van toepassing om redenen die u aanhaalt in uw vraag. Op dit ogenblik worden andere oplossingen bestudeerd inzake de financiële vergoeding in geval van overlijden.

Ten tweede, de gemeente blijft verantwoordelijk voor de wedde van het personeelslid dat op zending is gestuurd. Evenwel zal B-FAST de kosten dragen van een forfaitaire dagvergoeding tijdens de zending. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de opleiding die zal worden verstrekt en die ten laste van B-FAST valt een meerwaarde voor de betrokken lokale eenheden zal opleveren.

Ten derde, zoals hierboven is aangegeven vallen de kosten voor de opleidingen in redding, bevrijding en evacuatie ten laste van het budget van B-FAST. De verplaatsingen heen en weer naar de stageplaatsen zijn ten laste van de werkgever, in casu de gemeenten. Wat de weddelast tijdens de opleidingen betreft, kan de gemeente beslissen deze werkuren uit te betalen of ze kan de betrokken agenten vragen verlof te nemen om deze stages te kunnen volgen.

Ten vierde, wordt ervoor geopteerd om in fases te werken. Op dit ogenblik is men bezig met het regelen van het statuut van de beroepsbrandweerlieden die onder de bescherming van B-FAST zullen vertrekken. In een eerste stadium zullen zij de enige elementen uitmaken die voor een zending naar het buitenland in aanmerking zullen komen. De kwestie van de eventuele inschakeling van vrijwillige brandweermannen ligt momenteel nog ter discussie.

13.03 Marcel Hendrickx (CD&V): Mijnheer de vice-premier, ik dank u voor het vrij duidelijke antwoord. Het is ver van ons om dit initiatief te ondermijnen want het is humanitair belangrijk. U moet echter ook de kant van de gemeenten bekijken. Men stelt een aantal mensen ter beschikking, wat deels desoriëntatie van de eigen dienstverlening betekent op dat ogenblik. Het is dus eigenlijk niet logisch dat de gemeente zelf de weddelast moet betalen. Dit kan voor de regering uiteindelijk toch geen al te zware post zijn en ik dring er dan ook op aan dat men de weddelast zou terugbetalen aan de gemeenten.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

santé – pour autant qu'ils ne soient pas couverts par l'assurance – et la responsabilité vis-à-vis de tiers seront à charge de B-FAST. La commune continuera à payer le traitement des agents, que B-FAST augmentera d'une compensation journalière forfaitaire. La formation sera également financée par B-FAST. Les déplacements vers les lieux de stage seront par contre à charge des communes. La commune pourra choisir de rémunérer les heures de prestation ou de demander à son personnel de prendre congé pour participer aux stages. Momentanément, seuls les pompiers professionnels sont susceptibles d'être envoyés à l'étranger. Le recours éventuel à des pompiers volontaires fait toujours l'objet de discussions.

14 Vraag van de heer Lode Vanoost aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Colombiaanse burgeroorlog" (nr. 7248)

14 Question de M. Lode Vanoost au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la guerre civile en Colombie" (n° 7248)

14.01 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik neem aan dat in deze commissie iedereen – collega Willems zeker – voldoende op de hoogte is van wat er de laatste veertig jaar in Colombia gaande is. De huidige president Pastrana, die niet meer kan worden herverkozen maar die in augustus zal worden opgevolgd door Uribe, heeft er zich op 16 mei bij de Europese Unie over beklaagd dat de paramilitaire doodseskaders in Colombia wel zijn opgenomen op de fameuze lijst van terroristische organisaties terwijl dit niet is gebeurd voor de guerrillaorganisaties FARC, de gewapende strijdkrachten van de Colombiaanse revolutie, en het ELN, het leger van de nationale bevrijding.

Volgens de huidige president zijn de FARC en het ELN net zo goed terroristische organisaties als de paramilitaire doodseskaders.

Diverse rapporten van mensenrechtenorganisaties zoals Amnesty International en Human Rights Watch wijzen erop dat bijna 90% van alle mensenrechtenschendingen in Colombia door die fameuze paramilitaire organisaties worden gepleegd. Dit neemt uiteraard niet weg dat de FARC en het ELN – collega Willems en ikzelf hebben die mensen ooit ontmoet – zeker geen engeltjes zijn, integendeel. Zij maken zich ook schuldig aan terechtstellingen, foltering en ontvoeringen.

Het ELN is, in tegenstelling tot de FARC, nog steeds bereid om tot een onderhandelde politieke oplossing te komen voor dit conflict dat zijn fundamentele oorzaak vindt in de nog steeds feodale sociale toestanden van uitbuiting en ongelijkheid in Colombia. Het ELN heeft zich, in tegenstelling tot de FARC, ook nooit met drugshandel ingelaten. Trouwens, onderhandelingen met de Colombiaanse regering zijn op dit ogenblik bezig onder toezicht van Cuba, Frankrijk, Spanje, Zwitserland en Noorwegen.

De onderhandelingen met de FARC daarentegen zijn reeds enkele maanden afgesprongen en het militaire conflict met deze guerrilla eist dagelijks slachtoffers. Bovendien haalt de FARC een steeds groter deel van haar inkomsten uit die fameuze belastingen op coca- en papaverteelt.

De paramilitairen, die oorspronkelijk zijn ontstaan uit de fameuze privé-milities van grootgrondbezitters die ze gebruikten om de boerenbevolking te terroriseren, zijn stilaan geëvolueerd tot de illegale arm van het leger. Parlementsleden van de kleinere partijen, journalisten, priesters, syndicale leiders en leraars worden met de regelmaat van een klok dodelijke slachtoffers van hun terreur. Recent is een aanslag gepleegd op een parlements lid dat gelukkig nog leeft want ik heb hem nog niet zo lang geleden ontmoet. Men heeft bewijzen gevonden dat die aanslag is gepleegd op direct bevel van een hoog legerofficier. Desondanks weigert het Colombiaanse gerecht deze officier in staat van beschuldiging te stellen. Dit is slechts een voorbeeld om de toestand in Colombia te beschrijven.

14.01 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Le président colombien, M. Pastrana, s'est plaint auprès de l'UE de voir uniquement figurer les AUC (milices d'autodéfense de Colombie) sur la liste des organisations terroristes. Les FARC (forces armées révolutionnaires de Colombie) et l'ELN (armée nationale de libération) n'y figurent en effet pas. Il est exact que les AUC sont responsables de 90% des violations des droits de l'homme en Colombie mais les autres organisations commettent également de tels actes. L'ELN qui ne s'est jamais livrée au trafic de drogue négocie actuellement avec le gouvernement colombien sous le contrôle d'autres pays. En revanche, les FARC ont mis un terme aux négociations, tuent quotidiennement et financent leurs activités principalement par le biais d'impôts prélevés sur la coca et le pavot. Au cours des dernières années, les AUC sont devenues la branche illégale de l'armée. Les AUC et l'armée terrorisent la population colombienne et assassinent des parlementaires, des journalistes, des prêtres et des leaders syndicaux.

Le ministre est-il d'avis que l'ELN ne doit pas être ajoutée à la liste des organisations terroristes? Les FARC doivent-elles y être ajoutées ou le ministre place-t-il plutôt ses espoirs dans les tentatives de négociation? Le ministre a-t-il connaissance de la situation précaire dans laquelle se trouvent actuellement un certain nombre de parlementaires récemment élus et ce problème a-t-il déjà été évoqué lors du Conseil européen des Affaires étrangères? Le ministre estime-t-il que l'UE doit prendre des

Zelfs organisaties die ijveren voor de emancipatie van de vrouw worden met de dood bedreigd.

initiatives afin de résoudre ce conflit?

De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties in Colombia, de heer Anders Kompass, heeft op 14 mei verklaard dat volgens hem een vuile oorlog bezig is van het leger en de paramilitairen tegen de Colombiaanse bevolking. Mary Robinson, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties, heeft een recent rapport opgesteld dat vernietigend is voor de Colombiaanse staat. Volgens haar gaat het hier om een staat die zijn verantwoordelijkheid niet opneemt. Meer zelfs, het gaat om een staat die partij is in het conflict en samen met paramilitairen en leger een gruwelijke oorlog tegen zijn eigen bevolking voert.

Mijnheer de minister, ik heb vier vragen neergeschreven die onder andere te maken hebben met de fameuze lijst van terroristische organisaties. Ten eerste, mijnheer de minister, bent u van mening, rekening houdend met de wil tot onderhandelen van het ELN, dat deze organisatie moet verwijderd worden van die lijst? Ten tweede, moet de EU zich meer gaan inzetten om ook de FARC aan de onderhandelingsstafel te krijgen? Of bent u van mening dat de FARC eveneens als een terroristische organisatie moet worden beschouwd?

Ten derde, is de minister op de hoogte van de doodsb bedreigingen die een aantal recent verkozen parlementsleden heeft gekregen en is de minister op de hoogte van de weigering van de Colombiaanse overheid om hen een adequate bescherming te geven? Is de situatie van deze parlementsleden reeds besproken in de Europese Raad voor Buitenlandse Zaken?

Ten vierde, is de minister van mening dat de Europese Unie zich meer moet inzetten voor een onderhandelde oplossing van dit reeds zo oude conflict?

14.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, voor de hervatting van de vijandigheden tussen de regeringstroepen en het FARC liet het ELN haar goede wil blijken. De vrijlating van gijzelaars, onder wie, dankzij uw tussenkomst, mijnheer Vanoost, de Belg Karel Dick, kan worden gezien als een van die tekenen. In die context heeft de Belgische regering, samen met andere lidstaten zoals Zweden, voorgesteld het ELN niet in de Europese lijst van terroristische bewegingen op te nemen. Op dit moment lijkt het onderhandelingsproces met het ELN maar weinig perspectieven te bieden. Het is te vroeg om conclusies te trekken, temeer daar de verkiezingen van 26 mei 2002 een regering aan de macht hebben gebracht onder leiding van Alvaro Uribe Velez, die bevestigt een nieuwe aanpak voor te staan. Wij volgen daarom de situatie van nabij en zullen, naargelang de omstandigheden het vereisen, een gepaste houding bepalen.

Gelet op de zeer ernstige gewelddadigheden waaraan het FARC zich schuldig heeft gemaakt en het volledig ontbreken van blijken van goede wil, heb ik ervoor gepleit deze groep in de Europese lijst van terroristische bewegingen op te nemen. Deze maatregel werd genomen op basis van de massale ontvoeringen van vooraanstaande politici, onder wie Ingrid Betancourt, op basis van de gewelddaden tegen de burgerbevolking, de drugshandel, de wapensmokkel en de

14.02 **Louis Michel**, ministre: Avant la reprise des hostilités entre les troupes gouvernementales et les FARC, le ELN a fait preuve de bonne volonté, notamment en libérant des otages, parmi lesquels le Belge Karel Dick. C'est pourquoi le gouvernement belge a proposé, avec d'autres Etats membres tels la Suède, de ne pas inscrire le ELN sur la liste européenne des organisations terroristes. Le processus de négociation avec le ELN n'offre momentanément que peu de perspectives et, à l'issue des élections du 26 mai, est arrivé au pouvoir un gouvernement qui souhaite adopter une approche nouvelle. Nous suivons la situation de près et nous adopterons la position qu'il convient. Les FARC sont particulièrement violents

door de groepering uitgevoerde terreurdaden. Er is geen enkel element waaruit blijkt dat er een ernstige wil bestaat om het geweld te laten varen en politieke onderhandelingen op te starten.

De situatie waarnaar u verwijst is bij mijn diensten bekend. Gelet op het klimaat van algemene onveiligheid in Colombia, lijkt het mij moeilijk om van hieruit te oordelen welke politicus in het grootste gevaar verkeert. In ieder geval ben ik van mening dat dit een zaak is van de Colombiaanse autoriteiten die de verantwoordelijkheid hebben om voor de veiligheid en bescherming van hun onderdanen te zorgen. Het spreekt voor zich dat ik bereid ben het vraagstuk met mijn collega's van de Europese Unie aan te snijden.

Op de derde vergadering van de Steungroep voor het Vredesproces, die plaatsvond op 30 april 2001 te Brussel, heeft de Europese Unie zich ertoe verbonden een algemeen steunprogramma voor het Vredesproces in Colombia op te zetten, goed voor een bedrag van 330 miljoen euro.

In februari 2002 heeft de Europese commissaris Chris Patten nog een programma 'Vredeslaboratorium voor Magdalena Medio' gelanceerd. Dit vernieuwend programma is erop gericht de deelname van de burgers aan de zoektocht naar de vrede aan te moedigen en wil bijdragen tot de economische en sociale ontwikkeling van een gebied dat door het Colombiaanse conflict zwaar werd getroffen.

Door de achteruitgang van de binnenlandse situatie en de toename van de vijandigheden wordt de uitvoering van concrete projecten zoals het 'Vredeslaboratorium' zeer moeilijk, zelfs tijdelijk onmogelijk. Maar zelfs in die ongunstige omstandigheden blijven België en zijn partners binnen de Europese Unie actief naar nieuwe politieke instrumenten zoeken om bij te dragen tot de beëindiging van de vijandigheden en de bevordering van de vrede in Colombia.

14.03 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Graag zou ik vier korte reacties willen geven. Men kan zich natuurlijk niet over de situatie verheugen, maar ik denk dat het positief is dat men de band met het ELN bewaart en dat men zegt dat het een gesprekspartner moet blijven. Het verwijt van de Colombiaanse regering aan het ELN dat er geen vooruitgang wordt geboekt, onder meer omdat zij geen wil tonen om te ontwapenen, is correct. Maar net zo terecht is de kritiek van het ELN dat de Colombiaanse regering niet bereid is om in te gaan op haar vragen tot sociale hervormingen in het land. Het betreft dan onder andere die fameuze landhervorming, wat in Latijns-Amerika toch wel heel belangrijk is.

Wat de FARC betreft, daar is het net het omgekeerde verhaal. Ik kan begrijpen dat men uiteindelijk die organisatie op die lijst zet. Deze organisatie heeft inderdaad de jongste jaren getoond dat zij niet bereid is om een andere dan een zeer gewelddadige gewapende strijd te voeren.

Ik heb het voorbeeld van die parlementsleden uiteraard alleen maar gegeven om het politiek klimaat in dat land te schetsen. Het is uiteraard niet de verantwoordelijkheid van de Europese Unie. U zegt echter dat dit een verantwoordelijkheid is van de Colombiaanse staat. Het probleem is dat de Colombiaanse staat die verantwoordelijkheid

envers la population civile, enlèvent des hommes politiques, parmi lesquels Ingrid Betancourt, se livrent au trafic de drogue et au trafic d'armes et semblent dénués de la moindre parcelle de bonne volonté. C'est pourquoi j'ai plaidé pour que les FARC figurent sur la liste. Les autorités colombiennes sont responsables de la sécurité et de la protection des citoyens, et par la même des politiciens. Il est difficile d'évaluer quel politicien est le plus en danger. Le 30 avril 2001, l'UE s'est engagée à mettre sur pied un programme général de soutien pour la Colombie représentant un montant de 330 millions d'euros. En février, M. Patten, commissaire européen, a lancé un autre programme, le laboratoire de la paix pour le Magdalena Medio, visant à encourager le citoyen à rechercher la paix et à participer au développement économique et social. La reprise des hostilités rend momentanément l'exécution de ce projet difficile, voire impossible. Nous continuons toutefois à chercher des instruments politiques pour favoriser la paix en Colombie.

14.03 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): C'est envoyer un signal positif que d'accepter le ELN comme interlocuteur. Le ELN déclare toutefois que le gouvernement colombien n'est pas disposé à entreprendre une réforme sociale, à savoir la réforme agraire. Les FARC ne renoncent pas à la violence et l'Etat colombien ne prend pas ses responsabilités afin de veiller à la sécurité et d'installer un Etat de droit. C'est inquiétant. Je me réjouis que l'UE continue à s'engager pour trouver une solution politique par le biais de négociations. Je continue à suivre le dossier.

al enkele jaren niet opneemt. Zelfs de eigen parlementsleden in dat land worden niet beschermd. Dat is maar een deel van het grotere probleem van de Colombiaanse staat, zoals Mary Robinson het ook heeft gezegd. Wij hebben hier te maken met een staat die, wat dat betreft, zijn normale verplichtingen voor het instellen van een rechtsstaat gewoon niet kan of wil uitvoeren. Dat is een kwestie van interpretatie, maar die verantwoordelijkheid wordt op dit ogenblik niet genomen. Dat is een situatie die volgens mij toch zeer onrustwekkend is en blijft.

Ten slotte verheug ik er mij over dat de Europese Unie zich blijft inzetten voor een politieke, onderhandelde oplossing voor dit conflict. Ik wou gewoon besluiten door te zeggen dat u uiteraard zal begrijpen dat dit een zaak is die ik op de voet blijf volgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: De vraag nr. 7359 van de heer Pieter De Crem vervalt gezien de afwezigheid van de indiener.

15 Vraag van de heer Guido Tastenhoye aan de eerste minister over "de in België opgenomen Palestijnse terrorist" (nr. 7378)

15 Question de M. Guido Tastenhoye au premier ministre sur "le terroriste palestinien accueilli en Belgique" (n° 7378)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken)

15.01 **Guido Tastenhoye** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 22 mei jongstleden is in ons land een Palestijns terrorist gearriveerd als banneling in het kader van een akkoord tussen Israël en de Palestijnse Autoriteit om 30 bannelingen uit de Geboortekerk in Bethlehem te evacueren en met de medewerking van de Europese Unie onder te brengen in enkele Europese landen.

Wij hebben u daarover tijdens de plenaire vergadering van donderdag 23 mei willen ondervragen. U was toen wegens ziekte verhinderd, waarvoor alle begrip. Minister Duquesne heeft toen, namens uzelf, het antwoord van de regering voorgelezen. Op de cruciale vraag waarom uitgerekend België dit deed kreeg ik geen antwoord. De keuze is des te verbazend gezien de slechte verhoudingen tussen België en Israël en aangezien ons land zelf de laatste tijd werd geconfronteerd met antisemitische uitingen en activiteiten gaande van pesten van joden, inslaan van ruiten en een auto in brand steken. Op 3 april trok een pro-Palestijnse betoging door Antwerpen die heel wat schade veroorzaakte. Vorige week nog werd een kantine van een joodse voetbalclub aangevallen en grondig vernield. Zowel in Brussel als Antwerpen werden aanslagen uitgevoerd tegen synagogen.

Mijnheer de minister, gezien de context leek het ons allerminst aangewezen dat België een van deze terroristen zou opnemen. Met alle respect, in het antwoord van minister Duquesne op 23 mei heb ik geen enkel aanvaardbaar argument gevonden om de opname van deze terrorist in ons land te verantwoorden. Ik wijs erop dat in België en Frankrijk, helaas, de anti-joodse manifestaties en aanslagen een

15.01 **Guido Tastenhoye** (VLAAMS BLOK): La Belgique s'est proposée pour accueillir comme exilé un des terroristes palestiniens qui avaient été assiégés dans l'église de la Nativité à Bethlehem. J'avais déjà posé une question à ce sujet en séance plénière, le 23 mai. Mais le ministre était souffrant et la réponse que m'avait fournie le ministre Duquesne ne m'avait pas donné satisfaction.

Pourquoi la Belgique, eu égard à la détérioration de ses relations avec Israël et à la montée de l'antisémitisme, accepte-t-elle d'accueillir un terroriste palestinien? La France, qui compte six fois plus d'habitants et qui est une grande puissance au sein de l'Union européenne, s'y est quant à elle refusée. En acceptant ce terroriste nous prenons des risques sur le plan politique et sur celui de la sécurité. Pourquoi la Belgique accueille-t-elle ce terroriste? Quelle incidence

toppunt hebben bereikt. Frankrijk, een land met zesmaal meer inwoners dan België en een Europese grootmacht, heeft geweigerd een Palestijns terrorist op zijn grondgebied toe te laten. Wij doen dat wel en ik stel daarbij de grootste vragen. Niet alleen is de onrust bij de joodse bevolking toegenomen, maar ook de wrevel, het ongenoegen en de woede. Ik verwijst naar de uitslatingen van het joodse gemeenteraadslid Claude Marinower, lid van de VLD. Vandaar mijn bijkomende vragen.

Mijnheer de minister, kunt u ons de redenen en argumenten geven waarom ons land – ondanks de veiligheidsrisico's die ik heb vermeld – toch heeft besloten om onderdak te verschaffen aan een gevaarlijke terrorist?

Ten tweede, waarom hebt u niet alleen een veiligheidsrisico, maar ook een politiek risico willen nemen met het opnemen van een Palestijns terrorist gezien de gespannen situatie tussen de joodse en de Arabische gemeenschappen?

Ten derde, in welke mate kan de opvang van een Palestijnse terrorist een nieuwe weerslag hebben op de reeds vrij slechte verhouding tussen België en Israël?

Ten vierde, kan het Parlement, desnoods alleen de leden van de commissies voor de Binnenlandse Zaken en voor de Buitenlandse Betrekkingen, volledige inzage krijgen in het dossier van de Palestijnse terrorist? Dat is van belang als we ons controlerecht als parlementsleden toch ietwat ernstig nemen.

Ten vijfde, zal het Parlement op de hoogte worden gehouden van elke nieuwe ontwikkeling met betrekking tot het verblijf van die Palestijn in België? De Europese Unie heeft zo bijvoorbeeld het akkoord bereikt dat het verschaffen van onderdak aan die Palestijnen moet voldoen aan een aantal gezamenlijke voorwaarden. Wanneer de voorwaarden veranderen, is het van belang dat wij hiervan op de hoogte worden gebracht. Ik denk hierbij aan de mogelijkheid dat Israël alsnog gebruikmaakt van zijn recht om de uitlevering van die Palestijnen te vragen, zodanig ze in Israël voor het gerecht te brengen.

15.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, ten eerste, het beleg door het Israëlijs leger van de Basiliek van de Heilige Geboorte had een patstelling en een noodsituatie doen ontstaan. Het was duidelijk in eenieders belang om er zo snel mogelijk een einde aan te maken. Daar beide partijen slechts met de hulp van derden uit de impasse konden geraken, heeft de Europese Unie haar medewerking verleend en heeft ze bemiddeld. Op 5 mei 2002 werd een akkoord bereikt, krachtens dewelke het beleg zou worden opgeheven als de Palestijnen buiten de regio zouden worden overgedragen.

Als lid van de Europese Unie en in overeenstemming met de resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers die op 2 mei 2002 de regering nog opriep om een constructieve rol te spelen in het conflict van het Midden-Oosten, heeft België toegezegd om 1 Palestijn uit de Basiliek op haar grondgebied te huisvesten.

Ten tweede was er een vraag in verband met de achtergrond van de

cette situation aura-t-elle sur les relations avec Israël? Le Parlement peut-il avoir accès à tout le dossier de ce terroriste? Sera-il informé du développement ultérieur du dossier?

15.02 **Louis Michel** ministre: A situation d'urgence, mesures d'urgence. Conformément à la résolution du 5 mai 2002 et en tant qu'Etat membre de la Communauté européenne, nous estimons opportun d'adopter une attitude constructive et d'accueillir un des Palestiniens de l'Eglise de la Nativité. Cette décision est inspirée par des motifs humanitaires, même si le contexte est effectivement complexe.

Le porte-parole de l'ambassade israélienne avait déjà exprimé le vœu que des Palestiniens soient accueillis. Aucune critique n'a dès

gespannen situatie in ons land als gevolg van het conflict in het Midden-Oosten. Het gaat om een maatregel om humanitaire beweegredenen, bedoeld om op nuttige en constructieve wijze bij te dragen tot de pacificatie van het Israëlisch-Palestijns conflict. De woelige sfeer in de regio lijkt sedertdien inderdaad verzacht. Natuurlijk valt niet te ontkennen dat zulks gebeurt tegen een achtergrond van meningsverschillen in België inzake het conflict in het Midden-Oosten. Dat is overigens het geval voor vrijwel alle lidstaten van de Europese Unie en mag geen reden zijn om volledig afzijdig te blijven. Dat is trouwens niet wat het Parlement aan de regering vraagt.

In verband met de zogenaamde kritiek uit Israël, België heeft met voldoening nota kunnen nemen van de uitspraak van de woordvoerder van de Israëlische ambassade te Brussel. Die drukte de wens uit dat de lidstaten van de Europese Unie inderdaad zouden bijdragen tot de pacificatie door een aantal Palestijnen te willen opnemen. Van kritiek vanwege Israël op de aanwezigheid van een van de gijzelaars uit de Basiliek van Bethlehem op het grondgebied van België is dus geen sprake.

Het volgende punt is de parlementaire inzage van het dossier. De aanwezigheid van de Palestijn op het grondgebied van België houdt nauw verband met de voormelde diplomatieke en politieke omstandigheden. De regering meent dat die omstandigheden nu genoeg bekend zijn, alsmede het delicaat karakter. Ze verkiest daarom geen inzage te verlenen. Inzage in het huidig stadium is eigenlijk onnodig om een correcte inschatting van de situatie te krijgen. Indien het de bedoeling is om na te gaan of de Palestijn asiel kan vragen of om na te gaan of hij van een of andere misdaad kan worden beticht, dan is het antwoord duidelijk: in een rechtsstaat zoals de onze bestaan daarvoor procedures of instellingen waarvan de opdracht is om daarover uitsluitel te geven. Het past ons niet om daar bij voorbaat een oordeel over te vellen.

Wordt het Parlement van nieuwe ontwikkelingen op de hoogte gehouden? Uiteraard is dit onze bedoeling.

Ik wil nog een laatste opmerking maken. Ik meen dat de vrede in het Midden Oosten niet is gediend met recuperatie en demagogische spelletjes.

15.03 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in uw argumentatie om de kandidatuur van België te verdedigen om deze Palestijnse terrorist op te nemen, verwijst u naar de resolutie van 2 mei 2002. Mijn partij heeft die resolutie overigens niet mee goedgekeurd omdat wij vonden dat ze een te anti-Israëlische sfeer uitademde. U verwijst naar deze resolutie om te zeggen dat België een constructieve rol zou moeten spelen. Er is nergens sprake van dat België in het kader van dit conflict Palestijnen zou moeten opnemen. Bovendien heb ik gewezen op de enorme risico's op het vlak van veiligheid en de politieke risico's die dit voorval met zich brengt. Wij blijven van mening dat België een grote vergissing heeft begaan door deze Palestijnen op te nemen. Wij verwijzen terzake naar de houding van Frankrijk.

Tot slot, mijnheer de minister, betreur ik het dat u het Parlement geen inzage in dit dossier wenst te geven. Dit is volgens mij een beknotting

lors été formulée de ce côté.

Le gouvernement considère la présence de l'intéressé comme une affaire délicate. Entre-temps, les circonstances sont suffisamment connues. Je m'oppose donc à un droit de consultation du dossier. Si cette demande se fonde sur des motifs juridiques, d'autres canaux sont prévus à cet effet. Des manœuvres de récupération démagogiques ne sont d'ailleurs nullement de nature à servir la paix au Proche-Orient.

15.03 Guido Tastenhoye (VLAAMS BLOK): La résolution du 5 mai - que le Vlaams Blok n'a pas approuvée - appelle à témoigner d'un esprit constructif. L'accueil d'un terroriste est-il vraiment compatible avec cet appel? Cette décision comporte des risques énormes et constitue une très lourde erreur.

Le fait que nous ne soyons pas autorisés à consulter ce dossier constitue une entrave à l'exercice de nos prérogatives parlementaires. Nous sommes

van onze parlementaire prerogatieven. Ik herhaal dat wij zouden instemmen met de geheimhouding van deze informatie. Alleen de leden van de commissie zouden op de hoogte worden gebracht, maar zelfs daartoe schijnt u niet bereid te zijn. Wij betreuren dat.

pourtant capables de respecter le devoir de confidentialité qui s'impose à nous.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Le **président**: La question n° 7270 de Mme Claudine Drion est retirée. La question n° 7377 de M. Dirk Van der Maelen est reportée.

Mevrouw Laenens, mag ik u vragen om het voorzitterschap gedurende enkele minuten waar te nemen?

Voorzitter: Leen Laenens.

Présidente: Leen Laenens.

16 Question de M. Jacques Simonet au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les tensions militaires entre l'Inde et le Pakistan" (n° 7425)

16 Vraag van de heer Jacques Simonet aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de militaire spanningen tussen India en Pakistan" (nr. 7425)

16.01 Jacques Simonet (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, depuis l'attentat commis le 14 mai dernier au Cachemire indien, la tension entre l'Inde et le Pakistan continue à se développer dangereusement. Le long des 400 kilomètres de la ligne de contrôle entre les deux parties du Cachemire, nous avons assisté à des duels d'artillerie, à des mouvements de troupes qui ont porté à 1 million le nombre de soldats massés aux frontières des deux Etats et à l'expulsion de l'ambassadeur pakistanais de New Delhi. Les autorités politiques des deux pays continuent à tenir des discours martiaux qui ne semblent pas mener au dialogue et à l'apaisement des tensions. Les tests de missiles balistiques auxquels a procédé Islamabad ont fait partie de gesticulations militaires; ils n'ont certainement pas contribué à assurer une stratégie de la dissuasion mais ont eu plutôt un effet d'entraînement.

Sur le plan diplomatique, un certain nombre de responsables européens et américains, que ce soit MM. Patten, Straw et Rumsfeld ou les présidents Bush et Poutine, ont fait appel à la modération tant dans le chef du président pakistanais que du premier ministre indien qui sont, l'un comme l'autre, dans une situation politique interne extrêmement difficile et ont tous les deux besoin de trouver dans cette crise une sortie honorable. De par l'intervention de ces médiateurs, nous assistons à une internationalisation – qui me semble nécessaire – de la question du Cachemire, quelles que puissent être en l'occurrence les oppositions exprimées par l'Inde.

Monsieur le ministre, j'aimerais connaître votre analyse de la situation dans cette région, les éventuels risques d'escalade du conflit au-delà des précédents incidents dans la région en 1999, les mesures que votre gouvernement a prises vis-à-vis de nos ressortissants sur place et du personnel diplomatique et ce que vous pensez de l'effet à court et à moyen terme des initiatives diplomatiques qui sont actuellement mises en œuvre par la communauté internationale.

Enfin – et c'est une question plus périphérique – les essais de missiles pakistanais et les dernières révélations d'un ancien conseiller du président Clinton sur les faiblesses du contrôle civil des

16.01 Jacques Simonet (MR): Sinds de aanslag in het Indiase gedeelte van Kasjmir blijft de spanning tussen India en Pakistan gevaarlijk hoog oplopen. Op diplomatiek vlak hebben Chris Patten, Jack Straw, Donald Rumsfeld en de presidenten Bush en Poetin opgeroepen tot kalmte. De buitenlandse bemiddeling toont aan dat de kwestie-Kasjmir noodzakelijkerwijze op een internationaal niveau moet worden besproken. Wat is uw analyse van de situatie? Hoe groot is het risico dat het conflict escaleert? Welke maatregelen heeft België genomen ten aanzien van de Belgen in de regio, en welk effect zullen de diplomatieke demarches op korte en middellange termijn sorteren? Moeten de onderhandelingen over de ontwapening en over de sancties in geval van schending van een verdrag, gezien de proefraketten die werden afgevuurd en gelet op de ontoereikende controle van de Pakistaanse kernwapens, geen nieuw leven worden ingeblazen?

armes nucléaires pakistanaïses ne doivent-ils pas insuffler une nouvelle dynamique aux négociations sur le désarmement, la lutte contre la prolifération des missiles et leur technologie, et une large réflexion sur la pertinence des sanctions en cas de violation d'une convention sur le désarmement et l'application effective du contenu de la résolution 1172 du Conseil de sécurité et des sanctions nationales qui ont été prises à sa suite lorsque des pays n'adhèrent pas à ces conventions?

Telles sont les questions que je voulais poser.

16.02 Louis Michel, ministre: Madame la présidente, monsieur Simonet, en ce qui concerne l'analyse de la situation dans la région et les risques d'escalade, après le conflit de Kargil en 1999, une tentative de dialogue entre les deux pays en juillet 2001 s'était soldée par un échec. En octobre et en décembre, deux attentats perpétrés respectivement contre le parlement à Srinagar et à Delhi ont entraîné une brusque montée de la tension, l'Inde accusant le Pakistan de soutenir les organisations terroristes à l'origine de ces attentats. Elle renforçait alors déjà sa présence militaire à la frontière en exigeant du Pakistan une action contre ces groupes. Le président Musharraf s'est montré déterminé à agir mais ses paroles tardent à être suivies d'effet.

Le 14 mai, un nouvel attentat au Cachemire fait 33 morts résultant dans un accroissement de la tension, ce qui ne laisse pas beaucoup de place à la progressivité pour l'Inde. Un million de soldats sont en effet massés de part et d'autre de la frontière. Les risques d'escalade sont donc très réels, surtout dans un contexte international de lutte contre le terrorisme qui présente à l'Inde une bonne justification pour une action éventuelle en territoire pakistanais.

Or, l'Inde aurait l'avantage en cas de guerre conventionnelle, ce qui soulève des craintes quant à la nature de possibles représailles pakistanaïses, pays qui dispose, comme son voisin, de l'arme nucléaire.

Président: Pierre Chevalier, président.

Voorzitter: Pierre Chevalier, voorzitter.

La communauté internationale a un rôle déterminant à jouer dans cette crise et les initiatives diplomatiques n'ont pas manqué. Les dirigeants indiens et pakistanaïses se côtoient à présent à Almaty lors d'une conférence régionale sur la sécurité. Tant le président Poutine que le dirigeant chinois Zhang Zemin font pression sur les deux parties. Quelques timides indications indiqueraient que le président pakistanaïse est occupé à prendre des mesures contre les terroristes basés au Cachemire pakistanaïse, ce qui permettrait à l'un de trouver une voie de sortie. La pression de la communauté internationale, cependant, va devoir continuer. C'est pourquoi M. Solana se rendra bientôt dans la région.

Quelles sont les mesures prises envers le personnel belge et le personnel diplomatique? Une vraie guerre entre les deux pays n'est pas exclue. Les chances d'un conflit nucléaire sont limitées mais ses conséquences seraient énormes. C'est pourquoi nous avons adapté l'avis de voyage, déconseillant à nos ressortissants de voyager vers ces deux pays et encourageant nos ressortissants sur place à les quitter. Si le personnel diplomatique n'a pas diminué, j'ai donné

16.02 Minister Louis Michel: Een poging om de dialoog tussen India en Pakistan in juli 2001 op gang te brengen, is mislukt. Sindsdien werden er twee aanslagen gepleegd, in Srinagar en Delhi. India beschuldigt Pakistan ervan de daders te steunen. Na de aanslagen heeft India zijn troepenmacht aan de grens versterkt, en eist het dat Pakistan optreedt tegen de terroristen. President Musharraf verklaarde zich tot actie bereid, maar dat heeft nog niets opgeleverd. De nieuwe aanslag in Kasjmir dreigt opnieuw een escalatie teweeg te brengen, temeer daar de internationale context van terrorismebestrijding een eventuele actie van India zou rechtvaardigen. Het Indiase militaire overwicht zou Pakistan tot vergeldingsacties met kernwapens kunnen aanzetten.

De internationale druk zou de gemoederen kunnen doen bedaren. Zowel de Russische als de Chinese president hebben in het conflict bemiddeld. De heer Solana zal binnenkort naar de regio afreizen. Aangezien een oorlog tussen beide landen, met eventueel zelfs de inzet van kernwapens, niet uit te sluiten valt, raden wij de Belgen af naar die landen te reizen. Landgenoten ter plaatse raden wij aan eventueel te vertrekken. Het diplomatiek personeel blijft op post, maar ik heb de families toestemming gegeven om hun vakantie in België te vervroegen. Wij zijn erin geslaagd India en Pakistan ertoe

l'autorisation pour que leurs familles avancent leurs vacances pour rentrer en Belgique.

En ce qui concerne le régime international de non-prolifération, je suis tout à fait conscient des problèmes particuliers que posent l'Inde et le Pakistan. J'aimerais faire quatre remarques à ce sujet.

1. Nous avons réussi à convaincre l'Inde et le Pakistan de participer à la première session des négociations sur un code de conduite international contre la prolifération des missiles balistiques. Ce code devrait contenir des mesures de confiance comme une notification préalable et l'invitation d'observateurs. Une deuxième session aura lieu à Madrid dans quelques semaines. Nous voulons espérer que les deux pays y participeront malgré les circonstances actuelles.

2. L'Agence internationale de l'Energie atomique a développé un système de garanties de contrôle sur l'usage exclusivement pacifique de l'énergie nucléaire. La Belgique et ses partenaires européens insistent pour que l'Inde et le Pakistan signent des accords de protocole additionnel sur les garanties intégrées, ce qui permettrait aux inspecteurs de l'AIEA d'inspecter toutes les installations nucléaires dans ces pays.

3. L'Inde et le Pakistan n'ont pas signé le Traité de Non-Prolifération. En conséquence, les pays membres du Nuclear Suppliers Group, dont fait partie la Belgique, soumettent à un contrôle rigoureux l'exportation de matériel nucléaire et de double usage vers ces pays. Une normalisation du commerce nucléaire ne se fera qu'à la suite de leur signature et de la ratification du TNP en tant qu'Etats non dotés d'armes nucléaires. Cette approche sera scrupuleusement suivie par la Belgique et ses partenaires européens.

4. Nous demandons que l'Inde et le Pakistan signent et ratifient le Traité d'interdiction complète des essais nucléaires. Dans l'attente d'un tel développement que les deux pays semblent vouloir envisager, nous insistons sur le maintien d'un moratoire d'essais nucléaires. Nous ne pouvons dès lors que condamner les essais nucléaires qui ne contribuent pas à la stabilité ni aux perspectives de paix dans cette région.

over te halen deel te nemen aan de eerste onderhandelingen over een internationale gedragscode tegen de proliferatie van ballistische raketten. Wij hopen dat beide landen ook aan de tweede onderhandelingsronde, die binnenkort in Madrid plaatsvindt, zullen deelnemen. Het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie heeft een systeem uitgewerkt van gegarandeerde controles met het oog op het louter vreedzame gebruik van kernenergie. Het is onze wens dat beide landen aanvullende protocolakkoorden over de geïntegreerde waarborgen ondertekenen, om de inspecteurs van het IAAE de mogelijkheid te geven de kerninstallaties van die landen te inspecteren. Zolang India en Pakistan het non-proliferatieverdrag niet hebben ondertekend, controleren de lidstaten van de *Nuclear Suppliers Group* streng de export van kernmateriaal en van materiaal voor tweesoortig gebruik naar die landen. De handel kan pas worden genormaliseerd nadat beide landen het non-proliferatieverdrag hebben ondertekend en geratificeerd als landen zonder kernwapens. In afwachting van de ondertekening en ratificatie door beide landen van het verdrag betreffende het volledige verbod op kernproeven, dringen wij aan op de handhaving van een moratorium op kernproeven. Wij veroordelen dan ook de kernproeven, die zeker niet bijdragen tot de stabiliteit noch tot de vrede in de regio.

'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: De heer Dirk Van der Maelen heeft gevraagd om zijn vraag nr. 7377 uit te stellen. Dat brengt ons bij het laatste punt van de agenda.

17 **Vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de heropflakking van geweld in RDC" (nr. 7426)**

17 **Question de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur**

"la réapparition de la violence dans la RDC" (n° 7426)

17.01 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, Broederlijk Delen heeft een boek uitgegeven "Génocide au Congo" waarvan ik hoop dat u ook een exemplaar hebt gekregen. Het boek is geïnitieerd door Jean Migabo Kalere een onderzoeker van de Katholieke Universiteit van Leuven. Op basis van talloze getuigenissen worden daarin slachtingen op de bevolking geanalyseerd en getoetst aan internationaal recht. De auteur komt tot het besluit dat er systematisch en massaal mensenrechten worden geschonden, dat de strategie van "verschroeide aarde" wordt toegepast vooral in gebieden onder controle van de rebellen. Volgens de auteur bevestigt dit het bestaan van een holocaust in RDC sinds het begin van de oorlog in 1996.

Voordien verschenen reeds heel wat rapporten van diverse mensenrechtenorganisaties zoals Amnesty International, Human Rights Watch, de Commissie voor Rechtvaardigheid en Vrede, Les amis de Nelson Mandela, Congolese mensenrechtenorganisaties en de VN.

Systematische schendingen van internationaal recht kunnen beschouwd worden als daden van genocide. De VN moet dringend haar verantwoordelijkheid opnemen. Speciaal VN-gezant Ngongi onderzoekt op dit ogenblik de slachtpartij van 14 mei in Kisangani. Ik vrees echter dat dit niet zal volstaan. De roep om van de MONUC een echte interpositiemacht te maken is niet nieuw maar wordt met de dag sterker. De bevolking vraagt dat er dringend een VN-tribunaal wordt opgericht. De bevolking is haar vertrouwen kwijtgeraakt in internationale en nationale gerechtigheid. Diverse getuigenissen, zowel persoonlijk als geschreven, bevestigen ons dit. Mensen vragen zich af waarom een tribunaal zoals dat van Bosnië niet kan voor Congo.

Vanuit Bukavu en Zuid-Kivu bereiken ons de laatste dagen hoogst alarmerende berichten. Er leeft de vrees dat er nieuwe slachtingen zullen plaatsvinden.

Onlangs heeft RDC Rwanda beschuldigd van genocide op 3,5 miljoen mensen en van de recente slachtpartij in Kisangani, waarnaar ik heb verwezen. Zij hebben hen voor het Internationaal Gerechtshof gedaagd. Op 13 juni worden terzake hoorzittingen georganiseerd.

Mijnheer de minister, we moeten vaststellen dat Sun City tot zo goed als niets heeft geleid. De geplande regionale top van 30 mei werd afgelast nadat president Joseph Kabila had gezegd dat deelname aan de top voor hem niet zinvol was. Hij sprak van tijdverlies.

Mijnheer de minister, welke initiatieven heeft België genomen sinds Sun City? Hoe staat ons land ten opzichte van de vraag naar een interpositiemacht? Gelet op de complexiteit van het dossier en de zeer negatieve evolutie van deze oorlog wil ik aandringen op een opvolgingsdebat inzake het actieplan van de vredesopbouw in de regio van de Grote Meren. Wij hadden immers afgesproken om dit geregeld te organiseren.

17.02 Minister Louis Michel: Mijnheer de voorzitter, collega's, sinds het bestaan van een akkoord tussen de regering van president Kabila en de rebellenbeweging MLC van Jean-Pierre Bemba heeft België

17.01 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Dans son livre *Génocide au Congo*, M. Kalere relate des témoignages de massacres parmi la population, les analyse et les confronte au droit international. Selon M. Kalere, on peut parler d'holocauste. Les rapports des Nations Unies et des organisations de défense des droits de l'homme dignes de foi confirment ces dires.

L'appel visant à faire de la MONUC une véritable force d'interposition se fait de plus en plus pressant, tandis que la population réclame la création d'un tribunal de l'ONU. Le fait qu'un émissaire de l'ONU enquête à propos du récent massacre de Kisangani ne suffit pas.

La population perd confiance dans le droit international et la rencontre de Sun City s'est soldée par un échec. Quelles initiatives la Belgique a-t-elle prises depuis Sun City? Quelle est la position du gouvernement à l'égard d'une force d'interposition? Prévoit-on un débat de suivi à propos du plan d'action pour la paix dans la région des Grands lacs?

17.02 Louis Michel, ministre: Depuis que le président Kabila et la formation rebelle *Mouvement de*

geen enkele mogelijkheid onbenut gelaten om al de betrokken partijen te overtuigen van de noodzaak blij te geven van flexibiliteit teneinde tot een globaal en inclusief akkoord te komen. In dit verband ben ik eind april naar Kinshasa gereisd waar ik president Kabila en de andere ondertekenaars van het akkoord heb ontmoet. Begin mei had ik in het Duitse Mainz een eerste onderhoud met de Rwandese president Kagame. Kort daarna reisde ik naar het Zuid-Afrikaanse Pretoria en naar de Rwandese hoofdstad Kigali om opnieuw met de Rwandese president en met vertegenwoordigers van de rebellenbeweging RCD-Goma te spreken.

Telkens heb ik natuurlijk gepleit voor een toenadering van de verschillende standpunten, mits concessies van de ene en de andere. Tevens heb ik er bij de meest betrokken partners van de internationale gemeenschap op aangedrongen om een constructieve houding aan te nemen of te behouden teneinde de vredesdynamiek, die ten gevolge van het akkoord tot stand is gekomen, te ondersteunen. Evenwel is het duidelijk dat geen vooruitgang zal worden geboekt zonder het bewijs van de goede wil van alle betrokken partijen om een oplossing te vinden.

Ik steun volledig de versterking en de ontplooiing van een interpositiemacht. De recente evenementen in Kisangani hebben aangetoond dat de huidige modaliteiten van de MONUC niet houdbaar zijn. Er is dringende noodzaak aan de versteviging van haar mandaat, waarvoor ik pleit bij de internationale gemeenschap en meer bepaald bij de leden van de Veiligheidsraad die daarover kunnen beslissen. Wij moeten ons ervan bewust zijn dat het in de huidige internationale context niet gemakkelijk zal zijn om een belangrijke toename van de menselijke en financiële middelen voor de MONUC te kunnen bewerkstelligen, maar ik zal trachten die doelstelling te bereiken.

In verband met de suggestie in verband met een opvolgingsdebat rond het actieplan van de vredesopbouw in de Grote Meren, kan ik meedelen dat een debat gepland is in de commissie voor de Buitenlandse Zaken van Kamer en Senaat op 19 juni 2002.

Vrijwel dagelijks heb ik contact met de leiders, zowel met president Kabila als met Bemba, alsook met de niet-gewapende oppositie en de burgerlijke maatschappij. Nog altijd probeer ik de standpunten bijeen te brengen. Ik heb ook veel contacten gehad met Zuid-Afrika, Groot-Brittannië en Frankrijk. Wij moeten dus hopen dat het akkoord tussen de vier partijen geïmplementeerd wordt waarbij de deur wordt opgezet voor een inclusieve aanpak wat de RCD-Goma, Kisegedi en anderen betreft.

Momenteel zijn er geen persmensen aanwezig, dus ik kan daarover even uitweiden. Ik moet wel zeggen dat de RCD-Goma eigenlijk helemaal gebonden is aan de Rwandese positie. Dat moeten wij dus beseffen. Bijgevolg moeten wij op verschillende fronten werken, wat niet gemakkelijk is. Indien er ten minste een begin gemaakt wordt van de concretisering van het akkoord, dan kan dat de dynamiek toch wel op gang zetten. De bevolking is natuurlijk vol verwachting en wil echt dat er iets positiefs gebeurt. Volgens mij is er bij de mensen uit Kinshasa, Bemba en de andere ondertekenaars van dat akkoord veel goede wil. Ik denk en voel aan dat er soms ook enig misverstand is tussen degenen die een en ander mogelijk gemaakt hebben en de

la formation rebelle *Mouvement de libération du Congo* de Jean-Pierre Bemba ont conclu un accord, la Belgique n'a cessé de souligner vis-à-vis des parties concernées la nécessité d'un accord de paix global. Dans ce cadre, j'ai mené des négociations avec les dirigeants politiques du Congo, du Rwanda et de l'Afrique du Sud, ainsi qu'avec les représentants du mouvement rebelle *Rassemblement congolais pour la démocratie Goma*, dans le but de rapprocher leurs points de vue. Dans ce contexte, j'ai préconisé le soutien d'une dynamique de paix auprès de la communauté internationale.

J'estime moi aussi que le mandat de la mission de maintien de la paix des Nations Unies au Congo doit être étendu et qu'il convient d'octroyer à cette force d'intervention davantage d'effectifs et de moyens. Dans le contexte international actuel, ce projet n'est toutefois pas aisé à mettre en place.

Le 19 juin, il a été prévu d'organiser un débat en commission des Relations extérieures de la Chambre et du Sénat sur le plan d'action pour la paix dans la région des Grands lacs.

La mise en œuvre de l'accord actuel générerait une dynamique positive. Le *Rassemblement congolais pour la démocratie Goma* entretient des liens privilégiés avec le Rwanda. Il nous faut donc travailler sur plusieurs fronts simultanément. La situation est complexe mais je reste optimiste. Les chefs de file de la région font preuve d'une bonne volonté manifeste.

En réalité, ce dossier requiert un débat à huis clos.

ondertekenaars van dat akkoord. Zuid-Afrika betoont veel goede wil, maar zijn houding helpt niet veel. De toestand is dus nog altijd erg moeilijk. Om die reden ben ik gematigd optimistisch. Dat verdient echter een breder debat, waartoe ik bereid ben.

Op 19 juni 2002 is er een debat, waarop ik misschien wat meer kan zeggen. Ik weet niet of ik dat voorstel kan doen, maar zo'n debat zou toch beter achter gesloten deuren plaatsvinden. Ik kan in het openbaar niet alles zeggen wat ik over die kwestie te zeggen heb. Dat is erg moeilijk.

17.03 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, ik hoop dat uw demarches bij uw Engelse en Franse vrienden, zoals u het zelf zei, succes zullen hebben en dat zij uw vraag aan de Veiligheidsraad naar meer inbreng, actiever steunen.

17.03 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): J'espère que vos efforts aboutiront et que le Conseil de sécurité se préoccupera plus activement de la situation au Congo.

17.04 Minister Louis Michel: Mijnheer de voorzitter, het probleem is dat die vraag systematisch wordt gesteld, maar dat wij niets kunnen beloven.

17.04 Louis Michel, ministre: C'est notre souhait mais il n'est pas simple d'annoncer qu'il faudrait dépêcher de 10.000 à 15.000 hommes si la Belgique n'en envoie aucun. Cela place notre pays dans une situation délicate vis-à-vis de ses partenaires.

Iedereen weet dat, wil men het mandaat efficiënt uitvoeren, niet 3.500 of 3.600 manschappen nodig zijn, maar 10.000 tot 15.000 manschappen. De partners aan wie ik dat vertel, kunnen dat best begrijpen, maar vragen meteen hoeveel manschappen België inbrengt, waarop ik verplicht moet antwoorden: 0,0!. U begrijpt dat het niet gemakkelijk is mijn pleidooi te houden in dergelijke omstandigheden.

Ik zeg wel dat wij kunnen betalen. (...)

Dat is uiteraard gemakkelijk, mevrouw Laenens. Dat is zelfs een beetje cynisch en dat zijn wij van u niet gewoon.

17.05 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, ik ben nog niet lang genoeg in de politiek om cynisch te zijn.

17.05 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Un principe général veut qu'un pays n'envoie pas de soldats dans une ancienne colonie.

Hoe dan ook, er bestaat toch een internationale consensus omtrent het feit dat een land dat via de Verenigde Naties bijstand verleent aan een ex-kolonie, zelf geen manschappen moet leveren?

17.06 Minister Louis Michel: Dat is absoluut onwaar. Dat is een Belgisch standpunt geformuleerd in de Rwanda-commissie. Dat is redelijk. Ik vraag ook niet anders, maar we kunnen onze vraag om het aantal manschappen te verhogen en het mandaat te verruimen niet hard maken, als we er meteen aan toevoegen dat wijzelf niets inbrengen. Dat brengt mij in een ongemakkelijke positie. Mij wordt ook systematisch gevraagd wat onze inbreng is.

17.06 Louis Michel, ministre: Il s'agit-là du point de vue de la Belgique.

Wat is het probleem? Mochten de Amerikanen ermee instemmen om manschappen te leveren, dan zouden de andere landen ook in beweging komen, maar de Amerikanen weigeren dat. Bijgevolg moet er worden gewerkt met troepen uit de regio.

Si les Etats-Unis envoyaient des soldats, les autres pays leur emboîteraient le pas. Mais ce n'est malheureusement pas le cas. C'est pourquoi il faut faire appel à des troupes issues de pays de la région et que nous devons donc payer davantage de militaires qu'il n'en faudrait en réalité. Il serait intéressant de mettre en place une structure de

In dat verband denk ik aan de situatie in Burundi. Wij betaalden een belangrijk deel van de kosten met betrekking tot de Zuid-Afrikaanse

troepen die de veiligheid moesten verzekeren van de leiders die terugkeerden naar Burundi. Dat is een moeilijke situatie, in die zin dat wij de kosten betaalden voor 500 tot 600 manschappen, terwijl iedereen moest toegeven dat er eigenlijk 450 manschappen te veel waren ingeschakeld. Dat is geld dat zomaar wordt uitgegeven en daarmee moet voorzichtig worden omgegaan.

17.07 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Ik meende nochtans in het rapport-Brahim te hebben gelezen dat de kwestie over het leveren van manschappen een algemeen gegeven was.

17.08 Minister Louis Michel: Dat is geen algemeen gegeven, maar objectief gezien is het redelijk.

Een doeltreffend antwoord op het probleem zou erin bestaan een militaire coöperatie te starten. Het zou interessant zijn om geld te besteden aan een militaire coöperatie in landen van de regio, om aldaar te beschikken over troepen die kunnen inspringen voor dergelijke missies.

Dat is een voorstel waarvan ik voorstander ben. U ook, mevrouw Laenens?

17.09 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, het lijkt mij aangeraden dat voort uit te klaren tijdens het debat.

17.10 Minister Louis Michel: Nu wordt u voorzichtig, nietwaar?

17.11 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Ja.

17.12 Minister Louis Michel: Dat is een zeer diplomatisch antwoord, mevrouw Laenens.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 18.10 uur.
La réunion publique de commission est levée à 18.10 heures.*

coopération militaire. Elle nous permettrait de disposer d'une force d'intervention dans la région. Je me demande si cette option emporte aussi l'adhésion de Mme Laenens.

17.07 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Nous le verrons lors du débat.